

H.E.Y.! Heightening the Engagement of Youth

ΟΔΗΓΟΣ

H.E.Y! ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ;

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Η παρούσα δημοσίευση αποτελεί πνευματικό προϊόν που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Έργου *H.E.Y.! Heightening the Engagement of Youth* (Ref. Number: 2021-2-CY02-KA220-YOU-000049349), το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΠΙΚΕΦΑΛΕΙΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

- Anna Bellan
- Anja Marojević
- Sarah Harou

Εκπροσωπώντας τη REDIAL

ΣΥΝ-ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

- Ιφιγένεια Κάτσιη
- Μαρία Καλογήρου

Εκπροσωπώντας τον Οργανισμό Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης

- Margherita Angelucci
- Ornella Basile

Εκπροσωπώντας τον Promimpresa Società Benefit s.r.l.

- Dafne Sgarra
- Elena Alina Grigoras

Εκπροσωπώντας τον ALDA, Association of Local Democracy

- Marta Formato

Εκπροσωπώντας τον AGIS, NOTE et INNOVE (ANI International)

- Hadriana Casla

Εκπροσωπώντας τον GRIGRI Project

- Diana Almeida
- Fábio Duarte

Εκπροσωπώντας τον Rota Jovem

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ

Συντονιστής Οργανισμός του Έργου:

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης είναι ένας εθελοντικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός (αριθ. 4146) που ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 2014 στην Κύπρο. Στόχος του Οργανισμού είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων μέσω της ανάπτυξης, εφαρμογής και προώθησης κοινωνικών πολιτικών και καλών πρακτικών που στοχεύουν στην κοινωνική ενσωμάτωση, συμπερίληψη και ισότητα, όπως και στην ενεργό πολιτότητα και συμμετοχή των πολιτών, καθώς επίσης και στην επίλυση κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων. Τα προγράμματα και οι δράσεις του Οργανισμού σχετίζονται με την κοινωνική πρόνοια, την υγεία, την απασχόληση, την οικογένεια, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την εκπαίδευση, την κοινωνικοποίηση, τον πολιτισμό, το περιβάλλον, τον αθλητισμό και την κοινωνική προστασία.

Εταίροι Οργανισμοί

Η Promimpresa Società Benefit s.r.l. είναι μια ιδιωτική επιχείρηση που έχει δεσμευτεί για την ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος και την ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των ευάλωτων ομάδων-στόχων. Η Promimpresa παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες κατάρτισης και επαγγελματικής συμβουλευτικής, δραστηριότητες αναζήτησης και πρόσληψης, τοποθέτησης και αναβάθμισης, υπηρεσίες εξειδικευμένης βοήθειας που απευθύνονται σε ανέργους, νέους, NEETs, επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές.

Η Redial είναι μια καινοτόμος και προοδευτική οργάνωση εθελοντικού και κοινοτικού τομέα που εργάζεται στον τομέα της κοινωνικής ένταξης με έδρα το Δουβλίνο και δραστηριοποιείται σε διάφορες κοινότητες της Ιρλανδίας. Η REDIAL είναι μια ομάδα επαγγελματιών που έχουν ενωθεί για να μοιραστούν και να μεγιστοποιήσουν τον πλούτο της εμπειρίας τους, να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητές τους και να συνεργαστούν από κοινού για την ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση καινοτόμων έργων και μεθοδολογιών στον τομέα της μάθησης, της απασχολησιμότητας, της επιχειρηματικότητας, της ενεργού συμμετοχής των πολιτών, της μετανάστευσης, της κοινοτικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Η ALDA, European Association for Local Democracy, είναι μια μη κερδοσκοπική ένωση που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Κογκρέσου του Συμβουλίου της Ευρώπης το 1999, με κύριο στόχο την προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και της συμμετοχής των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Η ALDA είναι μια οργάνωση που βασίζεται στα μέλη και συγκεντρώνει περισσότερα από 350 μέλη (συμπεριλαμβανομένων οργανισμών τοπικής δημοκρατίας, τοπικών αρχών, ενώσεων τοπικών αρχών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, πανεπιστημίων, ΜΚΟ, ενώσεων βάσης και δημόσιων φορέων) που εδρεύουν σε 45 χώρες στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης και στις χώρες της ευρωπαϊκής γειτονίας.

Η AGIS, NOTE et INNOVE (ANI International) ιδρύθηκε το 2002, σύμφωνα με τον γαλλικό νόμο του 1901, ο οποίος διέπει τη διάρθρωση και τη ρύθμιση των γαλλικών μη κερδοσκοπικών ενώσεων, από διεθνείς φοιτητές της Science-Po ως μη κερδοσκοπική ένωση με στόχο την εκπαίδευση της ιδιότητας του πολίτη και την κοινωνική ένταξη, την προώθηση της διαφορετικότητας και της διαπολιτισμικότητας, την επιβεβαίωση της ταυτότητας όλων των πολιτών, την κοινωνικοεπαγγελματική ένταξη και τη διεθνή συνεργασία και αλληλεγγύη.

GRIGRI

Η Grigri Projects είναι μια πλατφόρμα αφιερωμένη στην έρευνα, τη συμβουλευτική και την παραγωγή, η οποία επικεντρώνει τη δράση και τα ενδιαφέροντά της στον συμμετοχικό σχεδιασμό, την κοινοτική κουλτούρα, την αστική παρέμβαση και τις συλλογικές διαδικασίες δημιουργίας διεπιστημονικού χαρακτήρα. Η GRIGRI αναπτύσσει το έργο της χάρη στη συνεργασία με άλλες ομάδες και φορείς που συνεργάζονται σε διάφορους τομείς της κατασκευής και διαχείρισης της πόλης, από πρωτοβουλίες πολιτών έως οργανισμούς διεθνούς συνεργασίας ή τοπικούς δήμους, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, με ιδιαίτερη έμφαση στην αφρικανική ήπειρο.

ROTA JUVEM

Η Rota Jovem είναι μια μη κερδοσκοπική ένωση νέων με έδρα το Cascais που προωθεί και υποστηρίζει δραστηριότητες για νέους. Η Rota δραστηριοποιείται από το 1992 σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, εστιάζοντας την προώθησή μας στα θέματα της συμμετοχής των νέων, της κοινωνικής ένταξης, των ευρωπαϊκών αξιών, του εθελοντισμού, της ενεργού πολιτότητας και της νεανικής επιχειρηματικότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1 ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΤΩΝ ΟΡΙΣΜΩΝ	9
2. ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	13
2.1. Εισαγωγή	13
2.2. Εθνική επισκόπηση στη Γαλλία	13
2.3. Εθνική επισκόπηση στην Ισπανία	17
2.4. Εθνική επισκόπηση στην Ιταλία	25
2.5. Εθνική επισκόπηση στην Ιρλανδία	32
2.6. Εθνική επισκόπηση στην Πορτογαλία	38
2.7 Εθνική επισκόπηση στην Κύπρο	44
2.8 Συμπεράσματα για τις εθνικές επισκοπήσεις	45
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	47
3.1. Εισαγωγή	47
3.2. Ομάδα εστίασης με νέους/ες με λιγότερες ευκαιρίες	49
3.2.1. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στη Γαλλία	49
3.2.2. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ισπανία	50
3.2.3. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιταλία	51
3.2.4. Ιρλανδία	51
3.2.5. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Πορτογαλία	52
3.2.6. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Κύπρο	55
3.3. Ομάδα εστίασης με εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας, ηγέτες νεολαίας/παρόχους κοινωνικών υπηρεσιών, φορείς, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, ινστιτούτα	56
3.3.1. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στη Γαλλία	56
3.3.2. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ισπανία	56
3.3.3. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιταλία	58
3.3.4. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιρλανδία	58
3.3.5. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Πορτογαλία	59
3.3.6. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Κύπρο	60
3.4. Ομάδα εστίασης με δημόσιους/ιδιωτικούς φορείς, νέους OSC, ΜΚΟ, σχολεία και ινστιτούτα	61
3.4.1. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στη Γαλλία	61
3.4.2. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ισπανία	62
3.4.3. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιταλία	64

3.4.4. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιρλανδία	65
3.4.5. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Πορτογαλία	65
3.4.6. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Κύπρο	65
3.5. Γενικά συμπεράσματα	66
4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΘΕΝΤΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	68
4.1. Συνεντεύξεις στη Γαλλία	68
4.2. Συνεντεύξεις στην Ισπανία	69
4.3. Συνεντεύξεις στην Ιταλία	69
4.4. Συνεντεύξεις στην Ιρλανδία	70
4.5. Συνεντεύξεις στην Πορτογαλία	71
4.6. Συνεντεύξεις στην Κύπρο	73
4.7. Γενικά συμπεράσματα	75
6. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	78
7. ΑΝΑΦΟΡΕΣ	79

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το έργο "*Heightening the Engagement of Youth (HEY)*", το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ (αριθμός έργου: 2021-2-CY02-KA220-YOU-000049349), ασχολείται με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι νέες/οι, κυρίως αυτές/αυτοί με λιγότερες ευκαιρίες, ιδίως μετά την κρίση COVID-19, η οποία έχει οδηγήσει άτομα σε κοινωνικό αποκλεισμό στους τομείς της εκπαίδευσης, της αγοράς εργασίας, της διαβίωσης, της υγείας και της συμμετοχής στην κοινωνία.

Αυτός ο Οδηγός με τίτλο "*HEY! Τι Συμβαίνει;*" έχει παραχθεί στο πλαίσιο του έργου HEY από όλα τα μέλη της κοινοπραξίας που αποτελείται από 7 εταιίρους οργανισμούς από 6 ευρωπαϊκές χώρες: Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης-Κύπρος, Promimpresa-Ιταλία, REDIAL - Partnership- Ιρλανδία, Association des agences de La Démocratie locale-Γαλλία, Agis Note et Innove International-Γαλλία, Grigri Proyectos Socioculturales- Ισπανία και Rota Jovem-Πορτογαλία. Η προετοιμασία, η ανάπτυξη και η εφαρμογή του παρόντος Οδηγού συντονίστηκε προσεκτικά από την REDIAL, Ιρλανδία. Συγκεντρώνει όλα τα αποτελέσματα δευτερογενούς έρευνας, πρωτογενούς έρευνας με αποτελέσματα ομάδων εστίασης και συνεντεύξεων, καθώς και συστάσεις πολιτικής για την κοινωνική ένταξη στον τομέα της νεολαίας.

Ο παρών Οδηγός αποτελεί το πρώτο αποτέλεσμα του έργου. Στόχος του είναι η κατανόηση του πλαισίου των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, συγκεκριμένα των NEET και των επαναπατρισθέντων, των μαθησιακών και αναγκών και κινήτρων τους, του επιπέδου πρόσβασης σε ευκαιρίες και των εργαλείων που μπορούν να τους βοηθήσουν να εμπλακούν ως φορείς αλλαγής στο τοπικό και διεθνές περιβάλλον τους. Σκοπός είναι επίσης να εντοπιστούν και να επισημανθούν τα βήματα για την ανταλλαγή βασικών αξιών, καινοτόμων προσεγγίσεων, στάσεων και πεποιθήσεων μέσω επιτυχημένων ιστοριών και να δοθούν κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο αναπαραγωγής παρόμοιων τάσεων.

Σήμερα, οι νέες/οι στην Ευρώπη είναι η ομάδα που κινδυνεύει περισσότερο από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Σύμφωνα με τη Eurostat, 18,1 εκατομμύρια νέες/οι ηλικίας 15 έως 29 ετών κινδύνευαν από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό στην ΕΕ το 2020, με τις γυναίκες να κινδυνεύουν περισσότερο από τους άνδρες. Οι νέες/οι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες αντιμετωπίζουν δυσανάλογες προκλήσεις στην αγορά εργασίας, γεγονός που τους καθιστά την ηλικιακή ομάδα με τον μεγαλύτερο κίνδυνο ανεργίας. Πράγματι, το 13,1 % των ατόμων ηλικίας 15-29 ετών στην ΕΕ το 2021 δεν βρίσκονταν ούτε σε απασχόληση ούτε σε εκπαίδευση και κατάρτιση. Εξάλλου, περίπου 16.993 μετανάστες βοηθήθηκαν να επιστρέψουν από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο το 2021. Πέρα από το ζήτημα της ανεργίας, η παγκόσμια κοινωνική περιθωριοποίηση των νέων χρήζει μεγαλύτερης προσοχής σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση στη στέγαση, την εκπαίδευση και τις ευκαιρίες κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής.

Οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν το κατά πόσον η ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη ένταξη των νέων είναι η εκπαίδευση, η απασχόληση, τα ίσα δικαιώματα και οι ευκαιρίες για την ιδιότητα του πολίτη, η συμμετοχή και η αλληλεγγύη μεταξύ των νέων και της κοινωνίας. Η κοινωνική ένταξη, όπως αναφέρεται από τα Ηνωμένα Έθνη, είναι "η διαδικασία με την οποία καταβάλλονται προσπάθειες για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών - ώστε όλοι, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, να μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους στη ζωή. Οι προσπάθειες αυτές περιλαμβάνουν πολιτικές και δράσεις που προωθούν την ισότιμη πρόσβαση στις (δημόσιες) υπηρεσίες, καθώς και τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους".

Το έργο HEY στοχεύει να συμβάλει σε αυτές τις προσπάθειες, υποστηρίζοντας τη θετική δέσμευση και την ενδυνάμωση των νέων, κυρίως εκείνων που έχουν λιγότερες ευκαιρίες, των NEETs και των επανατριζόμενων, εκείνων που επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής τους από το εξωτερικό. Σκοπός είναι η οικοδόμηση πιο ισότιμων και χωρίς αποκλεισμούς κοινοτήτων μέσω καινοτόμων και διακρατικών πρωτοβουλιών για τη νεολαία, καθώς και η βελτίωση της υφιστάμενης τοπικής πρακτικής εργασίας για τη νεολαία των ηγετών και των φορέων της νεολαίας, μέσω της ποιότητας και της βιωσιμότητας της ψηφιακής εργασίας για τη νεολαία, της συνδυασμένης κατάρτισης και της αναγνώρισης του ζωτικού ρόλου που διαδραματίζει ο τομέας της νεολαίας. Το έργο θέλει να βοηθήσει τους/τις νέους/ες να ανακάμψουν από τις βλαβερές συνέπειες, να μετριάσει τον αντίκτυπο της πανδημίας και να βελτιώσει την επιτυχή μετάβαση από το σχολείο στην εργασία, ως έναν δυνητικά ισχυρό τρόπο αποδυνάμωσης της διαγενεακής μετάδοσης της φτώχειας και μείωσης της ανισότητας.

1.1 ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΤΩΝ ΟΡΙΣΜΩΝ

1. Ενδυνάμωση:

Πηγή ορισμού: UKEssays. (Νοέμβριος 2018). Defining And Understanding Empowerment Social Work Essay. Ανακτήθηκε από: <https://www.ukessays.com/essays/social-work/defining-and-understanding-empowerment-social-work-essay.php?vref=1>

Η ενδυνάμωση μπορεί να οριστεί γενικά ως η ικανότητα των ατόμων, των ομάδων ή/και των κοινοτήτων να αποκτήσουν τον έλεγχο των περιστάσεων και να επιτύχουν τους δικούς τους στόχους, ώστε να είναι σε θέση να εργαστούν για να βοηθήσουν τον εαυτό τους και τους άλλους να μεγιστοποιήσουν την ποιότητα της ζωής τους.

2. Ενδυνάμωση των νέων

Πηγή ορισμού: https://europa.eu/youth/strategy/empower_en

Η ενδυνάμωση των νέων σημαίνει η ενθάρρυνση να αναλάβουν την ευθύνη της ζωής τους. Σήμερα, νέες/οι σε όλη την Ευρώπη αντιμετωπίζουν ποικίλες προκλήσεις και η εργασία για τους νέες/νέους σε όλες τις μορφές της μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ενδυνάμωση.

3. Μετανάστευση:

Ορισμός(-ες) Πηγή: https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/migration_en

Στο παγκόσμιο πλαίσιο, η μετακίνηση ενός ατόμου είτε μέσω διεθνών συνόρων (διεθνής μετανάστευση), είτε εντός ενός κράτους (εσωτερική μετανάστευση) για περισσότερο από ένα έτος, ανεξάρτητα από τις αιτίες, εκούσιες ή ακούσιες, και τα μέσα, κανονικά ή παράτυπα, που χρησιμοποιούνται για τη μετανάστευση. Στο πλαίσιο της ΕΕ/ΕΖΕΣ, η ενέργεια με την οποία ένα πρόσωπο είτε:

(i) εγκαθιστά τη συνήθη διαμονή του στην επικράτεια κράτους μέλους της ΕΕ για χρονικό διάστημα που είναι ή αναμένεται να είναι τουλάχιστον 12 μήνες, αφού προηγουμένως είχε τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή σε τρίτη χώρα- ή

(ii) έχοντας προηγουμένως τη συνήθη διαμονή του στην επικράτεια κράτους μέλους της ΕΕ, παύει να έχει τη συνήθη διαμονή του στο εν λόγω κράτος μέλος της ΕΕ για χρονικό διάστημα που είναι ή αναμένεται να είναι τουλάχιστον 12 μήνες.

Σημειώσεις:

α) Σε διεθνές επίπεδο, δεν υπάρχει καθολικά αποδεκτός ορισμός για τη μετανάστευση.

β) Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) ορίζει τη μετανάστευση ως εξής: μετακίνηση ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων, είτε μέσω διεθνών συνόρων (διεθνής μετανάστευση), είτε εντός ενός κράτους (εσωτερική μετανάστευση), που περιλαμβάνει κάθε είδους μετακίνηση ανθρώπων, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, τη σύνθεση και τις αιτίες της. Αυτός ο ευρύς ορισμός καλύπτει όλες τις μορφές μετανάστευσης (εθελοντική/αναγκαστική μετανάστευση, εσωτερική/διεθνής μετανάστευση, μακροχρόνια/βραχυχρόνια μετανάστευση), διαφορετικά κίνητρα μετανάστευσης (μετανάστευση λόγω πολιτικών διώξεων, συγκρούσεων, οικονομικών προβλημάτων, περιβαλλοντικής υποβάθμισης ή συνδυασμού αυτών των λόγων ή μετανάστευση για την αναζήτηση καλύτερων οικονομικών συνθηκών ή συνθηκών επιβίωσης ή ευημερίας, ή άλλα κίνητρα όπως η οικογενειακή επανένωση) και ανεξάρτητα από τα μέσα που

χρησιμοποιούνται για τη μετανάστευση (νόμιμη/παράνομη μετανάστευση). Έτσι, περιλαμβάνει τη μετανάστευση των προσφύγων, των εκτοπισμένων, των οικονομικών μεταναστών και των ατόμων που μετακινούνται για άλλους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης της οικογενειακής επανένωσης.

γ) Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, οι μετακινήσεις ορισμού για μικρότερα χρονικά διαστήματα, δεν θα θεωρούνταν μετανάστευση.

4. NEETs - Νέες/οι που δεν εργάζονται ούτε συμμετέχουν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

5. Μαθησιακή κινητικότητα

Πηγή ορισμού: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-d/glossary-youth>

Σημαίνει τη φυσική μετακίνηση σε μια χώρα διαφορετική από τη χώρα διαμονής, ενδεχομένως σε συνδυασμό με μια περίοδο εικονικής συμμετοχής, προκειμένου να πραγματοποιήσει σπουδές, κατάρτιση ή μη τυπική ή άτυπη μάθηση. Μπορεί να λάβει τη μορφή πρακτικής άσκησης, μαθητείας, ανταλλαγής νέων, διδασκαλίας ή συμμετοχής σε δραστηριότητα επαγγελματικής ανάπτυξης και μπορεί να περιλαμβάνει προπαρασκευαστικές δραστηριότητες, όπως εκπαίδευση στη γλώσσα υποδοχής, καθώς και δραστηριότητες αποστολής, υποδοχής και παρακολούθησης.

6. Επαναπατριθέντας (Returnee):

Πηγή ορισμού:

https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/returnee_en

Ένα άτομο επιστρέφει από τη χώρα υποδοχής στη χώρα καταγωγής, στη χώρα ιθαγένειας ή στη χώρα συνήθους διαμονής συνήθως μετά από σημαντικό χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής, είτε αυτό είναι εθελοντικό είτε αναγκαστικό, είτε υποβοηθούμενο είτε αυθόρμητο.

7. Κοινωνική ένταξη

Πηγή ορισμού: <https://www.worldbank.org/en/topic/social-inclusion>

Η κοινωνική ένταξη είναι η διαδικασία βελτίωσης των όρων με τους οποίους τα άτομα και οι ομάδες συμμετέχουν στην κοινωνία - βελτίωση των ικανοτήτων, των ευκαιριών και της αξιοπρέπειας των ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση λόγω της ταυτότητάς τους.

8. Επικύρωση:

Ορισμός(-ες) Πηγή: CEFEDOP, 2018

Η επικύρωση είναι μια διαδικασία που αποσκοπεί στο να καταστήσει τη μη τυπική και άτυπη μάθηση ορατή κοινωνικά, στην αγορά εργασίας και στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, με βάση τον εντοπισμό, την τεκμηρίωση, την αξιολόγηση και την πιστοποίηση της εν λόγω μάθησης.

9. Εργαζόμενος/η στη Νεολαία

Ορισμός: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-d/glossary-youth>

Επαγγελματίας ή εθελοντής που ασχολείται με τη μη τυπική μάθηση και υποστηρίζει τους/τις νέους/ες στην προσωπική τους κοινωνικοεκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη.

10. Νέες/οι με λιγότερες ευκαιρίες

Πηγή: [Κατευθυντήριες γραμμές εφαρμογής του Erasmus+ και της στρατηγικής του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης για την ένταξη και την πολυμορφία](#)

Οι κανονισμοί για τη θέσπιση των προγραμμάτων Erasmus+ και Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης ορίζουν ως "(νέους) με λιγότερες ευκαιρίες" τους "(νέους) που, για οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, γεωγραφικούς ή υγειονομικούς λόγους, λόγω του μεταναστευτικού τους υπόβαθρου, ή για λόγους όπως αναπηρία ή εκπαιδευτικές δυσκολίες ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο, συμπεριλαμβανομένου ενός λόγου που θα μπορούσε να οδηγήσει σε διακρίσεις σύμφωνα με το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιμετωπίζουν εμπόδια που τους εμποδίζουν να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στις ευκαιρίες του προγράμματος".

2. ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Εισαγωγή

Στόχος του Έργου είναι να συμβάλει στην ενδυνάμωση των νέων, κυρίως των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, των NEETs και των Επαναπατρισθέντων - νέων που επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής τους από το εξωτερικό, καθώς και των νέων που συνδέονται με τις περιφέρειες, υποστηρίζοντας τη θετική τους συμμετοχή στην οικοδόμηση πιο ισότιμων και χωρίς αποκλεισμούς κοινοτήτων, μέσω καινοτόμων και διακρατικών πρωτοβουλιών για τη νεολαία, βελτίωση της υφιστάμενης τοπικής πρακτικής των ηγετών και των φορέων της νεολαίας, μέσω της ποιότητας και της βιωσιμότητας της ψηφιακής εργασίας για τη νεολαία και της επιγραμμικής και μικτής κατάρτισης και της αναγνώρισης του ζωτικού ρόλου που διαδραματίζει ο τομέας της νεολαίας στη βοήθεια των νέων να ανακάμψουν από τις βλαβερές συνέπειες, να ξεπεράσουν τη φτώχεια της ελπίδας και να μετριάσουν τον αντίκτυπο της πανδημίας και βελτίωση των επιτυχημένων μεταβάσεων από το σχολείο στην εργασία, ως δυνητικά ισχυρός τρόπος αποδυνάμωσης της διαγενεακής μετάδοσης της φτώχειας και μείωσης της ανισότητας.

Όλοι οι εταίροι διεξήγαγαν ανάλυση σε εθνικό επίπεδο με επίκεντρο την τρέχουσα κατάσταση των νέων (χαρακτηριστικά και κλίμακα των προβλημάτων και των αναγκών τους, πιθανές λύσεις, εμπειρίες, μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας, χαρακτηριστικά των νέων που συνδυάζουν σπουδές και εργασία κ.λπ.) Η ανάλυση συνέλεξε πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες κοινωνικοοικονομικής ένταξης των νέων, τις βέλτιστες πρακτικές για την εμπλοκή της κοινότητας και τις ιστορίες επιτυχίας σε εθνικό επίπεδο. Η ανάλυση σε εθνικό επίπεδο διεξήχθη στη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Κύπρο για την καλύτερη κατανόηση των προκλήσεων των νέων.

2.2. Εθνική επισκόπηση στη Γαλλία

Εθνικό πλαίσιο για την ένταξη των νέων

- Η Γαλλία έχει εφαρμόσει πολλές δομές, μέτρα και προγράμματα για να βοηθήσει την επαγγελματική ένταξη της νεολαίας
- Service Civique (Αποστολές στο πλαίσιο ενώσεων ή ιδρυμάτων για νέους ηλικίας 16 έως 25 ετών με σκοπό την ενθάρρυνση της δέσμευσης της ιδιότητας του πολίτη και της δημόσιας υποστήριξής της)
- Mission Locale (Η τοπική αποστολή είναι ένας χώρος εξατομικευμένης παρέμβασης στην υπηρεσία των νέων ηλικίας 16 έως 25 ετών για να τους βοηθήσει να βρουν εργασία ή κατάρτιση).
- 1 jeune une solution (Σχέδιο ύψους 9 δισεκατομμυρίων ευρώ που ξεκίνησε το 2020, το

οποίο έχει ως στόχο να προσφέρει βοήθεια στην απασχόληση, κατάρτιση, υποστήριξη και οικονομική βοήθεια σε νέους/ες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες)

Μετανάστευση των νέων

Ένα γαλλικό μέτρο αρμόδιο για τη μετανάστευση των νέων είναι το Volontariat International en Administration ou en Entreprise (VIA/VIE), το οποίο είναι μια επαγγελματική αποστολή στο εξωτερικό, διάρκειας 6 έως 24 μηνών, για κάθε άτομο ηλικίας 18 έως 28 ετών.

Προγράμματα που αποσκοπούν στη στήριξη της επιστροφής νέων υπηκόων

Όπως πολλές ευρωπαϊκές χώρες, η Γαλλία υποφέρει από αυτό που είναι γνωστό ως "διαρροή εγκεφάλων". Πολλοί νέες/οι πτυχιούχες/οι μετακινούνται κάθε χρόνο στο εξωτερικό, κυρίως σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο) ή στη Βόρεια Αμερική (Ηνωμένες Πολιτείες, Καναδάς)- πολλοί για λόγους συνθηκών διαβίωσης, συνθηκών εργασίας, προσφορών εργασίας ή/και αμοιβών. Έχουν συνταχθεί/αναπτυχθεί και διατίθενται διάφορα έγγραφα και ιστοσελίδες για να συνοδεύουν όλους τους/τις νέους/ες ομογενείς που ετοιμάζονται να επιστρέψουν στη Γαλλία. Για παράδειγμα, ο "Guide du jeune expat" (Οδηγός του νεαρού ομογενή), που επικαιροποιήθηκε τον Μάρτιο του 2022, εξηγεί πώς να επιλέξετε ένα έργο και να προετοιμαστείτε για την αναχώρηση στο εξωτερικό, αλλά προσφέρει επίσης έναν οδηγό για την επιστροφή στη Γαλλία. Αυτό αφορά, ιδίως, την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, τον τρόπο (εκ νέου) υπαγωγής στην κοινωνική προστασία, τον τρόπο δήλωσης του εισοδήματός του κ.λπ. Ο Οδηγός αυτός παρέχει επίσης μια απαραίτητη επισκόπηση των δικαιωμάτων όσον αφορά τη συνταξιοδότηση, το κέντρο απασχόλησης και την ανεργία εν γένει. Για τους/τις νέους/ες που επιστρέφουν από σπουδές στο εξωτερικό, ο παρών Οδηγός υπενθυμίζει τη διαδικασία για την απόκτηση πιστοποιητικού συμβατότητας με πτυχίο του εξωτερικού. Άλλα εργαλεία έχουν δημιουργηθεί για να προσφέρουν "εξατομικευμένες" συμβουλές ειδικά για κάθε τύπο αποδήμου, λαμβάνοντας υπόψη διάφορα κριτήρια: Προέλευση από χώρα της ΕΕ ή όχι- παιδιά ή όχι- ανεργία πίσω στη Γαλλία ή όχι.

- **Στοιχεία για την απασχόληση/ανεργία των νέων, τη μετανάστευση των νέων και τους επαναπατρισθέντες στη χώρα.**

Απασχόληση/ανεργία των νέων

Σύμφωνα με το INSEE (Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικών και Οικονομικών Μελετών), το 2019, στη Γαλλία, εξαιρουμένης της Μαγιότ, περίπου 1,5 εκατομμύριο νέες/οι ηλικίας 15 έως 29 ετών δεν εργάζονται ούτε σπουδάζουν ούτε εκπαιδεύονται- αναφέρονται συνήθως ως NEETs . Αυτοί οι

νέες/οι αντιπροσωπεύουν το 12,9% των νέων ηλικίας 15-29 ετών. Παρόλο που μοιράζονται το γεγονός ότι δεν εργάζονται, η θέση τους στην αγορά εργασίας μπορεί να ποικίλλει: μεταξύ αυτών, το 47% είναι άνεργοι κατά την έννοια του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ΔΟΕ), το 20% είναι αδρανείς και επιθυμούν να εργαστούν αλλά δεν πληρούν τα κριτήρια διαθεσιμότητας ή αναζήτησης εργασίας για να θεωρηθούν άνεργοι και επομένως ανήκουν στο φωτισμένο της ανεργίας, και το 33% είναι αδρανείς και δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν να εργαστούν, για διάφορους λόγους (φροντίδα παιδιών, προβλήματα υγείας κ.λπ.). Από τους/τις νέους/ες που δεν είναι NEETs, το 51% εργάζεται, το 43% είναι άνεργοι αλλά εξακολουθούν να βρίσκονται σε αρχική εκπαίδευση και το 6% έχει επιστρέψει στην εκπαίδευση ή σε άλλες μορφές κατάρτισης. Όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση, το INJEP (Εθνικό Ινστιτούτο Νεολαίας και Λαϊκής Επιμόρφωσης) σημειώνει ότι το 2018-2019, το 45% των νέων 15-29 ετών φοιτούσε στο σχολείο, ενώ το 2019, το 8,2% των νέων 18-24 ετών εγκατέλειψε πρόωρα το σχολικό σύστημα. Ούτε στην εκπαίδευση ούτε στην κατάρτιση, τα άτομα αυτά έχουν χαμηλό επίπεδο προσόντων (δηλαδή κανένα δίπλωμα ή μόνο το *brevet des collèges*). Αντιπροσωπεύουν το 9,6% των νέων ανδρών και το 6,9% των νέων γυναικών. Όσον αφορά την ενσωμάτωση στην επαγγελματική ζωή, το 2019, το 44,6% των νέων 15-29 ετών εργάζεται και από αυτούς, το 7,3% είναι υποαπασχολούμενοι. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το 25,1% των θέσεων εργασίας που κατείχαν οι νέες/οι κάτω των 26 ετών ήταν επιδοτούμενες θέσεις εργασίας, δηλαδή θέσεις εργασίας που λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση για την τόνωση της δημιουργίας θέσεων εργασίας ή την κατάρτιση ορισμένων ομάδων. Τέλος, το 2019, το ποσοστό ανεργίας για τον ενεργό πληθυσμό ηλικίας 15-29 ετών ήταν 15,3%.

Η μετανάστευση των νέων και οι επαναπατρισθέντες στη χώρα

Το 2014, πάνω από το 50% των Γάλλων ομογενών ζούσαν στην Ευρώπη, ιδίως στο Βέλγιο, την Ελβετία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ένας άλλος δημοφιλής προορισμός είναι ο Καναδάς και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Η Ωκεανία προσελκύει επίσης περισσότερους Γάλλους ομογενείς, ιδίως στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία. Ακόμα, το 2014, το 27% των νέων έβλεπαν το επαγγελματικό τους μέλλον στο εξωτερικό. Σύμφωνα με μελέτη της Yougon του 2018, το 70% των νέων ηλικίας 18 έως 24 ετών εξετάζουν το ενδεχόμενο να μετακομίσουν στο εξωτερικό, είτε για περιπέτεια είτε για να βρουν καλύτερες ευκαιρίες καριέρας. Αυτό οφείλεται επίσης στην αναζήτηση χαμηλότερου κόστους ζωής (44% των ερωτηθέντων) ή καλύτερου βιοτικού επιπέδου (43%). Σύμφωνα με μια μελέτη που διεξήγαγε η BCG, σε συνεργασία με την *Cadremploi*, μεταξύ 8.000 ατόμων (το 80% των οποίων έχουν τουλάχιστον πτυχίο), οι νέες/οι είναι πιο διατεθειμένοι να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό επειδή "προσφέρει την προοπτική μιας καλύτερης καριέρας, υψηλότερων μισθών ή την ευκαιρία να αξιοποιήσουν την επαγγελματική τους εμπειρία [...] (οι νέες/οι Γάλλοι) δίνουν προτεραιότητα στην ισορροπία μεταξύ της ιδιωτικής και της επαγγελματικής τους ζωής, στην ποιότητα των διαπροσωπικών τους σχέσεων και στο συμφέρον της αποστολής". Στη μελέτη αναφέρθηκαν και άλλοι λόγοι, όπως η έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών στη Γαλλία, αλλά και

για να αποφύγουν τις διακρίσεις. Μεταξύ των Γάλλων ομογενών, το 46% δεν σκοπεύει να επιστρέψει σύντομα στη Γαλλία. Περισσότεροι από τους μισούς Γάλλους ομογενείς ζουν εκτός Γαλλίας για περισσότερα από πέντε χρόνια. Σε ένα πάνελ που διεξήχθη από το My Expat το 2016, το 23% δήλωσε ότι ζει στο εξωτερικό από 5 έως 10 χρόνια και το 39% ότι ζει εκεί πάνω από 10 χρόνια. Το 6% των ατόμων που έχουν γεννηθεί στη Γαλλία και έχουν ανώτερη εκπαίδευση ζούσαν σε άλλη χώρα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) το 2015-2016 (σε σύγκριση με το 2% των ατόμων με το χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης). Έτσι, δύο εκατομμύρια άνθρωποι που έχουν γεννηθεί στη Γαλλία ζουν στο εξωτερικό σύμφωνα με τις τελευταίες στατιστικές των Ηνωμένων Εθνών για το 2019. Το 2009 ήταν 1,5 εκατομμύριο, σύμφωνα με τη δημοσίευση του Trésor-Éco του Ιανουαρίου 2021 (νέο παράθυρο), μια σημαντική αύξηση μέσα σε 10 χρόνια.

- **Καλές πρακτικές:**

Εθνικά και κυβερνητικά μέτρα:

Μεταξύ των νέων ηλικίας κάτω των 26 ετών που δεν εργάζονται ούτε εκπαιδεύονται (NEETs) και που επιθυμούν να συμμετάσχουν ενεργά σε μια πορεία προς την απασχόληση, για τους οποίους προορίζεται η Σύμβαση Δέσμευσης Νέων, που δρομολογήθηκε από την κυβέρνηση, ορισμένοι νέες/οι βιώνουν διαταραγμένες καταστάσεις που καθιστούν ιδιαίτερα δύσκολη την επανένταξή τους στην κοινωνία και την απασχόληση. Αυτοί οι νέες/οι, οι οποίοι ανέρχονται σε 20.000 το 2022, είναι, για παράδειγμα, άστεγοι, εγκαταλείπουν το σύστημα παιδικής πρόνοιας, εγκαταλείπουν το σχολείο ή αντιμετωπίζουν προβλήματα εθισμού, για παράδειγμα.

- Η στέγαση αποτελεί ένα από τα κύρια εμπόδια για την κοινωνική ένταξη και την απασχόληση. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η συγκεκριμένη κατάσταση, το Υπουργείο Στέγασης θα αυξήσει τον αριθμό των επαγγελματιών που εργάζονται στις Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες Υποδοχής και Προσανατολισμού (ΟΥΥΠ). Αποστολή τους είναι ο εντοπισμός και η ρύθμιση της προσφοράς και της ζήτησης, καθώς και η παρακολούθηση των περιπτώσεων, σε συνεργασία με τις τοπικές αποστολές και τις ενώσεις που εργάζονται για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Διάφορα άλλα κυβερνητικά μέτρα που απευθύνονται στους/στις νέους/ες:

- Η επέκταση των διαδρομών εντοπισμού και επαναδραστηριοποίησης που πραγματοποιήθηκαν από τις ενώσεις στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής σχεδίων "100% ένταξη".

- Η δημοσίευση περιφερειακών προσκλήσεων για σχέδια με στόχο την επιλογή, το καλοκαίρι, ενώσεων που παρέχουν τοπική υποστήριξη σε νέους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και που είναι έτοιμες να προσφέρουν το Συμβόλαιο Δέσμευσης Νέων, σε συνεργασία με τις τοπικές αποστολές. Οι ενώσεις για την ένταξη και τη δράση κατά της φτώχειας θα διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο

σε αυτή την ανάπτυξη.

- Από τον Σεπτέμβριο, η έναρξη μιας εθνικής σύμβασης με στόχο τη διαιώνιση των πειραμάτων που ξεκίνησαν διάφορες ενώσεις στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου για τις δεξιότητες.

2.3. Εθνική επισκόπηση στην Ισπανία

Η εθνική στρατηγική για την ένταξη των νέων ενσωματώνεται στη στρατηγική για τη νεολαία 2020 (Estrategia Juventud 2020) με 8 κύριους τομείς δράσης: εκπαίδευση και κατάρτιση, απασχόληση και επιχειρηματικότητα, υγεία και ευημερία, συμμετοχή, εθελοντική δράση και κοινωνική ένταξη, η νεολαία στον κόσμο, δημιουργικότητα και πολιτισμός. Η Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού 2019-2023 (Estrategia Nacional de Prevención y Lucha contra la Pobreza y Exclusión Social) αποτελεί την άλλη αναφορά στη διαμόρφωση μιας κρατικής στρατηγικής για την ένταξη, υποδεικνύοντας 3 τομείς δράσης ιδιαίτερης σημασίας για την ένταξη των νέων: Απασχόληση, εκπαίδευση και στέγαση. Τέλος, το "Σχέδιο Εγγυήσεων για τη Νεολαία Plus 2021 - 2027 για αξιοπρεπή εργασία για τους/τις νέους/ες" στοχεύει στη βελτίωση των προσόντων των νέων ώστε να αποκτήσουν την τεχνογνωσία και τις τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για την είσοδο στην αγορά εργασίας.

Εθνικό πλαίσιο για την ένταξη των νέων

Τα προγράμματα ένταξης των νέων προωθούνται από το Υπουργείο Υγείας, Κατανάλωσης και Κοινωνικής Πρόνοιας (Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social), το Υπουργείο Κοινωνικών Δικαιωμάτων και Ατζέντας 2030 (Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030) και το Ινστιτούτο Νεολαίας (Instituto de la Juventud) INJURY, Instituto de la Juventud.

Προγράμματα που αποσκοπούν στην υποστήριξη της επιστροφής νέων υπηκόων

Γραφείο Επαναπατρισθέντων (Oficina Española del Retorno)

<https://ciudadaniaexterior.inclusion.gob.es/es/horizontal/oficina-retorno/index.htm>

Σχέδια επιστροφής των αυτόνομων κοινοτήτων (PLANES DE RETORNO DE LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS)

<https://www.sepe.es/HomeSepe/Personas/plan-retorno-espana/Planes-de-retorno-de-las-Comunidades-Aut-nomas.html>

Κυβερνητικά επιδόματα και παροχές για επαναπατρισθέντες μετανάστες/στρίες (Prestaciones y Subsidios Emigrante Retornados)

<https://www.sepe.es/HomeSepe/Personas/distributiva-prestaciones/quiero-cobrar-el-paro/soy-emigrante-retornado.html>

Μετανάστευση των νέων

Η Ισπανία, μέλος τόσο της ΕΕ όσο και του ΟΟΣΑ, έχει συνολικά 7.372.607 νέους ηλικίας 15 έως 29 ετών (Julio 2021, INE), που αντιστοιχούν περίπου στο 6,4% του συνολικού πληθυσμού, με τάση μείωσης. Το 32% αυτής της ηλικιακής ομάδας τείνει να συγκεντρώνεται στις πρωτεύουσες των περιφερειών, ενώ μόνο το 5% ζει σε πόλεις με λιγότερους από 2000 κατοίκους, επιβεβαιώνοντας την ανησυχητική ερήμωση των εσωτερικών ζωνών και των αγροτικών περιοχών. Σύμφωνα με το INE, το 2019 23.000 νέες/οι ηλικίας 20 έως 30 ετών εγκατέλειψαν τη χώρα για χώρες της Βόρειας Ευρώπης ακολουθώντας το πρότυπο μετανάστευσης της Νότιας Ευρώπης - κυρίως Γερμανία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Ελβετία - και μόνο περίπου 10.000 νέες/οι εισήλθαν. Αν και λόγω της δυσκολίας να ληφθούν αξιόπιστες πληροφορίες και των ατόμων που δεν καταγράφονται σε ξένες χώρες, εκτιμάται ότι μεταξύ 2008 και 2012 ο αριθμός αυτός είναι πιο κοντά στις 700.000 (Σχήμα 5). Ενώ τα επακόλουθα της κρίσης του 2008 και οι πολιτικές λιτότητας που ακολούθησαν είναι ξεκάθαρα σε αυτό το πανόραμα, οι νέες/οι δηλώνουν επίσης ότι η δυσαρέσκεια για τα μέτρα που έλαβαν οι διάφορες κυβερνήσεις για την αντιμετώπιση των κρίσεων, η επιδείνωση των συνθηκών εργασίας, η επισφάλεια, η αυξανόμενη ανεργία και η δυσκολία πρόσβασης σε κατοικία με το αυξημένο ποσοστό ενοικίασης κατοικιών, ιδίως για τα νεότερα νοικοκυριά και τους προσωρινά εργαζόμενους τα τελευταία χρόνια, δημιουργούν ένα γενικό αίσθημα απελπισίας και απογοήτευσης που διέπει την απόφαση να μεταναστεύσουν. Επιβεβαιώνεται επίσης ότι τα επίπεδα εκπαίδευσης διαμορφώνουν επίσης τα πρότυπα κινητικότητας, καθιστώντας τους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πιο κινητικό πληθυσμό από τους υπόλοιπους, προκαλώντας ένα "Brain Drain" στην Ισπανία, αν και αναφέρεται επίσης ότι στους ξένους προορισμούς αυτός ο πληθυσμός σπάνια βρίσκει εργασία σύμφωνα με τα προσόντα του, δημιουργώντας, με τη σειρά του, ένα "Brain Waste". Μελέτες δείχνουν ότι οι νέες/οι από τη Ρουμανία (41%), την Ιταλία (39%) και την Ισπανία (35%) έδειξαν τη μεγαλύτερη επιθυμία να μεταναστεύσουν μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια. Στην Ισπανία, σχεδόν το 40% των νέων πιστεύει ότι η εξεύρεση εργασίας εντός του επόμενου έτους είναι ελάχιστα ή καθόλου πιθανή και η ελπίδα να ανεξαρτητοποιηθούν το 2020 έχει μειωθεί κατά 15 μονάδες. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η Ισπανία, που έχει χαμηλό ποσοστό κινητικότητας εισερχόμενων/εξερχόμενων φοιτητών αλλά υψηλή μακροπρόθεσμη εισερχόμενη κινητικότητα, είναι δικαιούχος κινητικότητας από χώρα της κοινοπραξίας, αλλά, λόγω οικονομικών κρίσεων, έχει δείξει πιο πρόσφατα μια τάση να είναι προαγωγός κινητικότητας. Όσον αφορά τα κύρια κίνητρα των νέων που μεταναστεύουν, τα κύρια κίνητρα που αναφέρονται είναι οι καλύτερες συνθήκες επαγγελματικής ανάπτυξης ή επαγγελματικής εμπειρίας, οι κακές οικονομικές και εργασιακές συνθήκες στην Ισπανία και η εκμάθηση/βελτίωση των γνώσεων ξένων γλωσσών.

- Στοιχεία για την απασχόληση/ανεργία των νέων, τη μετανάστευση των νέων και τους επαναπατρισθέντες στη χώρα.

Απασχόληση/ανεργία των νέων

Η Ισπανία έχει το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας των νέων στην περιοχή, δηλαδή 1 στους 3 νέους κάτω των 25 ετών, που είναι το 30,7% του συνολικού πληθυσμού σε σύγκριση με το 14,9% του μέσου όρου της ΕΕ. Σύμφωνα με τη Eurostat (2022), το 2019 η Ισπανία είχε ποσοστό απασχόλησης των νέων (15 έως 29 ετών) 24,7% και εκτιμώμενο 27% το 2021 με αισθητή μείωση σε σχέση με το 34,6% το 2011, τρία χρόνια μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008, και ωστόσο οι αριθμοί αυτοί είναι πολύ υψηλότεροι σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 13,3% το 2020 και εκτιμώμενο 13% το 2021 (διάγραμμα 1). Η ισπανική εθνική στατιστική υπηρεσία αναφέρει ότι το 58,23% των νέων ηλικίας 16 έως 19 ετών ήταν άνεργοι το πρώτο τρίμηνο του 2021, ενώ το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 36,52% για τους/τις νέους/ες ηλικίας 20 έως 24 ετών. Περαιτέρω, το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας το 2021 για τον εν λόγω πληθυσμό στην Ισπανία είναι διπλάσιο από τον μέσο όρο της ΕΕ, 7,6% στην πρώτη έναντι 3,5% στη δεύτερη, γεγονός που μετατοπίζει το ενδιαφέρον των Ισπανών νέων στην επείγουσα ένταξη στην αγορά εργασίας (Σχήμα 2). Όσον αφορά αυτό, η Ισπανία εξακολουθεί να είναι μία από τις ευρωπαϊκές χώρες με το υψηλότερο ποσοστό ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών που δεν εργάζονται ούτε βρίσκονται σε απασχόληση ούτε σε εκπαίδευση ή κατάρτιση - μια ομάδα γνωστή ως NEETS ή εννέα στην Ισπανία, από την ισπανική φράση *ni estudia ni trabaja*. Το ποσοστό των NEETs στην Ισπανία μειώθηκε από 23,2% το 2016 σε 20,9% το 2017, 20,2% το 2018 και 19,7% το 2019, ενώ στη συνέχεια αυξήθηκε σε 19,9% το 2020, ακολουθώντας μια παρόμοια τάση που παρατηρείται σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ 14,6% κατά μέσο όρο το 2020, σύμφωνα με την έκθεση *Education at a Glance 2021*.

Το 2020, στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ και στις χώρες εταίρους, οι νέες/οι ενήλικες που γεννήθηκαν στο εξωτερικό (15-29 ετών) είναι πιο πιθανό να είναι NEETs από τους γηγενείς, 19% των νέων ενηλίκων που γεννήθηκαν στο εξωτερικό έναντι 13,5% των συνομηλίκων τους που γεννήθηκαν στο εξωτερικό και στην Ισπανία το ποσοστό αυτό είναι 27,2% έναντι 16,5%, θέτοντας το ζήτημα της ένταξης των νέων μεταναστών στο εκπαιδευτικό σύστημα και την αγορά εργασίας. Επιπλέον, στην Ισπανία, οι νέες/οι που δεν φοιτούν ούτε αναζητούν εργασία, σε αντίθεση με τους συνομηλίκους τους που αναζητούν ενεργά εργασία, αντιπροσωπεύουν το 46% του συνόλου των NEETs και το 9,2% του συνόλου της ηλικιακής ομάδας 18-24 ετών. Επίσης, σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ, η μεγάλη πλειοψηφία των νέων ανδρών είναι άνεργοι, ενώ οι περισσότερες γυναίκες είναι ανενεργές, και η Ισπανία ακολουθεί την ίδια τάση: το 50,1% των γυναικών NEETs είναι ανενεργές, ενώ το 42,7% των ανδρών NEETs είναι άνεργοι. Αυτό υποδηλώνει την επείγουσα ανάγκη για την ανάπτυξη πολιτικών που διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων όσον αφορά την εκπαίδευση, την

επαγγελματική κατάρτιση και την ένταξη στην εργασία.

Η μετανάστευση των νέων και οι επαναπατρισθέντες στη χώρα

Σύμφωνα με το ΙΝΕ, το 2019 23.000 νέες/οι ηλικίας 20 έως 30 ετών εγκατέλειψαν τη χώρα για χώρες της Βόρειας Ευρώπης ακολουθώντας το πρότυπο της μετανάστευσης της Νότιας Ευρώπης - κυρίως Γερμανία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Ελβετία - και μόνο περίπου 10.000 νέες/οι εισήλθαν. Αν και λόγω της δυσκολίας να ληφθούν αξιόπιστες πληροφορίες και των ατόμων που δεν καταγράφονται σε ξένες χώρες, εκτιμάται ότι μεταξύ 2008 και 2012 ο αριθμός αυτός είναι πιο κοντά στις 700.000 (Σχήμα 5). Ενώ τα επακόλουθα της κρίσης του 2008 και των πολιτικών λιτότητας που ακολούθησαν είναι ξεκάθαρα σε αυτό το πανόραμα, οι νέες/οι δηλώνουν επίσης ότι η δυσαρέσκεια για τα μέτρα που έλαβαν οι διάφορες κυβερνήσεις για την αντιμετώπιση των κρίσεων, η επιδείνωση των συνθηκών εργασίας, η επισφάλεια, η αυξανόμενη ανεργία και η δυσκολία πρόσβασης σε κατοικία με το αυξημένο ποσοστό ενοικίασης κατοικιών, ιδίως για τα νεότερα νοικοκυριά και τους προσωρινά εργαζόμενους τα τελευταία χρόνια, δημιουργούν ένα γενικό αίσθημα απελπισίας και απογοήτευσης που διέπει την απόφαση να μεταναστεύσουν.

Ωστόσο, από το 2016 η επιστροφή των νεαρών μεταναστών έχει γίνει σημαντικό θέμα στη δημόσια ατζέντα της Ισπανίας, επιστρέφοντας σχεδόν στα προ της κρίσης επίπεδα του 2011. Παρόλο που οι Ισπανοί επιχειρηματίες συνήθως δεν σκέφτονται να επιστρέψουν στην πατρίδα τους για να δημιουργήσουν ή να συνεχίσουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα λόγω της δύσκολης κοινωνικοοικονομικής επιχειρηματικής ατμόσφαιρας σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρώπης, οι νέες/οι που επιστρέφουν δηλώνουν ότι θα ήθελαν να επωφεληθούν από τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απέκτησαν στο εξωτερικό, ελπίζοντας ότι θα τους προσφέρει καλύτερες συνθήκες εργασίας, ενώ το να βρίσκονται πιο κοντά στην οικογένεια είναι επίσης ένας άλλος λόγος για τις περισσότερες από τις επιστροφές. Μελέτες δείχνουν ότι, για την προώθηση της επιστροφής, οι Ισπανοί νέες/οι θεωρούν σημαντικό η κυβέρνηση να λάβει μέτρα όπως: Βοήθεια για την εξεύρεση εργασίας πριν από την επιστροφή- ειδικό σχέδιο προσέλκυσης ταλέντων για όσους έχουν αποκτήσει υψηλά προσόντα και εμπειρία στο εξωτερικό, επιπλέον μόρια για κάθε έτος εργασίας στο εξωτερικό για πρόσβαση σε δημόσια απασχόληση στις εξετάσεις για τις δημόσιες υπηρεσίες- επιδότηση για τους επαναπατρισθέντες - επιδόματα ανεργίας, κρατικό σχέδιο για την προώθηση της πρόσβασης στη στέγαση (υπάρχει σε ορισμένες κοινότητες)- διευκόλυνση της οικογενειακής επιστροφής (διαμονή για τους συγγενείς, τον σύντροφο ή τα παιδιά, εγγραφή από απόσταση στα σχολεία)- εξ αποστάσεως επαγγελματικός προσανατολισμός (εξατομικευμένες και εξειδικευμένες υπηρεσίες στον επαγγελματικό τομέα)- διευκολύνσεις για την εισαγωγή αγαθών που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό στην Ισπανία- ενεργό εισόδημα ένταξης (υπάρχει για άτομα άνω των 45 ετών, 426 ευρώ για 18 μήνες).

Τέλος, δεδομένων των συνεπειών των παγκόσμιων πανδημιών που επηρέασαν τους νεότερους και τους προσωρινά εργαζόμενους όσον αφορά την απώλεια θέσεων εργασίας και την οικονομική, κοινωνική και συναισθηματική αστάθεια, τα μέτρα που διασφαλίζουν την αυτονομία των νέων και ενισχύουν τα ανεξάρτητα σχέδια ζωής τους είναι εξαιρετικά σημαντικά όχι μόνο για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των νέων που ζουν στην Ισπανία αλλά και για τη δημιουργία ελκυστικών συνθηκών για όσους θέλουν να επιστρέψουν. Στην Ισπανία, οι πρόσφατες εργασιακές μεταρρυθμίσεις που περιορίζουν τη χρήση συμβάσεων ορισμένου χρόνου είναι μία από τις πολιτικές που εξυπηρετούν αυτό το σκοπό, και παρόλο που αυτό δεν μεταφράζεται σε μόνιμες θέσεις εργασίας. Η Ισπανία συμμετέχει επίσης στην Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ) με στόχο τη μείωση των ποσοστών ανεργίας των νέων, την προώθηση της εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας μέσω μαθητείας ή άλλης εργασιακής εμπειρίας, και με στόχο την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης για τους νέους, ευνοώντας την κινητικότητα σε ολόκληρη την ΕΕ σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά συστήματα εγγυήσεων για τη νεολαία έως το 2030. Περαιτέρω, άλλες πρωτοβουλίες στοχεύουν άμεσα στις/στους νέες/νέους επαναπατρισθέντες για να προσφέρουν καθοδήγηση σχετικά με τη στέγαση, την υγεία, την απασχόληση και άλλα θέματα, όπως ιδιωτικές και δημόσιες πρωτοβουλίες και προγράμματα βοήθειας.

- **Καλές πρακτικές:**

Volvemos

<https://volvemos.org/>

Ιδρύθηκε το 2016 για να διευκολύνει τη σύνδεση και την επιστροφή των Ισπανών μεταναστών. Aims για τη δημιουργία νέων, πιο θετικών και εποικοδομητικών αφηγήσεων για τη μετανάστευση. Και εισάγει για πρώτη φορά τις πολιτικές επιστροφής στην ισπανική πολιτική ατζέντα.

Un País Para Volver:

<https://unpaisparavolver.es/>

Το Σχέδιο Επαναπατρισμού στην Ισπανία είναι ένα σχέδιο που αναπτύχθηκε από το Volvemos για την προώθηση της επιστροφής των Ισπανών υπό τις καλύτερες συνθήκες και τη διευκόλυνση της διαδικασίας επιστροφής τους. Με το σύνθημα "Μια χώρα στην οποία μπορείς να επιστρέψεις", θέλει να εξαλείψει τα διοικητικά εμπόδια που σχετίζονται με την επιστροφή, να βελτιώσει την απασχολησιμότητα των μεταναστών ώστε να μπορούν να βρουν δουλειά στην Ισπανία και να προωθήσει την επιχειρηματικότητα.

Εθνική επισκόπηση στην Ισπανία: πρόσθετα στοιχεία

Figure 1. Youth unemployment rate 15-29 years

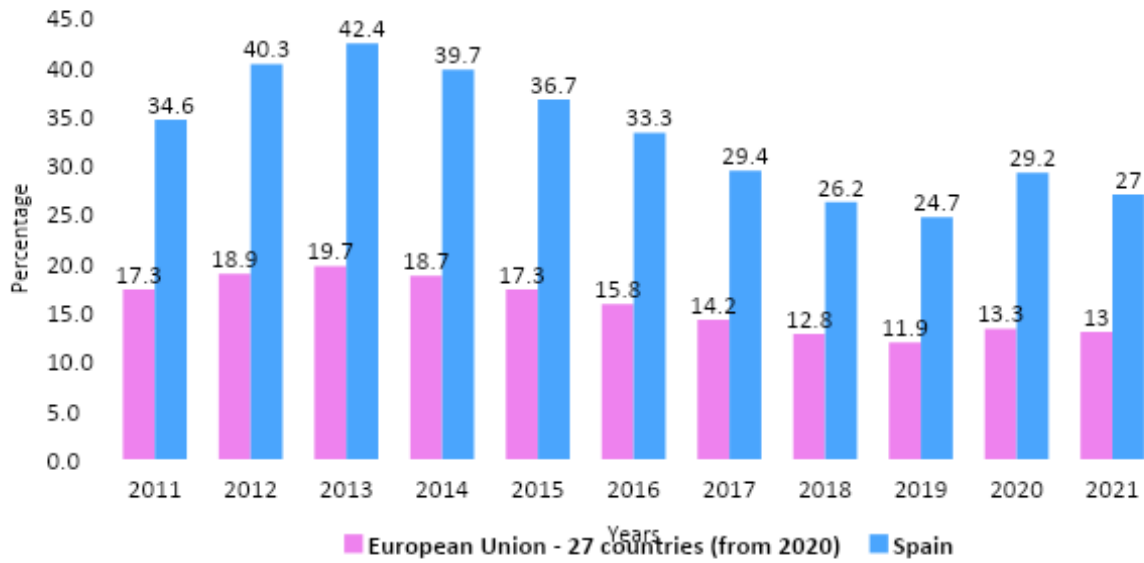

Figure 2. Long-term unemployment for the 15–29 age category

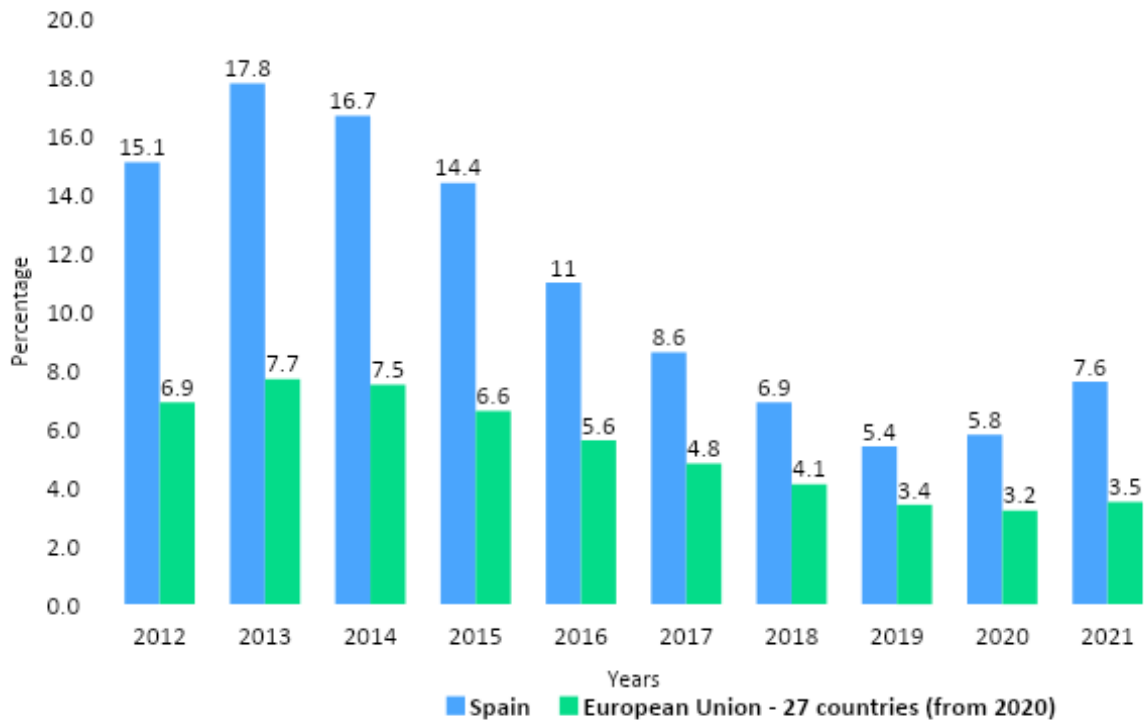
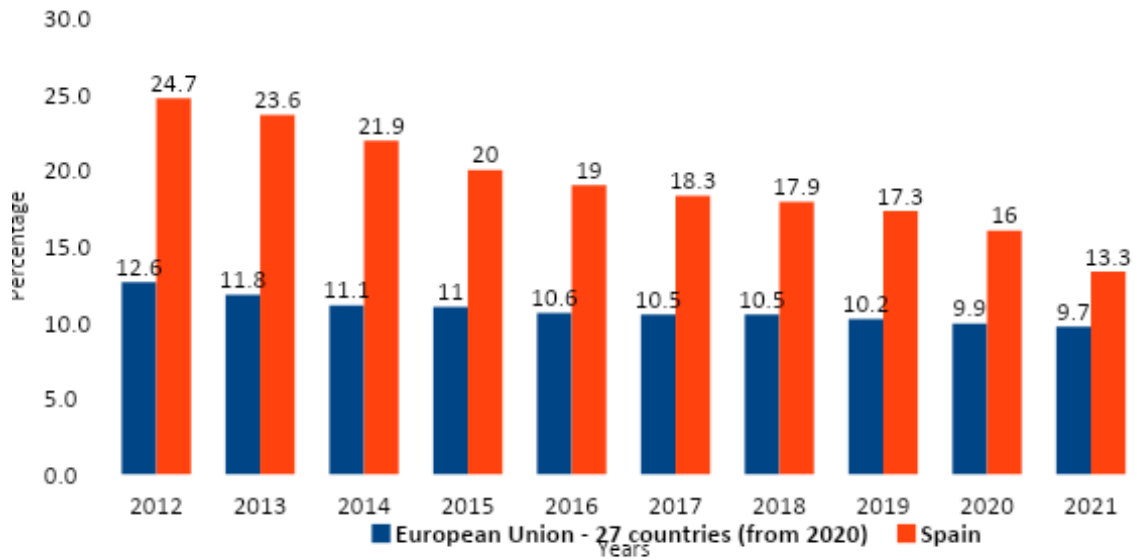

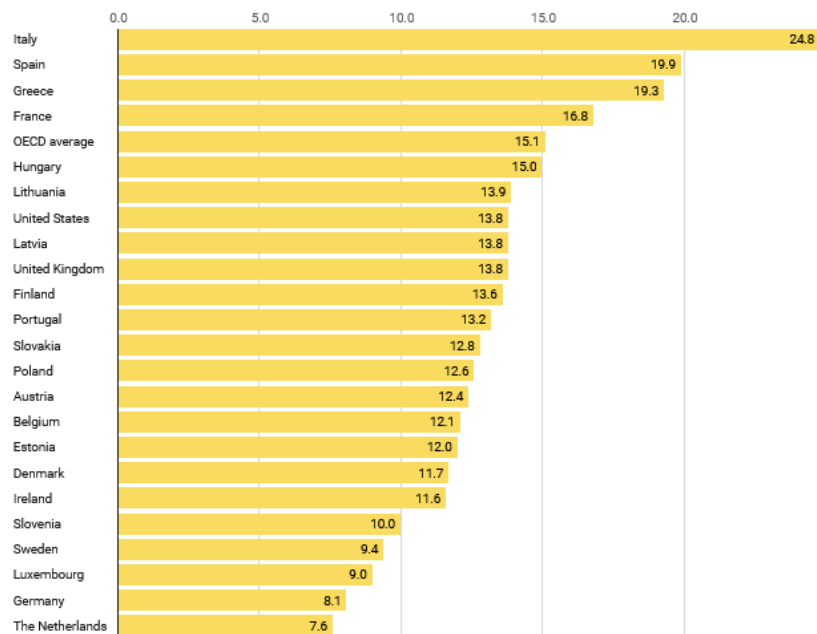
Figure 3. Early School Leaving

Σχήμα 4. NEETS στην ΕΕ

Youngsters who neither study nor work

In % of the 18-24 population

Source: OECD

Σχήμα 5. Ποσοστά μετανάστευσης στην Ισπανία από 15 έως 34 ετών

Migraciones exteriores		
Resultados nacionales		
Flujo de emigración con destino al extranjero por año, sexo, grupo de edad y nacio		
Unidades: Movimientos migratorios		
	2020	2019
Ambos sexos		
Total		
De 15 a 19 años	10.089	11.506
De 20 a 24 años	18.757	21.976
De 25 a 29 años	30.124	38.079
De 30 a 34 años	30.870	39.339
Hombres		
Total		
De 15 a 19 años	5.378	6.072
De 20 a 24 años	9.785	11.132
De 25 a 29 años	15.074	18.838
De 30 a 34 años	16.243	21.014
Mujeres		
Total		
De 15 a 19 años	4.711	5.434
De 20 a 24 años	8.972	10.844
De 25 a 29 años	15.050	19.241
De 30 a 34 años	14.627	18.325

Notas:

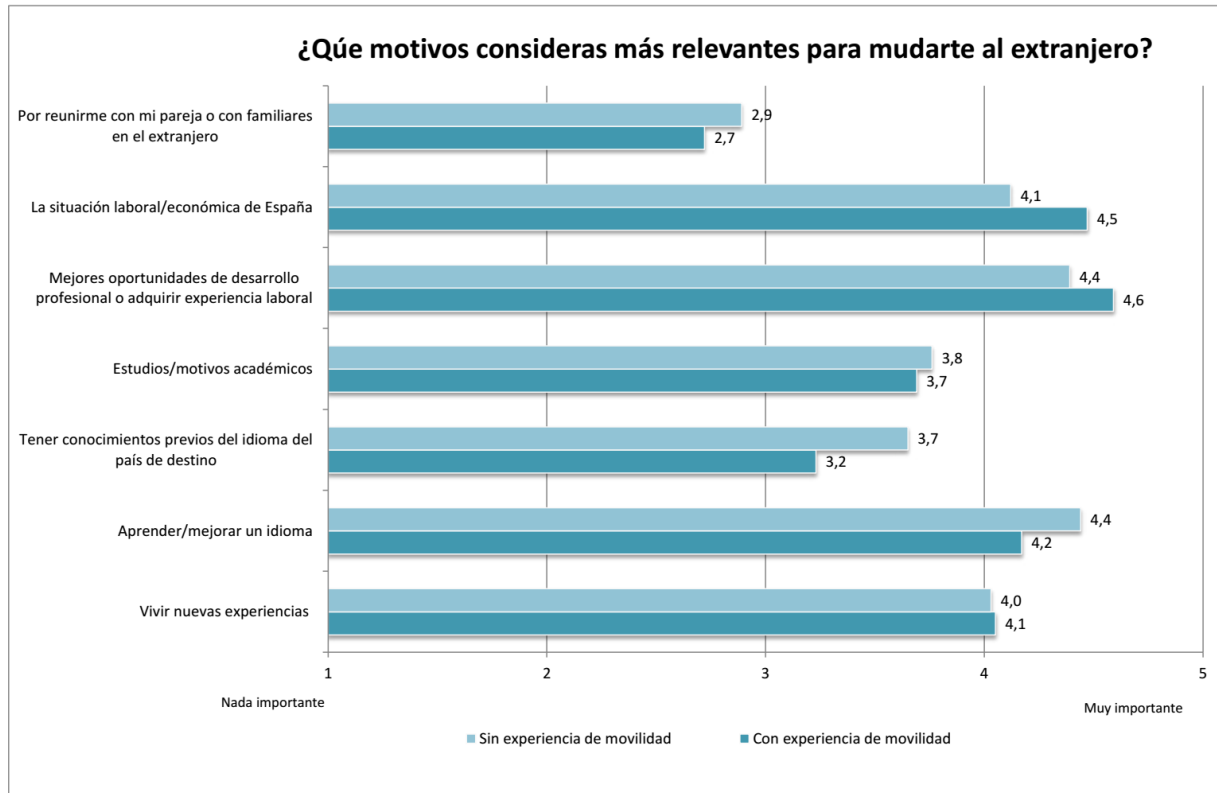
Con la entrada en vigor del Brexit a partir de enero de 2020, el agregado UE-27 sustituye al UE-28 a

Fuente:

Instituto Nacional de Estadística

Σχήμα 6. Κύρια κίνητρα μετανάστευσης μεταξύ των νέων Πηγή: (2018)

Gráfico 104. Principales motivos para vivir en otro país (con movilidad exterior y sin experiencia movilidad)

2.4. Εθνική επισκόπηση στην Ιταλία

Στην Ιταλία, σε κεντρικό επίπεδο, οι αρμοδιότητες στον τομέα της μετανάστευσης και της ένταξης είναι καταναμημένες σε διάφορες διοικήσεις, όπως το Υπουργείο Εσωτερικών, το Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το Υπουργείο Παιδείας κ.λπ., ωστόσο, οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο, όχι μόνο στη διαχείριση αλλά και στο σχεδιασμό των παρεμβάσεων. Οι περιφερειακές αρμοδιότητες στον τομέα της μετανάστευσης αποδίδονται στον νόμο για την ενοποίηση της μετανάστευσης, μετά τον οποίο οι περιφέρειες έχουν νομοθετήσει, καθορίζοντας τις οδούς για τη διασφάλιση της ένταξης των αλλοδαπών υπηκόων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δικαιούνται διεθνή προστασία. Οι περιφέρειες δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο του σχεδιασμού, της αντιμετώπισης, του συντονισμού και της αξιολόγησης των πολιτικών και της διάθεσης οικονομικών πόρων για την πλήρη εφαρμογή τους, και έχουν κεντρικό ρόλο στον καθορισμό των πολιτικών πρόνοιας και της πρόσβασης στα κοινωνικά δικαιώματα.

Ένας άλλος σημαντικός ρόλος διαδραματίζει ο μη κερδοσκοπικός τομέας, ο οποίος χειρίζεται σημαντικές πτυχές όπως η υποδοχή, η βοήθεια, η πληροφόρηση και η καθοδήγηση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων, και ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ιταλικού πληθυσμού. Η Ιταλία έχει εξοπλιστεί με μια εθνική στρατηγική μέσω του "Εθνικού κοινωνικού σχεδίου 2021-2023 και της φτώχειας" και του "Σχεδίου δράσης για τις κοινωνικές υπηρεσίες 2021-2023". Οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης που είναι αφιερωμένες στους/τις νέους/ες στοχεύουν στη διευκόλυνση της επαγγελματικής ένταξης, στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των νέων- Η απασχολησιμότητα των νέων και η καταπολέμηση της εγκατάλειψης του σχολείου συγκαταλέγονται μεταξύ των κορυφαίων προτεραιοτήτων για την αντιμετώπιση της δυσπραγίας των νέων στην Ιταλία, όπως και η προώθηση συνθηκών διαβίωσης πάνω από το όριο της φτώχειας. Σε σύγκριση με το παρελθόν, οι νέες/οι στην Ιταλία αντιμετωπίζουν σήμερα πολλές δυσκολίες στην απόκτηση οικονομικής ανεξαρτησίας και, επομένως, στην επίτευξη ικανοποιητικών συνθηκών διαβίωσης. Η δημογραφική δυναμική των τελευταίων ετών θα απαιτήσει από τις σημερινές νεότερες γενιές να στηρίξουν τους ηλικιωμένους, έναν μη ενεργό πληθυσμό σχετικά δυσανάλογου μεγέθους. Οι νεότερες γενιές θα επωμιστούν επίσης τα βάρη που προκύπτουν από επιλογές που δεν έκαναν οι ίδιες, ιδίως όσον αφορά το δημόσιο χρέος και την περιβαλλοντική κατάσταση. Οι παράγοντες αυτοί έχουν συμβάλει στη φτωχοποίηση της νέας γενιάς σε σχέση με εκείνη των γονέων τους, και σε διεθνείς κατατάξεις. Η Ιταλία κατέχει την τελευταία θέση όσον αφορά το μεγάλο χάσμα μεταξύ των γενεών και τη χαμηλή κοινωνική κινητικότητα. Λαμβάνοντας υπόψη τον Παγκόσμιο Δείκτη Ανάπτυξης της Νεολαίας, η Ιταλία κατατάσσεται στην 23η θέση της παγκόσμιας κατάταξης (μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών βρίσκεται στην 16η θέση), με πιο κρίσιμες επιδόσεις στους τομείς της εκπαίδευσης (36η θέση) και της απασχόλησης (46η θέση), μέχρι την ελάχιστη πολιτική και πολιτική συμμετοχή (125η θέση).

Σε μια χώρα με μειωμένο πληθυσμό νέων, τα κρίσιμα ζητήματα που αφορούν τη νέα γενιά είναι συχνά μεγαλύτερα από εκείνα που αντιμετωπίζουν οι συνομηλικοί σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον, με την πανδημία, οι νέες/οι που ζουν σε φτωχότερες αγροτικές περιοχές έχουν υποστεί μεγαλύτερο αποχωρισμό από την εκπαίδευση, την κοινωνικοποίηση, την εργασία, τον πολιτισμό κ.λπ.

Μια θετική πτυχή είναι η ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα όπως το περιβάλλον, καθώς και οι ευκαιρίες που προκύπτουν από την προσοχή στη συλλογική υγεία, τις ψηφιακές δεξιότητες, την καινοτομία και την πράσινη οικονομία.

Για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα ανεργίας, πολλά προγράμματα έχουν εφαρμοστεί από την εθνική κυβέρνηση, ένα από αυτά ονομάζεται "**RESTO AL SUD**" (Μένω στο Νότο)- το κίνητρο που υποστηρίζει τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών και ελεύθερων

επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε περιοχές όπως το Abruzzo, η Basilicata, η Calabria, η Campania, η Molise, η Puglia, η Sardinia, η Sicily, οι σεισμογενείς περιοχές της κεντρικής Ιταλίας (Lazio, Marche Umbria) που απευθύνονται σε άτομα ηλικίας 18 έως 55 ετών.

To Smart & Start Italia είναι το κίνητρο που υποστηρίζει τη γέννηση και την ανάπτυξη καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας σε όλες τις ιταλικές περιφέρειες. Στόχος είναι η τόνωση μιας νέας επιχειρηματικής κουλτούρας που σχετίζεται με την ψηφιακή οικονομία, η ενίσχυση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας και η ενθάρρυνση της επιστροφής "εγκεφάλων" από το εξωτερικό.

Το κείμενο του νόμου Legge di Bilancio 2022 (νόμος για τον προϋπολογισμό του 2022) περιλαμβάνει μια σειρά από παροχές και επιδοτήσεις για τους νέους. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

- Από την 1η Ιανουαρίου 2022, οι 18χρονοι θα έχουν και πάλι ηλεκτρονική κάρτα για πολιτιστικές δαπάνες. Πρόκειται για το λεγόμενο "Bonus Cultura" για δαπάνες που σχετίζονται με τον πολιτισμό. Το ανώτατο όριο είναι 500 ευρώ.
- **Bonus Prima Casa** (μπόνους πρώτης κατοικίας) για νέους κάτω των 36 ετών
- **Bonus Affitto** (μπόνους ενοικίασης) για νέους μεταξύ 20 και 31 ετών
- Από το έτος 2022, το Κοινοβούλιο διέθεσε επίσης πόρους ύψους έως 20 εκατομμυρίων για την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης για νέους ηλικίας 16 έως 29 ετών, οι οποίοι δεν απασχολούνται ούτε βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση. Οι λεγόμενες "ανάγκες" θα είναι οι αποδέκτες συγκεκριμένων ενεργητικών πολιτικών που θα τους βοηθήσουν να βρουν μια θέση στον κόσμο της εργασίας μέσω ειδικών μαθημάτων κατάρτισης.
- **Piano NEETs**: ένα στρατηγικό σχέδιο με στόχο τη μείωση της αδράνειας των NEETs, δηλαδή των νέων μεταξύ 15 και 34 ετών που δεν σπουδάζουν, δεν εργάζονται και δεν εκπαιδεύονται, μέσω διαφόρων ενισχύσεων που παρέχει η κυβέρνηση. Το σχέδιο προβλέπει την επίτευξη του στόχου μέσω παρεμβάσεων που χωρίζονται σε 3 μακροοικονομικές φάσεις: εντοπισμός, δέσμευση και ενεργοποίηση.

To Giovani 2030 είναι το ψηφιακό σπίτι που δημιουργήθηκε από το Τμήμα Πολιτικών για τη Νεολαία και την Παγκόσμια Δημόσια Υπηρεσία ακριβώς για όσους αναζητούν νέα εργαλεία και νέες προκλήσεις για να αναπτυχθούν και να βρουν το δρόμο τους. Η πλατφόρμα συγκεντρώνει όλες τις πρωτοβουλίες και τα κίνητρα για τους/τις νέους/ες με ιδιαίτερη έμφαση στα εξής: εθελοντισμός, κατάρτιση, εκπαίδευση, πολιτισμός, εγκαταστάσεις και κίνητρα, καθώς και εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πρωτοβουλίες.

PNRR - το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: είναι το πρόγραμμα που

καταρτίστηκε από την ιταλική κυβέρνηση και εξηγεί πώς η χώρα μας σκοπεύει να επενδύσει τα κονδύλια που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της ΕΕ επόμενης γενιάς για την προώθηση της ανάκαμψης από την πανδημία μετά τον ιό του Κοβιδίου-19. Το PNRR αποτελείται από έξι αποστολές και 16 συνιστώσες. Οι έξι αποστολές είναι η ψηφιοποίηση, η καινοτομία, η ανταγωνιστικότητα, ο πολιτισμός και ο τουρισμός, η πράσινη επανάσταση και η οικολογική μετάβαση, οι υποδομές για βιώσιμη κινητικότητα, η εκπαίδευση και η έρευνα, η συνοχή και η ένταξη και η υγεία. Το σχέδιο είναι έντονα προσανατολισμένο προς τη στήριξη της απασχόλησης των νέων και των γυναικών, ώστε να διευκολυνθεί η είσοδός τους στον κόσμο της εργασίας και να προωθηθεί η ένταξη των φύλων. Προβλέπονται επίσης δράσεις για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία και των ασθενών.

- **Programma GOL:** Το πρόγραμμα GOL, που σημαίνει "Εγγυημένη απασχολησιμότητα των εργαζομένων", θεσπίστηκε για να προσπαθήσει να ενισχύσει την απασχόληση στην Ιταλία και να καταπολεμήσει την ανεργία. Προβλέπει μια σειρά μέτρων για την επαναπρόσληψη των ανέργων, των δικαιούχων του Εισοδήματος Ιθαγένειας, των απολυμένων εργαζομένων, των αναπήρων, των γυναικών, των νέων, των ατόμων άνω των 50 ετών και άλλων κατηγοριών. Το πρόγραμμα GOL αποτελεί μέρος του PNRR και θα διαρκέσει για την περίοδο 2021-2025.
- Το **Next Generation Eu (NGEU)** είναι ένα ευρωπαϊκό μέσο που αποσκοπεί στο να βοηθήσει, μέσω επενδύσεων, τις χώρες μέλη μετά τις απώλειες λόγω της υγειονομικής κρίσης.
- Στοιχεία για την απασχόληση/ανεργία των νέων, τη μετανάστευση των νέων και τους επαναπατρισθέντες στη χώρα.

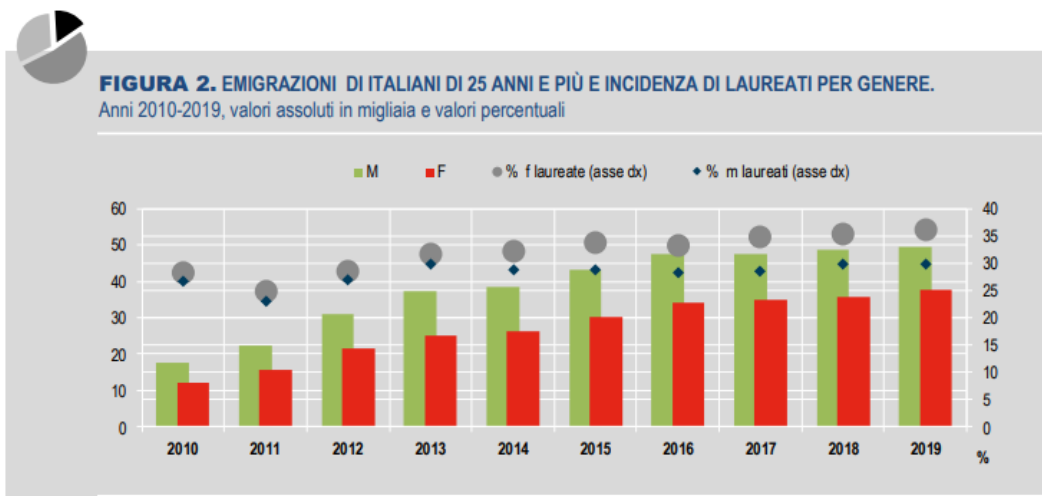
Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat, η Ιταλία είναι η "γηραιότερη" χώρα στην Ευρώπη - πιο συγκεκριμένα, το 22,8% του συνολικού πληθυσμού είναι ηλικιωμένοι, σε σύγκριση με το 20,3% του μέσου όρου της ΕΕ. Επιπλέον, το 2020, το ποσοστό απασχόλησης των νέων ηλικίας 15-29 ετών ήταν 29,8%, πολύ μακριά από τα επίπεδα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών (46,1% το 2020) και 2 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από το 2019.

Σε απόλυτους αριθμούς, η απασχόληση των νέων ηλικίας 15-29 ετών στην Ιταλία το 2020 εκτιμάται σε 2,69 εκατομμύρια περίπου και καταγράφει, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, μείωση κατά περίπου 187.000 άτομα.

Επιπλέον, στην Ιταλία, οι νέες/οι που δεν εργάζονται πολύ συχνά δεν εντάσσονται καν σε μια πορεία εκπαίδευσης ή κατάρτισης, παραμένοντας παγιδευμένοι κάπου μεταξύ ανεργίας και αδράνειας. Οι λεγόμενοι NEETs μεταξύ 15 και 29 ετών αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό 23,3% του πληθυσμού το 2020, σε σύγκριση με 13,7% κατά μέσο όρο στην Ευρώπη. Συν τοις άλλοις, το 2020, περισσότερα από δύο εκατομμύρια νοικοκυριά βρέθηκαν να ζουν σε συνθήκες φτώχειας,

καταγράφοντας αύξηση κατά περίπου 86% σε σχέση με την προ της πανδημίας περίοδο.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, σχεδόν τρεις στους τέσσερις Ιταλούς πολίτες που μετακομίζουν στο εξωτερικό το 2019 ήταν 25 ετών ή μεγαλύτεροι, ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των μεταναστών είναι 33 για τους άνδρες και 30 για τις γυναίκες. Ένας στους πέντε μετανάστες είναι κάτω των 20 ετών, δύο στους τρεις είναι μεταξύ 20 και 49 ετών, ενώ το ποσοστό των άνω των 50 ετών είναι 13%. Η αυξητική τάση των αποδήμων μπορεί να αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στις δυσκολίες της ιταλικής αγοράς εργασίας να απορροφήσει την προσφορά, ιδίως για τους/τις νέους/ες και τις γυναίκες.

(ISCRIZIONI E CANCELLAZIONI ANAGRAFICHE DELLA POPOLAZIONE RESIDENTE | ANNO 2019, 2022)

Λίγο περισσότεροι από 40.000 νέες/οι Ιταλοί ηλικίας μεταξύ 25 και 34 ετών έχουν εκπατριστεί το 2020, ενώ ο αριθμός των επαναπατρισμών των νέων αποφοίτων πανεπιστημίων βρίσκεται σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα (-3,5% σε σχέση με το 2019), δημιουργώντας αρνητικό μεταναστευτικό ισοζύγιο.

Όσον αφορά τους επαναπατρισθέντες, τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί αφορούν τις εγγραφές (δηλαδή τις επιστροφές από το εξωτερικό) και τις διαγραφές (δηλαδή τις μετακινήσεις στο εξωτερικό) που πραγματοποιούνται στους δήμους από Ιταλούς πολίτες ηλικίας 18-39 ετών για αλλαγή κατοικίας.

	rimpatri (iscrizioni)	espatri (cessazioni)	saldo
2009	10.509	20.889	-10.380
2010	10.043	20.452	-10.409
2011	10.857	25.557	-14.700
2012	9.900	33.556	-23.656
2013	9.528	42.342	-32.814
2014	10.231	45.074	-34.843
2015	10.869	51.048	-40.179
2016	14.639	60.788	-46.149
2017	16.473	61.553	-45.080
2018	18.795	63.570	-44.775
2019	25.577	68.063	-42.486
2009-2019	147.421	492.892	-345.471

Μεταξύ 2009 και 2019, υπήρξαν περισσότεροι από 345.000 πολίτες που διαγράφηκαν από τα δημοτικά ληξιαρχεία για να μετακινηθούν στο εξωτερικό, με σημαντική αύξηση από το 2013 και μετά. Οι αριθμοί σηματοδοτούν ευδιάκριτα τις διαφορές μεταξύ των επαναπατρισθέντων και των ατόμων που αποφασίζουν να φύγουν.

Ωστόσο, χάρη στο νόμο 25.07. 75 αριθ. 402, η ιταλική κυβέρνηση χορηγεί επίδομα ανεργίας στους επαναπατρισθέντες Ιταλούς πολίτες που εργάστηκαν στο εξωτερικό και παρέμειναν άνεργοι λόγω απόλυσης ή μη ανανέωσης της σύμβασης εποχικής εργασίας από τον εργοδότη στο εξωτερικό (αλλοδαπό ή Ιταλό, εργαζόμενο ή κάτοικο εξωτερικού). Στην πράξη, οι Ιταλοί πολίτες που έχουν εργαστεί εκτός των εθνικών συνόρων μπορούν να υποβάλουν αίτηση για επίδομα ανεργίας από το INPS, το οποίο θα τους χορηγηθεί, εφόσον πληρούν μια σειρά προϋποθέσεων, μόλις επιστρέψουν στην Ιταλία. Για να είναι επιλέξιμος για το επίδομα, ο Ιταλός εργαζόμενος που παρέμεινε άνεργος πρέπει να επαναπατριστεί εντός 180 ημερών, δηλαδή 6 μηνών, από την ημερομηνία λήξης της εργασιακής σχέσης που διατηρούσε στο εξωτερικό και να έχει υποβάλει δήλωση άμεσης διαθεσιμότητας για εργασία εντός 30 ημερών από την ημερομηνία επαναπατριsmού. Το ύψος του ποσού που θα λάβει ο εργαζόμενος ποικίλλει με βάση τους συμβατικούς μισθούς που καθορίστηκαν κατά το έτος αναφοράς της παροχής και καταβάλλεται το πολύ για 6 μήνες. Η σχετική οικονομική στήριξη σε μια περίοδο, όπως αυτή του επαναπατριsmού, είναι πάντοτε ευαίσθητη όσον αφορά την εγκατάσταση και την προσαρμογή.

Επιπλέον, η ιταλική κυβέρνηση επιτρέπει ένα προσωρινό καθεστώς προτιμησιακής φορολόγησης, το οποίο αναγνωρίζεται στους εργαζομένους που μεταφέρουν την κατοικία τους στην Ιταλία και δεσμεύονται να παραμείνουν και να εργαστούν στην Ιταλία για τουλάχιστον 2 έτη (άρθρο 16 παράγραφος 1, νομοθετικό διάταγμα αριθ. 147/2015). Η νομοθεσία σχετικά με το ειδικό καθεστώς για τους επαναπατρισθέντες εργαζομένους θεσπίστηκε με σκοπό να

προωθηθεί η μεταφορά στην Ιταλία ατόμων με υψηλά προσόντα και εξειδίκευση και να προωθηθεί η τεχνολογική, επιστημονική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Καταλήγει δηλώνοντας ότι η περιθωριοποίηση της νεότερης γενιάς στην Ιταλία έχει πολλαπλές αλληλοσυνδεόμενες διαστάσεις, εκ των οποίων οι λιγότερες επιχειρηματικές ευκαιρίες, τα χειρότερα δημογραφικά στοιχεία, η έλλειψη αποτελεσματικών πολιτικών και η μείωση των εισοδημάτων εισόδου. Είναι επιτακτική ανάγκη να συνειδητοποιήσουμε ότι η περιθωριοποίηση των νέων είναι η περιθωριοποίηση όλων μας και, ως εκ τούτου, πρέπει να αντιμετωπιστεί πριν το σενάριο επιδεινωθεί.

- Καλές πρακτικές:

Σε εθνικό επίπεδο, υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες που έχουν υλοποιηθεί για την ενεργό συμμετοχή των νέων ενηλίκων στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το RESTO AL SUD είναι μια πολύ επιτυχημένη πρωτοβουλία, η οποία χρηματοδοτείται από την INVITALIA.

Στο πλαίσιο του **Resto al Sud**, οι δραστηριότητες που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση είναι πολλές, όπως η βιοτεχνία, η μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια, η παροχή επιχειρηματικών και προσωπικών υπηρεσιών, ο τουρισμός, το εμπόριο, οι δραστηριότητες ελεύθερου επαγγελματία (ατομικές και εταιρικές), αλλά εξαιρούνται οι γεωργικές δραστηριότητες. Το **Resto al Sud** καλύπτει έως και το 100% των δαπανών, με μέγιστη χρηματοδότηση 50.000 ευρώ ανά αιτούντα, η οποία μπορεί να ανέλθει έως και 200.000 ευρώ στην περίπτωση εταιρειών που αποτελούνται από τέσσερις εταίρους.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: <https://www.restoalsud.it/>

Δεδομένου ότι οι εθνικές πρωτοβουλίες εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο (Resto Al sud), μια άλλη εθνική πρωτοβουλία που εφαρμόζεται σε πιο τοπικό επίπεδο είναι η πρωτοβουλία "Yes I Start-Up". Δεδομένου ότι οι εθνικές πρωτοβουλίες εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο (Resto Al sud), μια άλλη εθνική πρωτοβουλία που εφαρμόζεται σε πιο τοπικό επίπεδο είναι το "Yes I Start-Up" Βοηθά στην οικοδόμηση περιουσιακών στοιχείων και στην έναρξη της δικής του επιχειρηματικής ιδέας. Στόχος είναι η προώθηση και η υποστήριξη της αυτοαπασχόλησης και της αυτοεπιχειρηματικότητας των νέων NEETs μέσω της κατάρτισης, της προετοιμασίας και της καθοδήγησης. Πρόκειται για ένα δωρεάν πρόγραμμα κατάρτισης για την αυτοαπασχόληση που σας δίνει τις δεξιότητες που χρειάζεστε για να μετατρέψετε μια επιχειρηματική ιδέα σε πραγματικότητα και αποτελείται από μαθήματα κατάρτισης σε θέματα επιχειρηματικότητας που αποσκοπούν στη μετάδοση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την οικοδόμηση της δικής

σας νεοφυούς επιχείρησης, από τη δημιουργία του επιχειρηματικού σχεδίου έως την προετοιμασία των εγγράφων που απαιτούνται για την έναρξη της επιχείρησης. Τα μαθήματα διεξάγονται από εκπαιδευτές της ENM (Εθνική Εταιρεία Μικροπιστώσεων) και της Confari Sicilia (Ιταλική Συνομοσπονδία Μικρών και Μεσαίων Ιδιωτικών Επιχειρήσεων) και βοηθούν τους/τις νέους/ες να δομήσουν τη δική τους επιχειρηματική ιδέα. Το "Yes, I Start Up" είναι διαθέσιμο σε όλες τις ιταλικές περιφέρειες με τον ίδιο τρόπο, χάρη στην ομοιογενή κατάρτιση των εκπαιδευτών. Το ταμείο "Αυτοαπασχόληση" χρηματοδοτεί τη δημιουργία και την έναρξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μέσω χρηματοδότησης με μηδενικό επιτόκιο.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: <https://www.anpal.gov.it/yes-i-start-up>

Giovani 2030: Το Τμήμα Πολιτικής για τη Νεολαία και την Παγκόσμια Δημόσια Υπηρεσία έχει δημιουργήσει το έργο GIOVANI 2030, μια διαδικτυακή πλατφόρμα για κορίτσια και αγόρια ηλικίας 14 έως 35 ετών. Το όνομα του έργου, GIOVANI2030, είναι αφιερωμένο στους στόχους της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ, μια ημερομηνία αναφοράς για να γίνει ο πλανήτης ένα πιο δίκαιο, δίκαιο και καθαρότερο μέρος. Η πλατφόρμα GIOVANI 2030 θα προσφέρει ειδήσεις, καθώς και εμπειριστατωμένη ανάλυση σχετικά με τον εθελοντισμό, την κατάρτιση, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την ψυχαγωγία και τον αθλητισμό, ενημερώνοντας τους/τις νέους/ες για τις ευκαιρίες που πρέπει να εκμεταλλευτούν προκειμένου να αναπτυχθούν με συμμετοχικό τρόπο και καλωσορίζοντας προτάσεις, ιδέες και ιδέες από όσους επιθυμούν να συνεισφέρουν.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: <https://giovani2030.it/>

Το "ON - Oltre Nuove imprese a tasso zero" είναι το κίνητρο για νέους και γυναίκες που θέλουν να γίνουν επιχειρηματίες. Τα κίνητρα ισχύουν σε ολόκληρη την Ιταλία και παρέχουν ένα μείγμα χρηματοδότησης με μηδενικό επιτόκιο και μη επιστρεπτέα επιχορήγηση για επιχειρηματικά σχέδια με δαπάνες έως 3 εκατ. ευρώ, η οποία μπορεί να καλύψει έως και το 90% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: <https://www.invitalia.it/cosa-facciamo/creiamo-nuove-aziende/nuove-imprese-a-tasso-zero>

2.5. Εθνική επισκόπηση στην Ιρλανδία

Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία της Ιρλανδίας επικεντρώνεται στην ενίσχυση της συμβολής των τρεχουσών και αναδυόμενων πολιτικών, προγραμμάτων και υπηρεσιών στη βελτίωση των εθνικών αποτελεσμάτων για τους/τις νέους/ες ηλικίας 10 έως 24 ετών, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ποικίλες ανάγκες και προσδοκίες των νέων και σύμφωνα με το όραμα για μια καλύτερη Ιρλανδία που διατυπώνεται στο Better Outcomes, Brighter Futures. Βασίζεται στην ιδέα

ότι η νεολαία είναι ένα ξεχωριστό αναπτυξιακό στάδιο που λαμβάνει χώρα μεταξύ της παιδικής ηλικίας και της ενηλικίωσης και λαμβάνει υπόψη τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν τους/τις νέους/ες κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, καθώς και τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινότητες, οι οικογένειες και άλλοι ενήλικες στη ζωή των νέων. Η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία αναγνωρίζει την αξία της στενής συνεργασίας των θεσμοθετημένων φορέων/υπηρεσιών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων για τους νέους. Αναγνωρίζει τις συνδέσεις μεταξύ όλων αυτών των τομέων προσπάθειας και το αξίωμα ότι οι νέες/οι κερδίζουν τα μέγιστα όταν οι προσπάθειες όλων των εμπλεκόμενων μερών αλληλοενισχύονται. Στόχος της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία είναι να βοηθήσει όλους τους/τις νέους/ες να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους, σεβόμενοι τα δικαιώματά τους, ακούγοντας τις απόψεις τους και βοηθώντας τους να εξελιχθούν από παιδιά σε ενήλικες. Ένας ιρλανδικός οργανισμός υποστήριξης μεταναστών με την ονομασία Safe Home Ireland προσφέρει ποικίλες υπηρεσίες σε επιστρέφοντες και πρώην Ιρλανδούς μετανάστες. Εκτός από τη διενέργεια επισκέψεων προσέγγισης και την προσφορά στεγαστικής βοήθειας σε κατάλληλους υποψήφιους, προσφέρουν επίσης υπηρεσίες καθοδήγησης και πληροφόρησης. Προκειμένου να βοηθήσει τους ηλικιωμένους, κατάλληλους Ιρλανδούς μετανάστες που γεννήθηκαν στην Ιρλανδία να εξετάσουν το ενδεχόμενο να επιστρέψουν για να ζήσουν στις πατρίδες τους, η Safe Home Ireland ιδρύθηκε το 2000. Το πρόγραμμα "Back for Business" δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει τους νεοεπιστρέψαντες Ιρλανδούς μετανάστες στην ίδρυση και ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους στην Ιρλανδία. Το "Επιστροφή στην Επιχείρηση" είναι ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση και δημιουργήθηκε για να ενθαρρύνει και να βοηθήσει την επιχειρηματικότητα μεταξύ των μεταναστών που επέστρεψαν στην Ιρλανδία από το εξωτερικό.

Το Πρόγραμμα Προσωπικής Ανάπτυξης Νέων (PYDP) επιδιώκει να βοηθήσει τους/τις νέους/ες που βρίσκονται σε κίνδυνο να αποκτήσουν δεξιότητες ζωής που προάγουν τις θετικές αλληλεπιδράσεις, αυξάνουν την αυτοπεποίθηση και την ανθεκτικότητα και βελτιώνουν την απασχολησιμότητά τους. Το PYDP στοχεύει να συνδέσει νέους ηλικίας 16 έως 25 ετών με εξατομικευμένες ευκαιρίες μάθησης, δεξιοτήτων και σταδιοδρομίας με έμφαση στη δημιουργία θετικών σχέσεων και στην προετοιμασία των ατόμων για τον εργασιακό χώρο. Ενδιαφέρεται για τη συμμετοχή δυνητικών συμμετεχόντων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες να συμμετάσχουν σε γενικές παροχές και κινδυνεύουν από πόλωση ή στρατολόγηση σε ομάδες που αντιτίθενται στην ειρηνευτική διαδικασία, όπως οι νέες/οι επαναπατρισθέντες.

- **Στοιχεία για την απασχόληση/ανεργία των νέων, τη μετανάστευση των νέων και τους επαναπατρισθέντες στη χώρα.**

Σύμφωνα με την Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, το ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ιρλανδία

μειώθηκε στο 12,60% τον Φεβρουάριο από 13% τον Ιανουάριο του 2022.

Related	Last	Previous	Unit	Reference
Unemployment Rate	4.70	4.80	percent	May 2022
Employed Persons	2532.20	2483.50	Thousand	Mar 2022
Unemployed Persons	127.90	127.40	Thousand	Mar 2022
Unemployment Change	-5101.00	-1992.00	Persons	May 2022
Full Time Employment	1997.10	1955.80	Thousand	Mar 2022
Part Time Employment	532.30	550.40	Thousand	Mar 2022
Labor Force Participation Rate	65.20	64.90	percent	Mar 2022
Youth Unemployment Rate	12.60	13.00	percent	Feb 2022
Wages in Manufacturing	1017.28	978.58	EUR/Week	Mar 2022
Initial Jobless Claims	50660.00	54372.00	Persons	May 2022
Average Weekly Hours	32.20	33.00		Mar 2022
Average Hourly Earnings	27.33	26.22	EUR	Mar 2022
Wages	880.37	864.51	EUR/Week	Mar 2022
Wage Growth	2.30	2.00	percent	Mar 2022
Employment Rate	72.80	73.00	percent	Mar 2022

12.500 άτομα ηλικίας 15 έως 24 ετών αναχώρησαν από την Ιρλανδία κατά το έτος που οδήγησε στον Απρίλιο του 2018. Σε σύγκριση με τον αριθμό των μεταναστών που μετανάστευσαν στο

αποκορύφωμα της ύφεσης, ο αριθμός αυτός είναι εμφανώς διαφορετικός. Εν μέσω ενός ζοφερού μέλλοντος στην Ιρλανδία, 35.800 άτομα της ίδιας ηλικιακής κλίμακας έφυγαν μεταξύ Απριλίου 2011 και Απριλίου 2012. Παρά την απότομη μείωση της μετανάστευσης, τα στατιστικά στοιχεία του 2018, τα οποία η Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία δημοσίευσε τον Σεπτέμβριο, αποκαλύπτουν ότι οι νέες/οι εξακολουθούν να παίρνουν την απόφαση να εγκαταλείψουν την Ιρλανδία. Άλλοι μετακινούνται σε αναζήτηση υψηλότερου βιοτικού επιπέδου, καλύτερων ευκαιριών απασχόλησης και πιο προσιτής και προσβάσιμης στέγασης, ενώ κάποιοι άλλοι αναζητούν τον ενθουσιασμό και την ευκαιρία να ταξιδέψουν στον κόσμο. Σύμφωνα με μελέτη του Grad Ireland για τους φοιτητές που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο, πολλοί φοιτητές εξακολουθούν να αισθάνονται ότι οι δυνατότητές τους είναι περιορισμένες, παρά τις σημαντικές προόδους στην ιρλανδική αγορά εργασίας. Μετά την αποφοίτηση, το 35% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι θα ήταν δύσκολο να βρει μια κατάλληλη θέση εργασίας, γεγονός που μπορεί να παρακινεί ορισμένους νέους να φύγουν αναζητώντας καλύτερες δυνατότητες απασχόλησης αλλού. Το υψηλό κόστος διαβίωσης στην Ιρλανδία, ιδίως στις πόλεις όπου βρίσκονται οι περισσότερες προοπτικές απασχόλησης, συμβάλλει σε αυτή την ανησυχία για τις ευκαιρίες απασχόλησης. Για τους/τις νέους/ες που επιθυμούν να ζήσουν και να εργαστούν σε οποιαδήποτε από τις μεγαλύτερες πόλεις της Ιρλανδίας, το ενοίκιο αποτελεί βασική ανησυχία, ιδίως στο Δουβλίνο, όπου οι τιμές των ενοικίων αυξάνονται σταθερά χρόνο με το χρόνο.

Μέχρι τον Απρίλιο του 2020 σχεδόν 29.000 Ιρλανδοί υπήκοοι επέστρεψαν στην πατρίδα τους για να ζήσουν και να εργαστούν, ο μεγαλύτερος αριθμός των τελευταίων 13 ετών. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία (CSO), ο πληθυσμός στο σύνολό του αυξήθηκε κατά 55.900 άτομα ή 1,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ανήλθε σε 4,98 εκατομμύρια. Ο στατιστολόγος του CSO James Hegarty επεσήμανε ότι επειδή τα στοιχεία κάλυψαν μόνο τις πρώτες εβδομάδες, δεν αποτυπώνουν επαρκώς την πλήρη έκταση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19.

- **Καλές πρακτικές:**

Το Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας της Ιρλανδίας, το Συμβούλιο Τεχνών και το Υπουργείο Παιδιών και Νέων ένωσαν τις δυνάμεις τους για τη δημιουργία του προγράμματος NYCI Youth Arts Programme. Είναι αφιερωμένο στην προώθηση και την προαγωγή των νέων καλλιτεχνών της Ιρλανδίας.

Το πρόγραμμα προστασίας των παιδιών δεσμεύεται να βοηθήσει τον τομέα της εργασίας με νέους να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την προστασία και τη διαφύλαξη των παιδιών. Το Πρόγραμμα παρέχει κατάρτιση, υλικό αναφοράς, βοήθεια και καθοδήγηση, καθώς και άσκηση πίεσης εκ μέρους του τομέα της εργασίας για νέους, για την υποστήριξη του κλάδου.

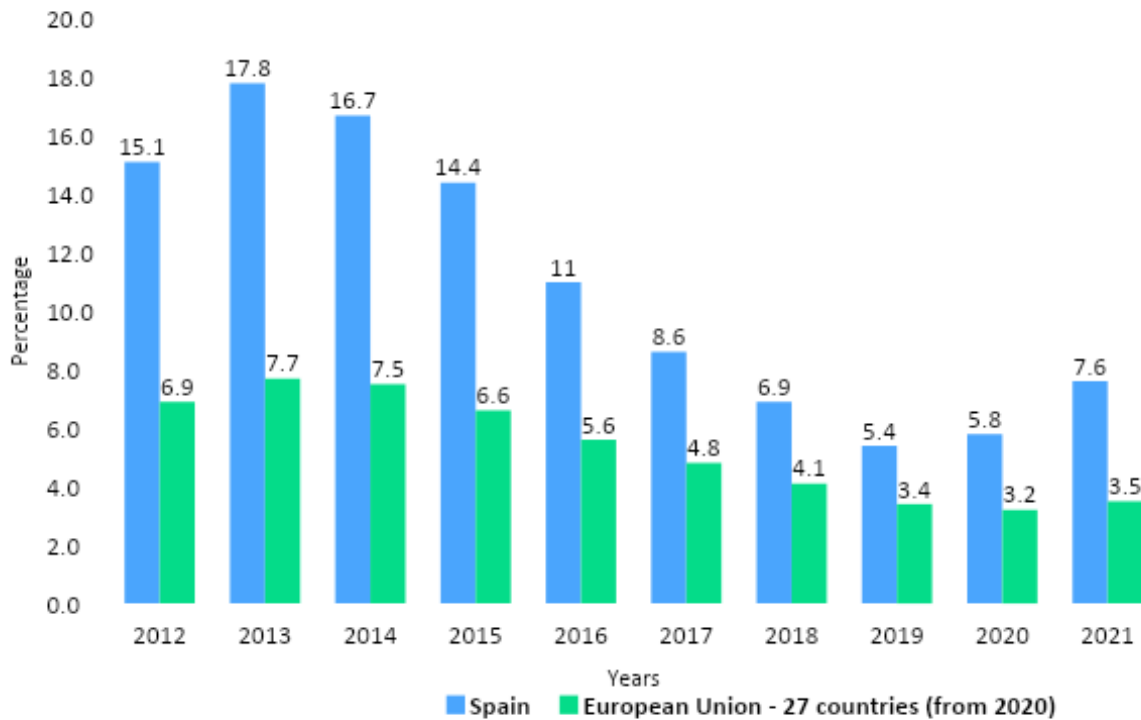
Η παγκόσμια εργασία για νέους έχει ως στόχο να ενδυναμώσει τους/τις νέους/ες ώστε να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες για την αντιμετώπιση παγκόσμιων ζητημάτων και να διερευνήσουν τις δικές τους αξίες, πεποιθήσεις και συνδέσεις με τον ευρύτερο κόσμο.

Το Πρόγραμμα Ισότητας και Διαπολιτισμικότητας του NYCI προσφέρει μια ξεχωριστή και πρωτοποριακή επιλογή μαθημάτων κατάρτισης, υλικού, δημιουργίας πολιτικής, καθοδήγησης και ευκαιριών δικτύωσης.

Το Εθνικό Πρόγραμμα για την Υγεία των Νέων δεσμεύεται να ενισχύσει τις δεξιότητες των εργαζομένων και των εθελοντών στον τομέα της νεολαίας, προκειμένου να αναπτυχθεί και να προωθηθεί μια κουλτούρα στον τομέα της νεολαίας που θέτει ως προτεραιότητα την υγεία και την ευημερία.

Πρωθώντας ευκαιρίες για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στην εργασία για τη νεολαία και διευκολύνοντας τη διεθνή συνεργασία, το NYCI International επιδιώκει να διευκολύνει και να προωθήσει τη συμμετοχή των οργανώσεων νεολαίας και των νέων σε διεθνείς δραστηριότητες, καθώς και να ενθαρρύνει τις οργανώσεις νεολαίας να συμπεριλάβουν μια διεθνή

Figure 2. Long-term unemployment for the 15–29 age category

συνιστώσα στην εργασία τους για τη νεολαία.

Τα προγράμματα STEAM βελτιώνουν τη ζωή των νέων και κεντρίζουν την περιέργειά τους.

Μέσω μιας διαδικασίας έγκρισης που βασίζεται σε μια σε βάθος ανάλυση του περιεχομένου και της υλοποίησης κάθε προγράμματος, το NSETS επιδιώκει να διασφαλίσει και να προωθήσει ποιοτικά πρότυπα στην εκπαίδευση και κατάρτιση των νέων εργαζομένων.

Το πρόγραμμα "Μελλοντικές Γενιές - Κλιματική Δικαιοσύνη" έχει ως στόχο να διερευνήσει και να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες σχετικά με τις συστημικές ανησυχίες και τις ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα που συνδέονται με την κλιματική κρίση.

Ο Κόμβος Ανάπτυξης Πρακτικής Βορρά-Νότου δημιουργήθηκε για να βελτιώσει τις ευκαιρίες μάθησης για τους/τις νέους/ες που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες για νέους σε όλο το νησί, ενισχύοντας και αναπτύσσοντας μακροπρόθεσμες συνεργασίες μεταξύ οργανισμών, προσωπικού και εθελοντών στον τομέα της εργασίας για νέους από βορρά προς νότο.

2.6. Εθνική επισκόπηση στην Πορτογαλία

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, γίνεται όλο και πιο δύσκολο να βρουν μια θέση εργασίας που να ανταποκρίνεται στις δεξιότητες που απέκτησαν στο πανεπιστήμιο οι νέες/οι Ευρωπαίοι με υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Στην Πορτογαλία, σχεδόν δύο στους πέντε νέους είναι άνεργοι, γεγονός που μεταφράζεται σε πολλούς νέους πτυχιούχους που αναγκάζονται να βρουν ευκαιρίες απασχόλησης στο εξωτερικό. Το 2019, η Πορτογαλία ήταν η πρώτη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που είχε το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών σε σχέση με τον πληθυσμό της: 25,7%. Η έκθεση αυτή, που έγινε από το Παρατηρητήριο Μετανάστευσης, περιελάμβανε στοιχεία από τα Ηνωμένα Έθνη που έδειχναν ότι το ίδιο έτος υπήρχαν περίπου 2,6 εκατομμύρια άνθρωποι που γεννήθηκαν στην Πορτογαλία και ζούσαν στο εξωτερικό. Εκείνη την περίοδο, το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν ο κύριος προορισμός που επέλεγαν οι Πορτογάλοι για να μετακομίσουν. Η πορτογαλική κυβέρνηση διαθέτει ένα ειδικό πρόγραμμα για όσους έχουν εγκαταλείψει τη χώρα αναζητώντας ένα καλύτερο μέλλον αλλά σχεδιάζουν να επιστρέψουν, το "Regressar" (μεταφράζεται ως *επιστροφή*). Σκοπός του προγράμματος είναι να στηρίξει τους μετανάστες, καθώς και τους απογόνους και άλλους συγγενείς τους, ώστε να έχουν τις καλύτερες προϋποθέσεις για να επιστρέψουν στην Πορτογαλία και να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ευκαιρίες που υπάρχουν σήμερα στη χώρα. Περιλαμβάνει όλους τους κυβερνητικούς τομείς και περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις για όσους επιστρέφουν, οικονομική βοήθεια για τους μετανάστες ή τους συγγενείς των μεταναστών που έρχονται να εργαστούν στην Πορτογαλία και μια πιστωτική γραμμή για τη στήριξη των επιχειρηματικών επενδύσεων και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων στην Πορτογαλία, μεταξύ άλλων.

Όσον αφορά την ένταξη της νεολαίας, η πορτογαλική κυβέρνηση είχε το πρώτο της Εθνικό Σχέδιο για τη Νεολαία που ξεκίνησε το 2018: ένα πολιτικό μέσο διατομεακού συντονισμού της πολιτικής για τη νεολαία στην Πορτογαλία. Κύριος στόχος ήταν η συγκεκριμενοποίηση των δικαιωμάτων των νέων, σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Η κυβέρνηση δεσμεύτηκε να επενδύσει στη νεολαία, να εστιάσει στον διυπουργικό συντονισμό με τις κηδεμονίες και τα προγράμματα που έχουν αντίκτυπο στη ζωή των νέων, ιδίως όσον αφορά την εκπαίδευση, την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τη στέγαση, τη γέννηση, την υγεία, την ποιότητα ζωής, τον αθλητισμό, τον πολιτισμό, το περιβάλλον, τη γεωργία, τις μεταφορές, τη βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης, την καταπολέμηση της φτώχειας, την ισότητα, την ένταξη και τη μετανάστευση.

- **Στοιχεία για την απασχόληση/ανεργία των νέων, τη μετανάστευση των νέων και τους επαναπατρισθέντες στη χώρα.**

Απασχόληση/ανεργία των νέων

Το γενικό ποσοστό ανεργίας στην Πορτογαλία είναι 5,9% αυτή τη στιγμή, σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Πορτογαλίας, ενώ το ποσοστό μεταξύ των ατόμων μεταξύ 16 και 24 ετών είναι 20,6%.

Μετανάστευση νέων και επαναπατρισθέντων

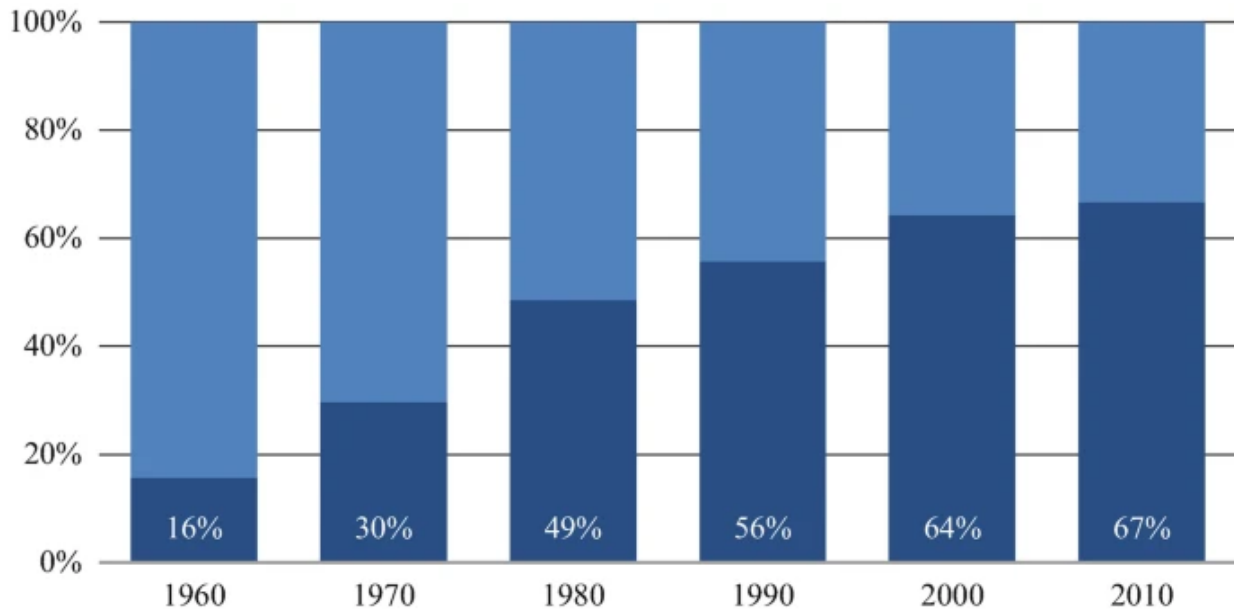
Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού του 2021, ο αριθμός των αλλοδαπών κατοίκων της Πορτογαλίας αυξήθηκε κατά 40% μεταξύ 2011 και 2021, ανερχόμενος σε 555.299 άτομα. Τα στοιχεία της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Συνόρων (SEF) έχουν ήδη καταγράψει την αύξηση του αλλοδαπού πληθυσμού που διαμένει στην Πορτογαλία και τώρα αυτά τα ευρήματα της απογραφής επιβεβαιώνουν την τάση αυτή. Όσον αφορά τη μετανάστευση, η Πορτογαλία είναι πλέον η χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους περισσότερους μετανάστες ως ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού. Ο αριθμός των Πορτογάλων μεταναστών ξεπερνά τα δύο εκατομμύρια, πράγμα που σημαίνει ότι πάνω από το 20% των Πορτογάλων ζουν εκτός της χώρας όπου γεννήθηκαν. Την περίοδο μεταξύ 2010 και 2013 σημειώθηκαν οι υψηλότεροι ρυθμοί αύξησης της πορτογαλικής μετανάστευσης από τη δεκαετία του 1960. Από το 2014, η μετανάστευση παρουσίασε μια μικρή κάμψη, παρόλο που παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο: πάνω από 100.000 αναχωρήσεις ετησίως, που ισοδυναμούν με το 1% του πληθυσμού της χώρας.

Το 2020, η Πορτογαλία κατέγραψε τον χαμηλότερο αριθμό μεταναστών των τελευταίων 20 ετών: σύμφωνα με την Έκθεση για τη μετανάστευση 2020, η κρίση της πανδημίας του ιού covid-19 και η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit) συνέβαλαν σε αυτή τη μείωση. Υπάρχουν πολλοί Πορτογάλοι μετανάστες που σχεδιάζουν να επιστρέψουν, λόγω της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής, του τοπίου, του κλίματος και πολλών άλλων λόγων. Ο κύριος λόγος που αναφέρουν για το ότι δεν έχουν επιστρέψει ακόμη είναι το οικονομικό μέρος. Ενώ η δημογραφική απώλεια λόγω της μετανάστευσης έχει αφήσει σημάδια στην αγροτική Πορτογαλία, παρατηρείται μια αντίθετη κίνηση: η επιστροφή των μεταναστών στα χωριά και τις απομακρυσμένες περιοχές. Η Amandine Desille, υπότροφος Marie Curie στο Ινστιτούτο Γεωγραφίας και Χωροταξίας του Πανεπιστημίου της Λισαβόνας και συντονίστρια του προγράμματος MigRural, εστίασε την έρευνά της στην περιοχή Trás-os-Montes, όπου συνέλεξε μαρτυρίες και στοιχεία από 21 οικογένειες. Παρατήρησε ότι όχι μόνο οι συνταξιούχοι επέστρεφαν στα χωριά, αλλά και νεότεροι άνθρωποι επέστρεφαν, συχνά για να δημιουργήσουν τις δικές τους επιχειρήσεις: "Για παράδειγμα, συνάντησα συνταξιούχους που άνοιξαν ένα εστιατόριο, μια αγορά για αγρότες, μια εταιρεία ταξί ή αγροτικά καταλύματα". Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο MigRural παρείχε νέα εργαλεία για την υποστήριξη των Επανερχομένων με σκοπό την ενίσχυση του τοπικού κοινωνικού ιστού και τη στήριξη της οικονομίας. Το έργο αυτό ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2018 και ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2021 και οδήγησε επίσης στη δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ: "Είμαι παντού και πουθενά ταυτόχρονα".

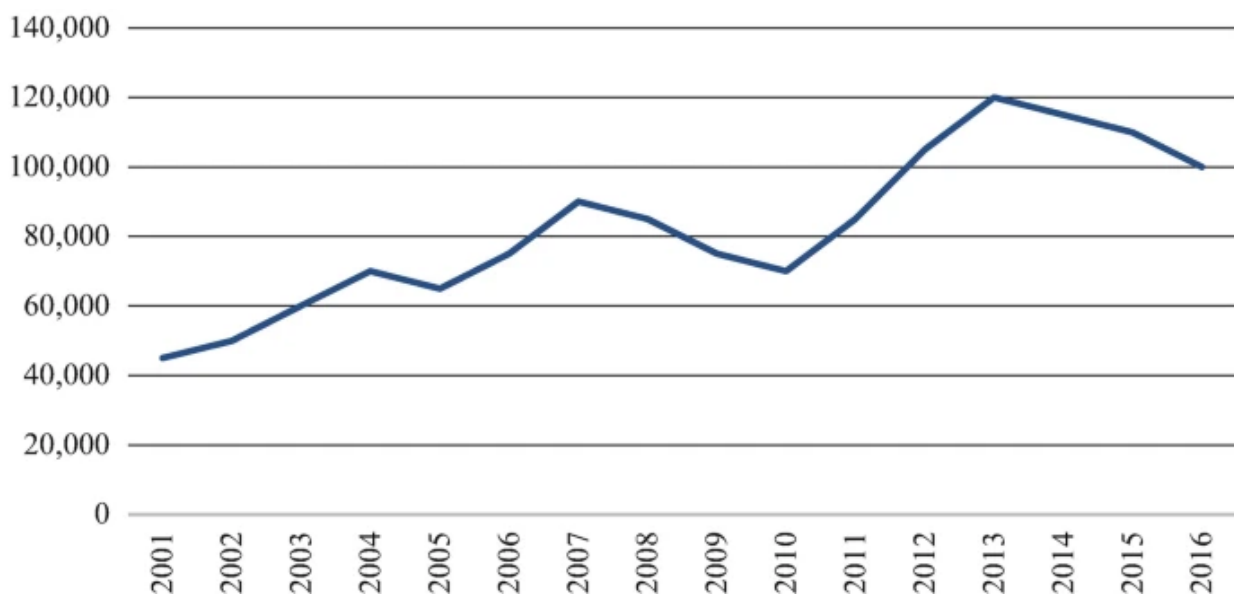
- **Καλές πρακτικές:**

Στην Πορτογαλία, υπάρχουν πολλές διαφορετικές οργανώσεις που εργάζονται με τους/τις νέους/ες προκειμένου να τους εντάξουν στις κοινότητες. Τρία διαφορετικά παραδείγματα:

- 1) Το [Πρόγραμμα Υποστήριξης Νέων \(ΥΑΡ\)](#) έχει ως στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα των Ενώσεων και των ΜΚΟ. Προσφέρει υπηρεσίες όπως υποστήριξη αντιρρησιών συνείδησης- Γραφείο παρουσίας- Γραφείο για την υγεία των νέων (εξαρτητικές συμπεριφορές)- Γραφείο για την υγεία των νέων (ψυχική υγεία).
*Η οργάνωση είναι διαιρεμένη, έτσι ώστε κάθε τμήμα της χώρας να έχει το δικό του γραφείο.
- 2) [H Entrajuda](#) είναι μια ΜΚΟ που βοηθά οργανώσεις σε προβλήματα διαχείρισης και οργάνωσης, φιλοξενεί εκπαιδεύσεις, προωθεί την εθελοντική εργασία, διαχειρίζεται και οργανώνει δωρεές κάθε είδους. Έχουν πολλούς συνεργαζόμενους οργανισμούς, καθώς τους βοηθούν ή συνεργάζονται μαζί τους.
- 3) [H Salta Fronteiras Association](#), μια μη κυβερνητική, μη κερδοσκοπική οργάνωση, ιδρύθηκε στις 21 Ιουλίου 1999. Οι στόχοι της είναι: η επαφή, η γνωριμία και η κατανόηση διαφορετικών πολιτισμών, λαών και γεωγραφιών- η προώθηση της υπεράσπισης του περιβάλλοντος- η αύξηση των κοινωνικών πρακτικών ένταξης μειονεκτουσών ομάδων (ιδίως για τα παιδιά και τους νέους, με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής συνοχής)- η προώθηση της άσκησης του αθλητισμού- η διευκόλυνση της πρόσβασης σε πολιτιστικές δραστηριότητες και η προώθηση της άσκησης της ιδιότητας του πολίτη.

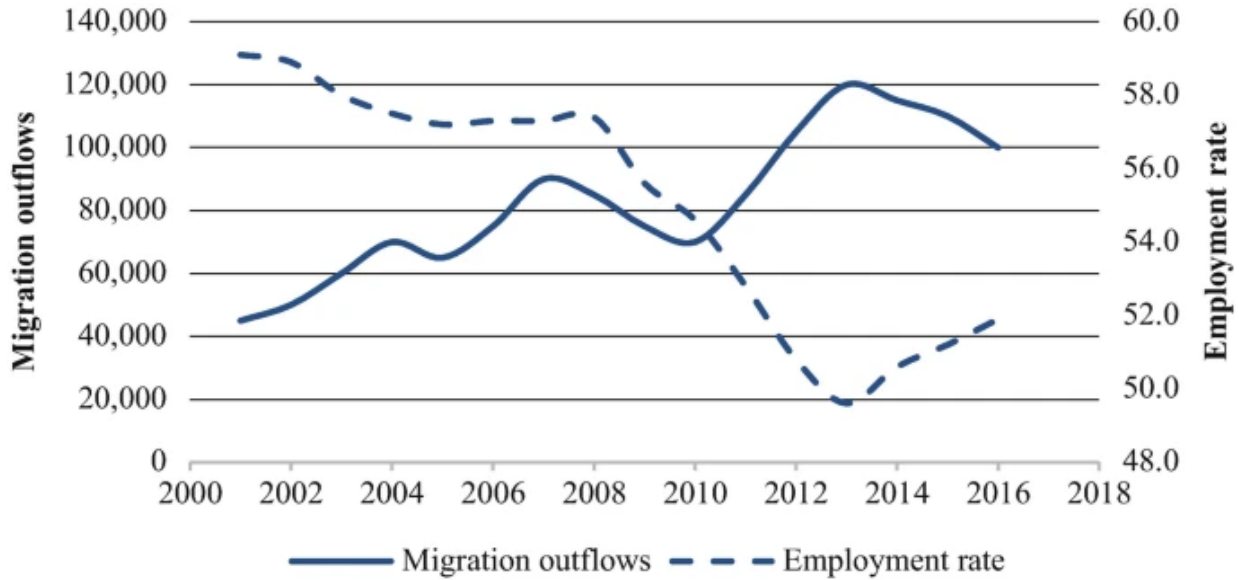

Εξέλιξη του πορτογαλικού μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ευρώπη ως ποσοστό του συνολικού πορτογαλικού μεταναστευτικού πληθυσμού, 1960-2010. Πηγή: (2012), Τάσεις στο διεθνές μεταναστευτικό απόθεμα: Migrants by Destination and Origin (United Nations database, POP/DB/MIG/Stock/Rev.2012)- The World Bank, Global Bilateral Migration Database- INE, General Population Censuses of Angola and Mozambique.

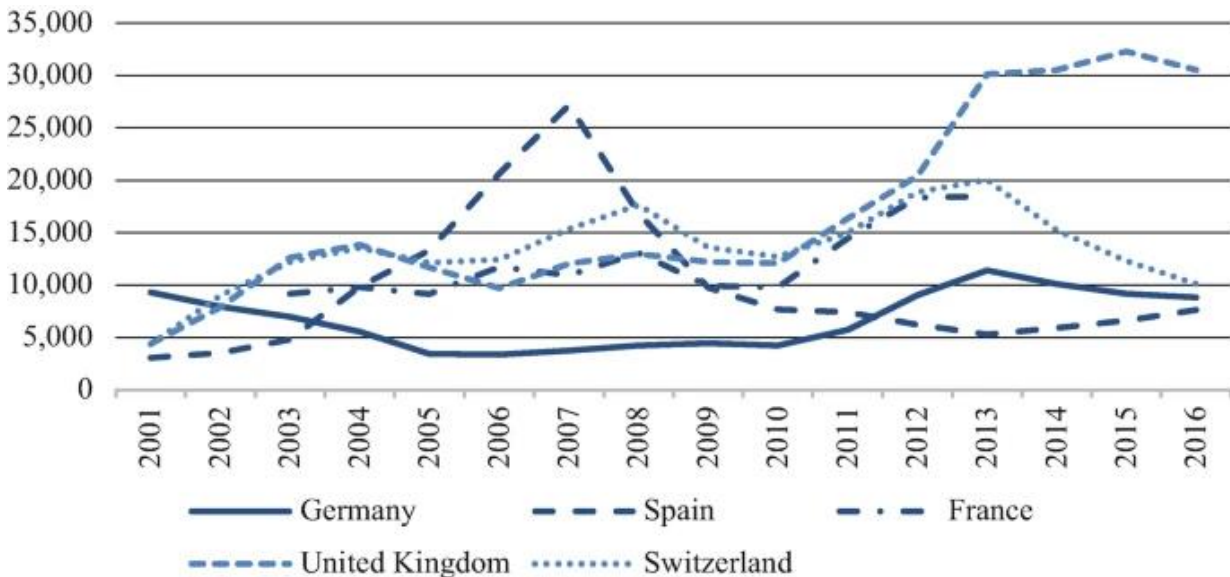

Μόνιμες εκροές Πορτογάλων μεταναστών, 2001-2016: Εκτιμήσεις του Πορτογαλικού

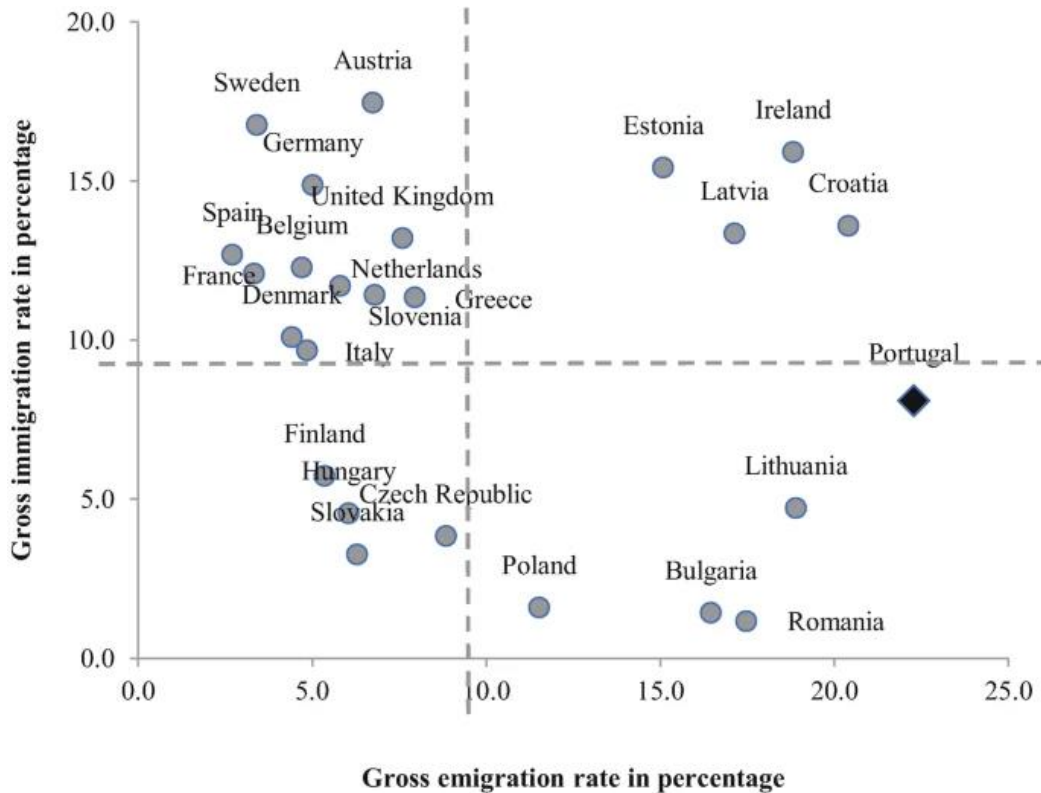
Παρατηρητήριο Μετανάστευσης (Observatório da Emigração) με βάση τα στοιχεία μόνιμων εισροών των χωρών προορισμού.

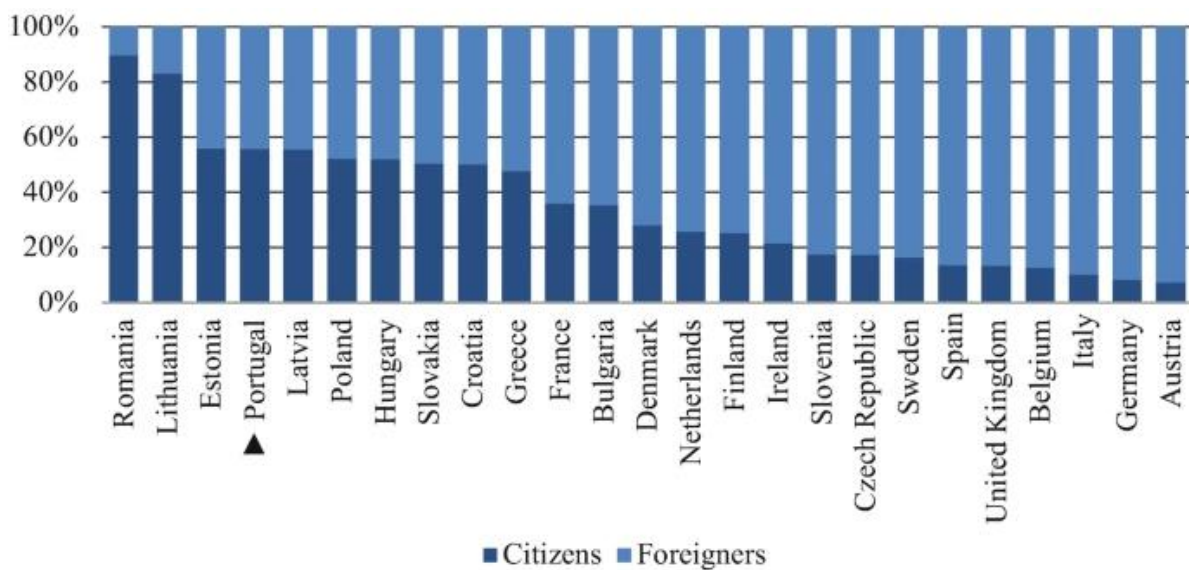
Ποσοστό απασχόλησης και μεταναστευτικές εκροές, Πορτογαλία, 2001-2016: (ποσοστό απασχόλησης) και το Πορτογαλικό Παρατηρητήριο Μετανάστευσης (Observatório da Emigração) (εκροές).

Μόνιμες εκροές Πορτογάλων μεταναστών σε κύριες χώρες προορισμού, 2001-2015. Πηγή: (Observatório da Emigração) με βάση τα στοιχεία για τις μόνιμες εισροές στις χώρες προορισμού.

Ακαθάριστα ποσοστά μετανάστευσης και μετανάστευσης στις χώρες της ΕΕ, 2015. (Σημείωση: Μόνο χώρες με περισσότερους από ένα εκατομμύριο κατοίκους) Πηγή: (2015), Trends in International Migrant Stock (Τάσεις στο διεθνές μεταναστευτικό απόθεμα): Migrants by Destination and Origin (βάση δεδομένων των Ηνωμένων Εθνών, POP/DB/MIG/Stock/Rev.2015)

Μόνιμες μεταναστευτικές εισροές ανά ιθαγένεια, χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013-2015 (μέσος όρος 3 ετών). (Σημείωση: Μόνο χώρες με περισσότερους από ένα εκατομμύριο κατοίκους) Πηγή: ΕΛ: Eurostat, Βάση δεδομένων για τον πληθυσμό και τις κοινωνικές συνθήκες, δημογραφία και μετανάστευση (pop)

2.7 Εθνική επισκόπηση στην Κύπρο

Επισκόπηση της κατάστασης

Η Κύπρος κατέχει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά νέων ηλικίας μεταξύ 15 και 29 ετών, δηλαδή 21% σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 16%, σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε η Eurostat, η στατιστική υπηρεσία της ΕΕ, με την ευκαιρία του 2022, του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας. Σε γενικές γραμμές, οι νέες/οι φαίνεται να ανησυχούν και να αγχώνονται για τις επαγγελματικές τους προοπτικές (76%), την εύρεση εργασίας (68%), το μέλλον της χώρας (65%) και την πανδημία (53%). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα ποσοστά ανεργίας των νέων στην Κύπρο ήταν 16% τον Μάρτιο του 2022, γεγονός που επίσης συνέβαλε στο να έχουν οι νέες/οι μια αρνητική προοπτική για τη ζωή. Η πανδημία και τα παρατεταμένα περιοριστικά μέτρα, φαίνεται ότι είχαν σημαντικό αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή των περισσότερων νέων (86%), σύμφωνα με το Νεο-Βαρόμετρο (2022). Η έρευνα έδειξε ότι η πανδημία είχε μεγάλο αντίκτυπο στις πτυχές της ζωής τους που σχετίζονται με την "ψυχαγωγία/διασκέδαση" (8,21/10), την "ψυχολογική κατάσταση" (6,99/10) και την "εκπαίδευση" (6,02/10).

Πληροφορίες σχετικά με τους NEETs στην Κύπρο

Ο πληθυσμός των νεαρών NEET στην Κύπρο το 2018 ανήλθε συνολικά σε 12.310 άτομα. Τα στοιχεία του 2019 έδειξαν 15,7% (ηλικίας 20-34 ετών) του πληθυσμού, κατέχοντας την 13η θέσηth μεταξύ της ΕΕ-28.

Καθεστώς στήριξης στην Κύπρο

Ορισμένες πρωτοβουλίες έχουν ανακοινωθεί από την κυβέρνηση, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση των Νέων και άλλων προγραμμάτων για την υποστήριξη των NEET στην ένταξή τους στην κοινωνία. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν τα εξής:

α) Προγράμματα επιδοτήσεων: παροχή κινήτρων για την πρόσληψη νέων (ηλικίας 15-29 ετών) που δεν απασχολούνται ούτε βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση (NEETs). Το Σχέδιο στοχεύει στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων (ηλικίας 15 έως 29 ετών) που δεν απασχολούνται ούτε σπουδάζουν ή εκπαιδεύονται (NEETs) και στη βιώσιμη ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας, μέσω της τοποθέτησής τους σε επιδοτούμενες θέσεις εργασίας και της

περαιτέρω απόκτησης εργασιακής εμπειρίας. Το Σχέδιο περιλαμβάνεται στα μέτρα ενεργητικής πολιτικής απασχόλησης που προωθεί η Κυβέρνηση για την εφαρμογή της "Εγγύησης για τη Νεολαία". Πληροφορίες: <http://www.mlsi.gov.cy/dl>

β) Το πρόγραμμα του Συμβουλίου Νεολαίας της Κύπρου για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των νέων στοχεύει στην ενεργοποίηση των νέων και στην προώθηση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Συγκεκριμένα, στοχεύει στην υποστήριξη άνεργων νέων ηλικίας 15 έως 29 ετών που θέλουν να αναλάβουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και να γίνουν επιχειρηματίες. Το πρόγραμμα παρέχει εξατομικευμένη υποστήριξη σε άνεργους νέους, αναπτύσσει την κουλτούρα του "επιχειρείν", ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση και βελτιώνει τις δεξιότητες και τις γνώσεις. Ιστοσελίδα: <https://youthentrepreneurshipcy1.projectsgallery.eu/specific-objective/>

γ) Άλλες κοινωνικές πρακτικές: Οι κοινωνικές πρακτικές περιλαμβάνουν εκπαιδευτική υποστήριξη, όπως επαγγελματική κατάρτιση για δεξιότητες επικοινωνίας και μέσων ενημέρωσης (COMMEDIA), εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα (Aequitas), ευκαιρίες ανταλλαγής και καθοδήγησης (YEU Cyrgus), ευκαιρίες πρακτικής άσκησης (InSPIRE). Όλοι αυτοί οι διαφορετικοί τρόποι προσωπικής ανάπτυξης θα βοηθήσουν τους/τις νέους/ες να βελτιώσουν ή να αναπτύξουν νέες ικανότητες, να βρουν καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης και να γίνουν ενεργοί πολίτες

2.8 Συμπεράσματα για τις εθνικές επισκοπήσεις

Η Γαλλία έχει θέσει σε εφαρμογή ένα ευρύ φάσμα δομών, πολιτικών και πρωτοβουλιών για τη στήριξη της επαγγελματικής ένταξης των νέων. Αυτό που αναφέρεται ως "διαρροή εγκεφάλων" αποτελεί πρόβλημα στη Γαλλία. Κάθε χρόνο, ένας μεγάλος αριθμός πρόσφατων αποφοίτων μετακομίζει στο εξωτερικό, ιδίως στη Βόρεια Αμερική (Ηνωμένες Πολιτείες και Καναδάς) ή σε άλλα ευρωπαϊκά έθνη (ιδίως Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο). Πολλοί από αυτούς το πράττουν λόγω καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ευκαιριών σταδιοδρομίας ή/και αμοιβών. Στη Γαλλία, εξαιρουμένης της Μαγιότ, περίπου 1,5 εκατομμύριο νέες/οι ηλικίας μεταξύ 15 και 29 ετών δεν εργάζονται ούτε είναι εγγεγραμμένοι σε σχολείο ή άλλες μορφές επίσημης κατάρτισης από το 2019. Μια έρευνα της Yougon του 2018 διαπίστωσε ότι το 70% των νέων ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών σκέφτονται να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό, είτε για περιπέτεια είτε για να αναζητήσουν καλύτερες δυνατότητες σταδιοδρομίας.

Στην Ισπανία, η Στρατηγική για τη Νεολαία 2020 ενσωματώνει την Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη των Νέων και έχει 8 πρωταρχικούς τομείς δράσης: εκπαίδευση και κατάρτιση, απασχόληση και επιχειρηματικότητα, υγεία και ευημερία, συμμετοχή, εθελοντική εργασία και κοινωνική ένταξη, η νεολαία στην παγκόσμια κοινότητα και δημιουργικότητα και πολιτισμός. Το

Υπουργείο Υγείας, Κατανάλωσης και Κοινωνικής Πρόνοιας, το Υπουργείο Κοινωνικών Δικαιωμάτων και η Ατζέντα 2030, καθώς και το Ινστιτούτο Νεολαίας (Instituto de la Juventud) INJURY, Instituto de la Juventude, υποστηρίζουν τις δραστηριότητες ένταξης των νέων. Σύμφωνα με το INE, το 2019, 23.000 νέες/οι ηλικίας 20 έως 30 ετών εγκατέλειψαν τη χώρα για χώρες της Βόρειας Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας, του Βελγίου, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας και της Ελβετίας, ακολουθώντας τη μεταναστευτική τάση της Νότιας Ευρώπης. Μόνο περίπου 10.000 νέες/οι εισήλθαν. Σύμφωνα με μελέτες, οι νέες/οι στην Ισπανία θεωρούν ότι είναι σημαντικό οι κυβερνήσεις να εφαρμόσουν πολιτικές που θα ενθαρρύνουν την επιστροφή, όπως να βοηθήσουν τους ανθρώπους να βρουν δουλειά πριν επιστρέψουν, να δημιουργήσουν ένα ειδικό σχέδιο προσέλκυσης ταλέντων για ανθρώπους με υψηλά προσόντα και εμπειρία στο εξωτερικό, να δώσουν στους ανθρώπους επιπλέον πόντους για κάθε χρόνο που εργάζονται στο εξωτερικό κατά την υποβολή αιτήσεων για δημόσιες θέσεις εργασίας, να επιδοτήσουν τους επιστρέφοντες και να παρέχουν επιδόματα ανεργίας.

Στην Ιταλία έχουν εφαρμοστεί πολυάριθμα προγράμματα από την εθνική κυβέρνηση για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, ένα από τα οποία αναφέρεται ως "RESTO AL SUD" (Μένω στο Νότο), το οποίο είναι ένα κίνητρο που υποστηρίζει τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών και ελεύθερων επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε περιοχές όπως το Abruzzo, η Basilicata, Καλαβρία, Καμπανία, Μολίζε, Απουλία, Σαρδηνία, Σικελία και οι σεισμογενείς περιοχές της κεντρικής Ιταλίας (Λάτσιο, Μάρκε Ούμπρια), με στόχο Η μέση ηλικία των μεταναστών είναι 33 έτη για τους άνδρες και 30 για τις γυναίκες, σύμφωνα με τις στατιστικές, και σχεδόν τρεις στους τέσσερις Ιταλούς υπηκόους που μετακόμισαν στο εξωτερικό το 2019 ήταν 25 ετών ή μεγαλύτεροι. Για τους επιστρέφοντες Ιταλούς πολίτες που έχουν εργαστεί στο εξωτερικό αλλά παρέμειναν άνεργοι λόγω καταγγελίας ή μη ανανέωσης της σύμβασης εποχικής εργασίας από τον εργοδότη στο εξωτερικό, η ιταλική κυβέρνηση προσφέρει επίδομα ανεργίας (αλλοδαποί ή Ιταλοί, εργαζόμενοι ή κάτοικοι εξωτερικού). Στην πραγματικότητα, οι Ιταλοί υπήκοοι που έχουν εργαστεί στο εξωτερικό μπορούν να υποβάλουν αίτηση για επίδομα ανεργίας από το INPS, το οποίο θα τους καταβληθεί κατά την επιστροφή τους στην Ιταλία, εφόσον πληρούν ορισμένα κριτήρια.

Για να ανταποκριθεί στις ποικίλες ανάγκες και προσδοκίες των νέων και σύμφωνα με το όραμα "Better Outcomes, Brighter Futures" για μια καλύτερη Ιρλανδία, η Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία της Ιρλανδίας επικεντρώνεται στην ενίσχυση της συμβολής των υφιστάμενων και αναδυόμενων πολιτικών, προγραμμάτων και υπηρεσιών στη βελτίωση των εθνικών αποτελεσμάτων για τους/τις νέους/ες ηλικίας 10 έως 24 ετών. Διάφορες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες σε Ιρλανδούς μετανάστες που επιστρέφουν και έχουν μεταναστεύσει στο παρελθόν από το Safe Home Ireland, έναν οργανισμό που υποστηρίζει τους μετανάστες από την Ιρλανδία. Εκτός από την πραγματοποίηση επισκέψεων προσέγγισης και την παροχή στεγαστικής συνδρομής

σε κατάλληλους αιτούντες, παρέχουν επίσης υπηρεσίες καθοδήγησης και πληροφόρησης. Οι νέες/οι ηλικίας 15 έως 24 ετών εγκατέλειψαν την Ιρλανδία 12.500 φορές κατά το έτος πριν από τον Απρίλιο του 2018. Μέχρι τον Απρίλιο του 2020, υπήρχαν περίπου 29.000 Ιρλανδοί υπήκοοι που ζούσαν και εργάζονταν στην πατρίδα τους, αριθμός που αποτελεί υψηλό 13 ετών.

Η πορτογαλική κυβέρνηση προσφέρει ένα ειδικό πρόγραμμα που ονομάζεται "Regressar" για άτομα που έχουν εγκαταλείψει τη χώρα σε αναζήτηση ενός καλύτερου μέλλοντος, αλλά σκέφτονται να επιστρέψουν (μεταφράζεται ως επιστροφή). Στόχος του προγράμματος είναι να βοηθήσει τους μετανάστες, καθώς και τους απογόνους και άλλους συγγενείς τους, ώστε να τους δώσει τις καλύτερες πιθανότητες να επιστρέψουν στην Πορτογαλία και να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες που υπάρχουν σήμερα εκεί. Συμμετέχουν όλοι οι κλάδοι της κυβέρνησης και περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις για όσους επιστρέφουν οικονομική βοήθεια για όσους έρχονται να εργαστούν στην Πορτογαλία και είναι μετανάστες ή συγγενείς μεταναστών, καθώς και μια πιστωτική γραμμή για την ενθάρρυνση των επιχειρηματικών επενδύσεων και την έναρξη νέων επιχειρήσεων στην Πορτογαλία, μεταξύ άλλων. Η χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το υψηλότερο ποσοστό μεταναστών μεταξύ των πολιτών της είναι πλέον η Πορτογαλία. Περισσότεροι από δύο εκατομμύρια Πορτογάλοι έχουν μεταναστεύσει, γεγονός που υποδηλώνει ότι πάνω από το 20% των Πορτογάλων ζουν πλέον στο εξωτερικό.

Όσον αφορά την Κύπρο, η πλειονότητα των νέων (76%) εκφράζει ανησυχία και ένταση για τις επαγγελματικές τους προοπτικές, την εύρεση εργασίας (68%), το μέλλον του έθνους (65%) και την πανδημία (53%). Η κυβέρνηση έχει ανακοινώσει μερικά προγράμματα για να βοηθήσει τους NEETs να ενταχθούν στην κοινωνία στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση των Νέων και άλλων προγραμμάτων.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

3.1. Εισαγωγή

Η ομάδα εστίασης είναι μια μέθοδος έρευνας που περιλαμβάνει μια μικρή ομάδα ατόμων (συνήθως πέντε έως δέκα συμμετέχοντες), οι οποίοι καθοδηγούνται από έναν συντονιστή κατά τη διάρκεια μιας συζήτησης. Οι ομάδες εστίασης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διερεύνηση μιας ποικιλίας διαφορετικών θεμάτων, τη δοκιμή λύσεων, τη διερεύνηση της οπτικής γωνίας της ομάδας για ένα θέμα και την παραγωγή ιδεών.

Αυτές οι ποιοτικές ερευνητικές μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για:

- συγκεντρώνετε πληροφορίες σχετικά με ένα θέμα,

- να παράγουν και να δοκιμάζουν ιδέες (οι οποίες μπορούν στη συνέχεια να διερευνηθούν περαιτέρω),
- να διεγείρουν νέες ιδέες και να ενθαρρύνουν δημιουργικές λύσεις με την καθοδήγηση των συμμετεχόντων,
- να εντοπίζουν πιθανά εμπόδια ή προβλήματα με μια νέα υπηρεσία ή ένα νέο πρόγραμμα,
- συγκεντρώνουν τις εντυπώσεις των πελατών για μια υπηρεσία, έναν οργανισμό ή ένα ίδρυμα,
- να επιβεβαιώσει ή να αναπτύξει όσα διαπιστώθηκαν κατά την έρευνα γραφείου.

Το κλειδί για τη διεξαγωγή μιας επιτυχημένης ομάδας εστίασης είναι η ικανότητα του συντονιστή να κάνει τους συμμετέχοντες να αισθάνονται ασφαλείς και άνετα. Μια καλά οργανωμένη ομάδα εστίασης μπορεί να προσφέρει μια πιο πλούσια κατανόηση από ό,τι μπορεί να προκύψει από μια προσωπική συνέντευξη ή μια έρευνα. Μια καλά οργανωμένη ομάδα εστίασης τείνει να οδηγεί σε πιο πλαισιωμένες και αναπτυγμένες απαντήσεις από αυτές που οι συμμετέχοντες είναι πιθανό να μοιραστούν κατά τη διάρκεια ατομικών συνεντεύξεων. Οι ομάδες εστίασης είναι προσαρμοσμένες για ποιοτική (αφηγηματική) έρευνα, αλλά δεν είναι χρήσιμες για τη δημιουργία γρήγορων αριθμών. Εάν απαιτούνται αριθμοί για την υποστήριξη της έρευνας, τότε οι ερευνητές θα πρέπει να σκεφτούν μια συμπληρωματική έρευνα και μια μικτή μέθοδο (με χρήση τόσο ποιοτικής όσο και ποσοτικής προσέγγισης). Οι ομάδες εστίασης ως ερευνητική μέθοδος επιτρέπουν τη συλλογή μη λεκτικών πληροφοριών που μπορεί να είναι σημαντικές για την έρευνα (για παράδειγμα, ενθουσιασμός, αμφιβολία, δισταγμός ή άγχος). Βοηθούν επίσης στην κατανόηση της αιτιώδους σχέσης μεταξύ των λόγων για τους οποίους οι άνθρωποι συμπεριφέρονται με έναν συγκεκριμένο τρόπο ή έχουν ένα συγκεκριμένο σύνολο πεποιθήσεων. Αυτό θα είναι χρήσιμο κατά το σχεδιασμό του μαθησιακού υλικού του έργου.

Ο στόχος των ομάδων εστίασης, που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου, ήταν η κατανόηση του πλαισίου των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, των αναγκών τους για μάθηση και παρακίνηση, καθώς και του επιπέδου πρόσβασής τους στις ευκαιρίες και τα εργαλεία που μπορούν να τους βοηθήσουν να εμπλακούν ως φορείς αλλαγής στο τοπικό και διεθνές περιβάλλον τους. Η ενεργός συμμετοχή των ομάδων-στόχων αποτέλεσε θεμελιώδες βήμα για τη συνδημιουργία αυτού του Οδηγού, συλλέγοντας διάφορες εμπειρίες και μαρτυρίες απευθείας από τους συμμετέχοντες, επιτρέποντάς τους να προσδιορίσουν τις ανάγκες, τις φιλοδοξίες και τις προσδοκίες τους.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν τρεις (3) Ομάδες Εστίασης σε κάθε χώρα εταίρο:

1η ομάδα εστίασης: 10 νέες/οι με λιγότερες ευκαιρίες (επαναπατρισθέντες, NEETs)

2η ομάδα εστίασης: 10 εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας, ηγέτες νεολαίας/πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών, φορείς, εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές και ινστιτούτα

3η ομάδα εστίασης: ΜΚΟ, σχολεία, ινστιτούτα και κέντρα.

Επιπλέον, διεξήχθησαν 60 προσωπικές συνεντεύξεις με επαναπατρισθέντες - 10 σε κάθε χώρα.

3.2. Ομάδα εστίασης με νέους/ες με λιγότερες ευκαιρίες

3.2.1. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στη Γαλλία

Σε γενικές γραμμές, η συζήτηση στην ομάδα εστίασης πήγε καλά. Όλοι οι συμμετέχοντες που συμμετείχαν στη συζήτηση αισθάνθηκαν άνετα να μιλήσουν για τον εαυτό τους.

Συνοψίζοντας τα κύρια σημεία της συζήτησης, οι συμμετέχοντες ανέφεραν:

- τα οφέλη της επιστροφής στη Γαλλία μετά την εμπειρία τους στο εξωτερικό, δηλαδή τις πολιτιστικές συνήθειες και τα διοικητικά ζητήματα (όπως η κοινωνική ασφάλιση ή τα ιατρικά ραντεβού), καθώς και τη συνάντηση με τις οικογένειες και τους φίλους τους. Ωστόσο, ένα άτομο ανέφερε ότι βίωσε ένα πολιτισμικό σοκ και δυσκολία στην επανένταξη στην κοινωνία, καθώς και πρόκληση να βρίσκεται ανάμεσα σε φίλους και οικογένεια,
- αισθάνονται μια εγγύτητα με αλλοδαπούς ή Γάλλους με παρόμοιες εμπειρίες, η οποία πολλές φορές αντικατέστησε την πραγματική υποστήριξη (από ιδρύματα, κοινότητες κ.λπ.) όταν επέστρεψαν στη Γαλλία,
- Η έκτακτη ανάγκη Covid 19 επηρέασε αρνητικά τις εμπειρίες τους λόγω της απομόνωσης, της αλλαγής των συνηθειών, της κατάθλιψης και άλλων λόγων,

Προς το τέλος της συζήτησης ο συντονιστής έθεσε το ερώτημα αν οι συμμετέχοντες θα έπρεπε να αποχωρήσουν ξανά. Οι απαντήσεις που δόθηκαν διαφοροποιήθηκαν μεταξύ τους.

Ένα άτομο ανέφερε ότι αισθάνεται σαν στο σπίτι του στο Παρίσι και ένα άλλο εξήγησε ότι θέλει να ξαναφύγει. Μια ενδιαφέρουσα απάντηση ήταν αυτή του T. Hementioned, Πράγματι, τα ταξίδια και οι εμπειρίες στο εξωτερικό δεν είναι παρόμοια μεταξύ τους. Κάθε φορά η εμπειρία μπορεί να αλλάζει, λόγω οικονομικών ζητημάτων, διαφορετικών συνθηκών και διαφορετικών στόχων εκείνη τη στιγμή στη ζωή. Επιπλέον, ανέφερε ότι υπάρχει ένας νέος παράγοντας που επηρεάζει τη δυνατότητα του να ταξιδέψει και να σπουδάσει στο εξωτερικό- και αυτός είναι η οικολογία. Το αεροπλάνο δεν είναι οικολογικό, οπότε θα σταματήσει επειδή ο οικολογικός

παράγοντας είναι σημαντικός για τον ίδιο. Ως εκ τούτου, θα προτιμήσει να ταξιδέψει πιο κοντά στην Ευρώπη χωρίς αεροπλάνο. Για παράδειγμα, επιλέγοντας προορισμούς όπου μπορεί να μεταβεί με τρένο.

3.2.2. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ισπανία

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη συζήτηση των ομάδων εστίασης που οργανώθηκε στην Ισπανία περιείχαν πραγματικά ενδιαφέροντα ευρήματα, τα οποία περιγράφονται παρακάτω.

Η απόφαση να φύγει και να επιστρέψει είναι μια πολύ προσωπική εμπειρία και κάθε άτομο έχει διαφορετική πορεία. Ως εκ τούτου, οι διαφορετικές τροχιές ζωής αναδεικνύουν διαφορετικές πτυχές της μετανάστευσης και της επιστροφής. Οι νέες/οι που διαθέτουν μεγαλύτερο κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό κεφάλαιο καταφέρνουν συνήθως να έχουν μια ευκολότερη περίοδο επανένταξης στην κοινωνία, με μεγαλύτερη πρόσβαση σε πόρους, πληροφορίες και υποστήριξη. Ωστόσο, συστημικά εμπόδια, όπως η ανεργία των νέων και η μείωση της κοινωνικής βοήθειας, επηρεάζουν τους περισσότερους από αυτούς με τον ίδιο τρόπο.

Και η δυσκολία να γνωρίζει κανείς ποιοι φορείς είναι αρμόδιοι για την παροχή βοήθειας και πληροφοριών, οι διαφορετικές ενισχύσεις και τα διαφορετικά προγράμματα στις διάφορες περιοχές της Ισπανίας δυσχεραίνουν για τους/τις νέους/ες επαναπατρισθέντες την επαναφορά τους, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Οι διαφορές στην πρόσβαση σε πόρους και υπηρεσίες σε αστικές και αγροτικές ζώνες είναι μια άλλη πτυχή που αναφέρεται.

Ενώ η επιστροφή θεωρείται συνήθως θετική λόγω της εγγύτητας σε δίκτυα υποστήριξης, όπως οι φίλοι και η οικογένεια και τα δίκτυα ασφαλείας, συνήθως, η απογοήτευση που βιώνεται κατά τη διάρκεια της μετάβασης είναι κοινό στοιχείο στις περισσότερες εμπειρίες επιστροφής.

Ενώ η μετανάστευση σε ορισμένες περιπτώσεις δημιουργεί περισσότερες επαγγελματικές ευκαιρίες, αυτό δεν συμβαίνει πάντα. Στις μέρες μας, οι περισσότεροι νέες/οι μιλούν τουλάχιστον μία ακόμη ξένη γλώσσα και είναι κατά κάποιον τρόπο μέρος διεθνών δικτύων και περνούν κάποια εμπειρία ζωής στο εξωτερικό, είτε πρόκειται για Erasmus, είτε για εθελοντισμό, είτε για πρακτική άσκηση, οπότε αυτά δεν αρκούν για να δημιουργήσουν το πάνω χέρι, ιδίως υπό τις επισφαλείς και ασταθείς συνθήκες εργασίας στην Ισπανία.

Υπό αυτή την έννοια, οι επαναπατρισθέντες χρειάζονται συνήθως εργασιακή βοήθεια και βοήθεια για την επίλυση διοικητικών ζητημάτων, καθώς και για την επικύρωση των σπουδών και των σπουδών τους στο εξωτερικό για να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας στην Ισπανία.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι οικογενειακοί και φιλικό κύκλοι είναι οι πρώτοι χώροι στους οποίους οι νέες/οι επαναπατρισθέντες απευθύνονται για βοήθεια και υποστήριξη αντί για δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, τόσο λόγω της έλλειψης επίσημων προγραμμάτων για την

υποστήριξη αυτής της ομάδας του πληθυσμού όσο και λόγω της έλλειψης ενημέρωσης σχετικά με τους υπάρχοντες πόρους.

3.2.3. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιταλία

Το γεγονός ότι είχαμε την ευκαιρία να ανταλλάξουμε ιδέες με συμμετέχοντες από διάφορα κοινωνικά στρώματα, καθώς και από διάφορες ηλικίες και επαγγελματικά/εκπαιδευτικά υπόβαθρα, ήταν σίγουρα μια προστιθέμενη αξία, καθώς και το να δούμε πώς το πλαίσιο και η γενιά στην οποία γεννήθηκαν οι άνθρωποι διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουν το μέλλον και τον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρούν με το παρόν μας.

Αυτό που προέκυψε ήταν σίγουρα μια ισχυρή αίσθηση του ανήκειν (από πολιτισμική άποψη) που συνέδεε τους συμμετέχοντες με τη χώρα τους με τρόπο που ξεπερνούσε τη γραφειοκρατία και τη διοικητική πλευρά του να ζεις σε μια χώρα αντί για την άλλη. Αυτή η αίσθηση του ανήκειν έγινε ιδιαίτερα αισθητή όταν επρόκειτο για διαπροσωπικές σχέσεις. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, δεν αισθάνθηκαν όλοι οι συμμετέχοντες ότι τους εκτιμούσαν και τους εκτιμούσαν μόλις επέστρεψαν, σαν να μην αποτελούσε προστιθέμενη αξία για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία το γεγονός ότι έλειπαν και έζησαν στο εξωτερικό. Μια προβληματική πτυχή που αναφέρθηκε σχεδόν από όλους, ήταν η δυσκολία που αντιμετώπισαν να εγκατασταθούν ξανά, από διοικητικής ("γραφειοκρατικής") άποψης - δεν ένιωθαν να υποστηρίζονται αρκετά και συχνά είχαν βοήθεια από συνοδευτικό προσωπικό που εργαζόταν για συγκεκριμένες υπηρεσίες (κέντρα απασχόλησης, δήμος ή ληξιαρχείο για παράδειγμα).

Μια πτυχή που ήρθε στην επιφάνεια, λοιπόν, ήταν η σημασία του να δοθεί χώρος στους ανθρώπους που επιστρέφουν μετά από μια μακρά εμπειρία στο εξωτερικό, ώστε να μπορέσουν να νιώσουν ευπρόσδεκτοι στη χώρα τους, δίνοντάς τους κάποια καθοδήγηση που θα τους οδηγήσει τελικά σε μια πιο ομαλή επιστροφή.

3.2.4. Ιρλανδία

Οι συμμετέχοντες που συμμετείχαν στη συνέντευξη ήταν NEET ή/και νέες/οι επαναπατρισθέντες με λιγότερες ευκαιρίες από διαφορετικό υπόβαθρο. Όλοι μοιράστηκαν πολλές διαφορετικές προοπτικές, ευκαιρίες και εμπειρίες. Όσον αφορά τη συμμετοχή στην ομάδα εστίασης, ορισμένοι από τους συμμετέχοντες είχαν κάποιες δυσκολίες να ανοιχτούν στην αρχή της συνάντησης. Ωστόσο, όταν άκουσαν άλλες ιστορίες, μπόρεσαν να ταυτιστούν με κάποιες από αυτές και, ως εκ τούτου, αυτό τους επέτρεψε να μοιραστούν και τις δικές τους εμπειρίες. Τα αποτελέσματα των συμμετεχόντων που συμμετείχαν στην ομάδα εστίασης ήταν πολύ πολύτιμα και απεικόνισαν το πλαίσιο του θέματος.

Πολλές από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων υπογράμμισαν τα ζητήματα της μετανάστευσης των νέων, ιδίως εκείνων που επιστρέφουν από αναπτυσσόμενες χώρες. Υπογράμμισαν επίσης την έλλειψη ομάδων υποστήριξης και το υψηλό επίπεδο διακρίσεων που υπάρχει στην αγορά εργασίας. Τέλος, ένα σημαντικό εύρημα είναι ότι πολλοί από τους επαναπατρισθέντες που μετακόμισαν στο εξωτερικό όταν ήταν νέες/οι αντιμετώπισαν πολύ περισσότερες προκλήσεις και δυσκολίες από άλλους σε διάφορα επίπεδα. Χρειάζονται πολύ περισσότερη υποστήριξη αμέσως μετά την επιστροφή τους στην πατρίδα τους προκειμένου να μπορέσουν να ευδοκιμήσουν ειρηνικά στη ζωή τους: εκπαιδευτική υποστήριξη, γλωσσική υποστήριξη και συναισθηματική υποστήριξη.

Αυτή η ομάδα εστίασης ήταν επίσης σημαντική για να επιβεβαιώσει ότι τα προγράμματα Erasmus+ όπως το HEY είναι πράγματι κρίσιμα και σημαντικά για τους/τις νέους/ες με λιγότερες ευκαιρίες, καθώς τους παρέχουν υποστήριξη, εργαλεία και πληροφορίες που δυσκολεύονται να βρουν στην καθημερινή τους ζωή.

3.2.5. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Πορτογαλία

Μετά από αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση με τους Επιστρέφοντες, καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Η πιο ευεργετική πτυχή της επιστροφής των συμμετεχόντων στη χώρα τους ήταν η συναισθηματική σύνδεση με την κοινότητά τους στην Πορτογαλία. Ανέφεραν ότι δυσκολεύτηκαν λίγο σε αυτή την πτυχή, λόγω του γεγονότος ότι αισθάνονταν λιγότερο συνδεδεμένοι με τους προηγούμενους φίλους και τις προσωπικές τους σχέσεις, καθώς είχαν μόλις βιώσει μια πολύ έντονη και πολύπλοκη εμπειρία στο εξωτερικό και δυσκολεύονταν να συνδεθούν με τη ζωή τους στην πατρίδα. Εκτός από αυτό, ανέφεραν επίσης παράγοντες ασφάλειας: από άποψη υγείας και κοινωνίας.

Η Ρίτα βρισκόταν στο εξωτερικό κατά την έναρξη της πανδημίας και ανέφερε ότι αισθάνθηκε πιο ασφαλής για το συγκεκριμένο πλαίσιο όταν επέστρεψε, λόγω των διαφορετικών συνθηκών στον τόπο διαμονής της και στην Πορτογαλία. Η Βαλέρια και ο Φρανσίσκο ανέφεραν ότι είχαν διάφορα επεισόδια όπου ένιωθαν ότι τους παρακολουθούσαν και ότι ένιωθαν άβολα και σε μια περίπτωση ότι τους ακολουθούσαν σε ένα κατάστημα, λόγω του γεγονότος ότι δεν εμφανίζονταν ως ντόπιοι σε αυτά τα μέρη. Έτσι, επιστρέφοντας στην πατρίδα τους αισθάνθηκαν πιο ασφαλείς και πιο άνετα.

Κατά την επιστροφή τους, οι συμμετέχοντες συνειδητοποίησαν ότι είχαν αναπτυχθεί και αλλάξει στο εξωτερικό και έφεραν πίσω μια ευρύτερη προοπτική, νέες δεξιότητες και ένα ανοιχτό

μυαλό. Ήταν μια εμπειρία που τους βοήθησε να βρουν τα επόμενα βήματά τους και να διευρύνουν τις προοπτικές και τις επιλογές τους, σε αντίθεση με την παραμονή τους στην Πορτογαλία.

Οι συμμετέχοντες είχαν υλικοτεχνική και οικονομική υποστήριξη κατά τη διάρκεια της εμπειρίας τους στο εξωτερικό - οι περισσότεροι από αυτούς συμμετείχαν σε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα που παρείχε αυτές τις προϋποθέσεις, αλλά δεν είχαν καμία υποστήριξη κατά τη διάρκεια της επανένταξής τους. Ανέφεραν κυρίως ότι είχαν συναισθηματική υποστήριξη, από την κοινότητά τους, τον στενό τους κύκλο και επαγγελματική βοήθεια ψυχικής υγείας, σε ορισμένες περιπτώσεις.

Οι επαναπατρισθέντες θεωρούν ότι η εμπειρία τους στο εξωτερικό τους βοήθησε να βρουν καλύτερες ευκαιρίες εργασίας ή τουλάχιστον να αποκτήσουν περισσότερες επιλογές και προοπτικές για την αγορά εργασίας. Μεταξύ της πρακτικής άσκησης, των εθελοντικών προγραμμάτων και των σπουδών στο εξωτερικό, οι συμμετέχοντες έμαθαν περισσότερα για το τι πραγματικά τους αρέσει και τι θέλουν να ακολουθήσουν, αλλά ορισμένοι από αυτούς ανέφεραν επίσης ότι έμαθαν επίσης τι δεν θέλουν να κάνουν - η Anthea μετακόμισε στο εξωτερικό για να κάνει πρακτική άσκηση σε ένα ξενοδοχείο, λόγω του ιστορικού της από την επαγγελματική εκπαίδευση στον τουρισμό και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν θέλει να συνεχίσει να ασχολείται περαιτέρω με αυτόν τον τομέα και προτιμά μια άλλη καριέρα, που σχετίζεται με γλώσσες και μεταφράσεις. Παρόλο που η εμπειρία στο εξωτερικό δεν θα επηρεάσει την επόμενη ευκαιρία εργασίας της, της ήταν χρήσιμο να το καταλάβει αυτό και να αποκτήσει δεξιότητες που θα της είναι χρήσιμες για οποιαδήποτε εργασία, όπως κοινωνικές δεξιότητες, κοινωνικές δεξιότητες και μια νέα γλώσσα.

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν επίσης ότι έμαθαν πολλά για το πώς να διαχειρίζονται τις συγκρούσεις και πόσο σημαντικό είναι αυτό για την αγορά εργασίας - δουλεύοντας με διαφορετικούς ανθρώπους από διαφορετικά πλαίσια και υπόβαθρα, έμαθαν πώς να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις παρεξηγήσεις και πώς να επικοινωνούν πιο αποτελεσματικά. Στην περίπτωση του Φρανσίσκο, η εμπειρία του στο εξωτερικό συνέβαλε άμεσα στην επόμενη ευκαιρία εργασίας του στην Πορτογαλία: ήταν στις Κάτω Χώρες, σε ένα εθελοντικό πρόγραμμα, όπου εργάστηκε με ηλικιωμένους, καθώς και με χειροτεχνίες και μπρικόλαζ. Μετά την επιστροφή του, άρχισε να εργάζεται στην AKI, ένα κατάστημα αλυσίδας bricolage, και μας είπε πόσο πολύ επηρέασε η εμπειρία του στο εξωτερικό τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπιζε αυτή τη δουλειά. Όχι μόνο λόγω των τεχνικών του δεξιοτήτων, αλλά και των κοινωνικών του δεξιοτήτων με τους ηλικιωμένους, αφού στην Πορτογαλία είχε πολλούς πελάτες αυτής της ηλικιακής ομάδας. Ένα άλλο πλεονέκτημα που αναφέρθηκε ήταν η γλωσσική πλευρά της δουλειάς, καθώς όλοι αισθάνθηκαν ότι βελτιώθηκαν στα αγγλικά και κάποιοι από αυτούς σε μια νέα γλώσσα. Συνολικά, η εμπειρία στο εξωτερικό τους βοήθησε να βρουν το επόμενο βήμα τους.

Όταν ρωτήθηκαν σχετικά με τις κύριες προκλήσεις που αντιμετώπισαν κατά την προσπάθειά τους να εγκατασταθούν εκ νέου στη χώρα τους, οι συμμετέχοντες ανέφεραν τα εξής:

- Αντίστροφο πολιτισμικό σοκ,
- Το αίσθημα του "χαμένου", καθώς μόλις είχαν βιώσει μια πολύ έντονη και εμπλουτισμένη εμπειρία στο εξωτερικό και η προσαρμογή τους στην πορτογαλική πραγματικότητα ήταν/είναι μια μεγάλη πρόκληση για αυτούς,
- Επανασύνδεση με παλιές φιλίες και σχέσεις που δεν είχαν παρόμοια εμπειρία, γεγονός που οδήγησε στο αίσθημα της μη πλήρους κατανόησης από τον στενό τους κύκλο,
- Η απουσία απασχόλησης ή/και πρόκλησης μετά την επιστροφή, καθώς επέτεινε το αίσθημα ότι είσαι χαμένος και δεν ξέρεις τι βήμα να κάνεις στη συνέχεια,
- Η διαφορά μεταξύ της διαθεσιμότητας και της προδιάθεσης της κοινότητάς τους στο εξωτερικό και της αντίστοιχης στην Πορτογαλία - δεδομένου ότι οι περισσότεροι από αυτούς έκαναν το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης, γνώρισαν και ανέπτυξαν σχέσεις με ανθρώπους στο ίδιο πλαίσιο, οι οποίοι ήταν φυσικά πιο διαθέσιμοι να κάνουν διαφορετικά σχέδια. Στην πατρίδα τους, ο καθένας έχει ήδη τη δική του ζωή και το δικό του πρόγραμμα και τείνει να γίνει πιο δύσκολο να συνδυάσουν χρόνο μαζί.

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν πώς κατάφεραν να ξεπεράσουν αυτές τις προκλήσεις και ανέφεραν:

- Προσπαθώ να βρω έναν τρόπο να παραμείνω απασχολημένος και απασχολημένος και να αρχίσω να ψάχνω για τις επόμενες ευκαιρίες - είτε πρόκειται για εθνικές είτε για διεθνείς,
- Επικοινωνούσαν πώς αισθάνονταν και ζητούσαν βοήθεια και υποστήριξη (συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής βοήθειας),
- Δημιουργία μιας νέας δομής και ρουτίνας που είναι συναρπαστική,
- Σκέφτονται ποιοι ήταν στο εξωτερικό και πώς μπορούν να "αναδημιουργήσουν" αυτό το συναίσθημα στην πατρίδα τους,
- Βρίσκουν μια νέα ισορροπία μεταξύ της παλιάς τους ρουτίνας και αυτής που χτίζουν, καθώς αποκαθιστούν,
- Λαμβάνοντας τα νέα διδάγματα και εφαρμόζοντάς τα στην πράξη,
- Κατανοώντας και αποδεχόμενοι ότι χρειάζεται λίγος χρόνος για να προσαρμοστείς, ότι δεν είναι στιγμιαίο.

Οι επαναπατρισθέντες βρήκαν τη μεγαλύτερη στήριξή τους στην ομάδα των ανθρώπων που μοιράζονται παρόμοιες εμπειρίες με αυτούς, έστω και από απόσταση. Αυτή η κοινότητα τους βοήθησε πολύ κατά την επανένταξή τους στην Πορτογαλία, διότι ένιωθαν ότι τους άκουγαν περισσότερο και τους καταλάβαιναν, καθώς οι άλλοι άνθρωποι στην ομάδα περνούσαν παρόμοιες εμπειρίες ζωής. Ανέφεραν επίσης ότι η συζήτηση της ομάδας εστίασης ήταν μια καλή βοήθεια. Για

τους περισσότερους από τις/τους επαναπατρισθέντες, το Covid δεν επηρέασε την εμπειρία τους, διότι το είχαν είτε πριν είτε μετά τους μεγάλους περιορισμούς κλειδώματος που συνέβησαν. Για μια συμμετέχουσα, τη Ρίτα, επηρέασε κυρίως την υλικοτεχνική υποδομή, καθώς έπρεπε να παραμείνει στο εξωτερικό περισσότερο από το αναμενόμενο λόγω των κλειστών συνόρων και των περιορισμών αποκλεισμού.

Συνολικά, οι Επανερχόμενοι σκέφτονται να μετακομίσουν ξανά στο εξωτερικό λόγω της προηγούμενης εμπειρίας τους και της επιθυμίας τους να βιώσουν περισσότερη ελευθερία, νέους πολιτισμούς και νέες ευκαιρίες, καθώς θεωρούν ότι η Πορτογαλία είναι ακόμη λίγο πίσω σε ορισμένα θέματα. Ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν θέλουν να εγκατασταθούν στην Πορτογαλία είναι οι τρέχουσες συνθήκες που βιώνουν στη χώρα, ιδίως οι νέες/οι: χαμηλοί μισθοί, ολοένα και υψηλότερο κόστος ζωής και μεγάλη ανισορροπία μεταξύ εργασίας και ζωής.

3.2.6. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Κύπρο

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης της ομάδας εστίασης στην Κύπρο, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι τα σημαντικότερα οφέλη από την επιστροφή τους στην Κύπρο ήταν τα εξής

- a) Καλύτεροι όροι όσον αφορά το κλείδωμα λόγω του COVID.
- b) Να βρίσκομαι ανάμεσα σε οικογένεια και φίλους.
- c) Ελεύθερος χρόνος για την εξερεύνηση προσωπικών προκλήσεων.
- d) Ψυχολογική χαλάρωση, ξεκούραση και περιβάλλον χωρίς άγχος.

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι κανείς δεν ζήτησε καμία υποστήριξη.

Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η εργασιακή τους εμπειρία στο εξωτερικό έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην εξασφάλιση μιας καλής θέσης εργασίας στην Κύπρο.

Όσον αφορά τις κύριες προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι συμμετέχοντες κατά την προσπάθειά τους να εγκατασταθούν ξανά στην Κύπρο, ανέφεραν τα εξής:

- Διαφορετικές κοινωνικές καταστάσεις, συνθήκες από ό,τι στο εξωτερικό.
- Δυσκολίες στην εύρεση κατάλληλης εργασίας, λόγω του συστήματος.
- Μικρή, συντηρητική κοινωνία γεμάτη στερεότυπα.
- Αρνητικές συνθήκες κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων.
- Ψυχολογικά αρνητικά συναισθήματα.
- Μετανιώνει που επέστρεψε στην Κύπρο.

Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η οικογένεια και οι στενοί τους φίλοι υπήρξαν εξαιρετικά υποστηρικτικοί κατά την περίοδο της επανένταξης στην Κύπρο. Ωστόσο, δεν υπάρχουν οργανώσεις που να υποστηρίζουν τους/τις νέους/ες στη διαδικασία επανένταξής τους.

Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι επηρεάστηκαν αρνητικά από το COVID-19, λόγω των κλειδαριών και λόγω του γεγονότος ότι επιστρέφοντας στην Κύπρο, έπρεπε να αποχωριστούν φίλους και συντρόφους, πράγμα που ήταν πολύ δύσκολο. Ορισμένοι συμμετέχοντες εξέφρασαν την επιθυμία τους να επιστρέψουν στη χώρα στην οποία ζούσαν.

3.3. Ομάδα εστίασης με εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας, ηγέτες νεολαίας/παρόχους κοινωνικών υπηρεσιών, φορείς, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, ινστιτούτα

3.3.1. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στη Γαλλία

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη συζήτηση ήταν ότι σε γενικές γραμμές τα κύρια ζητήματα που αφορούν τις/τους νέες/νέους επαναπατρισθέντες αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια, αλλά μόλις πρόσφατα έλαβαν μεγαλύτερη προσοχή. Για το λόγο αυτό, οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς δεν είναι απολύτως έτοιμοι να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η νέα γενιά. Όσον αφορά την εμπειρία στο εξωτερικό, αυτή εξαρτάται από το επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα εύρεσης εργασίας μετά την επανένταξη στην κοινωνία. Ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται είναι όταν ο επαναπατρισθέντας είναι 25 ετών ή μικρότερος, το σύστημα δεν του δίνει τη δέουσα προσοχή, επειδή υποτίθεται ότι είναι υπεύθυνος για την οικογένειά του.

Επιπλέον, το επίπεδο και η ποιότητα της πληροφόρησης είναι ένα άλλο ζήτημα στο οποίο πρέπει να δοθεί έμφαση. Η προσπάθεια να δοθεί στους/ις νέους/ες ο σωστός τρόπος αναζήτησης και να έχουν τη δυνατότητα να μη δημιουργείται σύγχυση και αποθάρρυνση είναι θέμα μεγάλης σημασίας.

Εν κατακλείδι, προγράμματα όπως το H.E.Y! αποτελούν μια μεγάλη ευκαιρία να βοηθήσουν τους ανθρώπους και τους διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο βοηθώντας τους/τις νέους/ες επαναπατρισθέντες να βρουν μια καλύτερη θέση στην κοινωνία.

3.3.2. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ισπανία

Για άλλη μια φορά, η έλλειψη ενός σαφούς ορισμού των επαναπατρισθέντων και των νέων NEETs, καθιστά δύσκολη την ανάπτυξη πολιτικών που να μπορούν να ανταποκριθούν στις τρέχουσες ανάγκες τους. Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, αυτή τη στιγμή στην Ισπανία δεν υπάρχουν κανονισμοί που να απευθύνονται στους/στις νέους/ες επαναπατρισθέντες. Τα κοινωνικά βοηθήματα και ταμεία που υπάρχουν απευθύνονται σε άτομα που έχουν ήδη επιστρέψει και όχι σε εκείνους που θα ήθελαν να κάνουν το πρώτο βήμα για να επιστρέψουν. Ένα πολυεπίπεδο κανονιστικό πλαίσιο που θα παρέχει ευκαιρίες σε κάθε περιοχή, αλλά θα αφήνει την ευκαιρία για

την προσαρμογή τους στις περιφερειακές ανάγκες, θα ήταν ένα πρώτο βήμα για να βοηθήσει στην επιστροφή και την επανένταξη των νέων επαναπατρισθέντων.

Από την άλλη πλευρά, συστημικές προκλήσεις όπως το υψηλό ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων ή οι επισφαλείς συνθήκες εργασίας αποτελούν εμπόδια για την επιστροφή στην Ισπανία. Επιπλέον, η έλλειψη γενικών πλαισίων και πολιτικών πρόνοιας που μπορούν να υποστηρίξουν τους/τις νέους/ες στο σύνολό τους κατά τη μετάβαση από τη νεότητα στην ενηλικίωση, καθιστώντας τους εξαρτημένους από τη συγγένεια, την οικογένεια και τα κοινωνικά δίκτυα για να επιβιώσουν, είναι ένα άλλο στοιχείο που στο ισπανικό πλαίσιο γίνεται εμπόδιο. Αυτό περιλαμβάνει την έλλειψη ειδικών προγραμμάτων πρακτικής άσκησης, ένταξης στην εργασία ή επαγγελματικού προσανατολισμού. Εκτός αυτού, η περιφρόνηση του πολιτισμού ως σημαντικού καταλύτη της συμμετοχής των πολιτών και ως εργαλείου για την επανένταξη των νέων ως ενεργών πολιτών είναι ένα σημείο που επισημαίνεται μαζί με άλλα είδη υλικών και άυλων βοηθημάτων.

Ωστόσο, υπάρχουν πολλές διαφορετικές επιδοτήσεις και ενισχύσεις, οι οποίες όμως είναι πολύ επιμέρους και διαφορετικές σε κάθε αυτόνομη περιοχή ή τοπικό πλαίσιο. Επίσης, τα πολλά διαφορετικά ιδρύματα και οι δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για τις κοινωνικές πολιτικές δημιουργούν σύγχυση όσον αφορά το πού μπορεί κανείς να λάβει σαφείς και συνεκτικές πληροφορίες και πού να υποβάλει αίτηση. Ως εκ τούτου, οι πληροφορίες που διαδίδονται είναι ασυνεπείς και συγκεχυμένες. Ένα εθνικό πλαίσιο που θα μπορούσε να ρυθμίσει συγκεκριμένες πολιτικές και ενισχύσεις που απευθύνονται στους/στις νέους/ες και ειδικά στους/στις νέους/νες επαναπατρισθέντες θα ήταν ένα σημαντικό πρώτο βήμα. Ωστόσο, είναι επίσης απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη οι περιφερειακές ή τοπικές ιδιαιτερότητες, ώστε να μην επιβάλλονται κανονισμοί και προγράμματα που δεν ικανοποιούν αυτές τις μεταβαλλόμενες ανάγκες και να μπορούν να δημιουργηθούν ευέλικτα πλαίσια για τη διευκόλυνση της ένταξης των νέων στην κοινωνία και την αγορά εργασίας.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, υπάρχει η ανάγκη ύπαρξης ενός δικτύου για την ανταλλαγή όλων των διαθέσιμων πληροφοριών και τη βοήθεια όχι μόνο των νέων αλλά και των παρόχων υπηρεσιών για την επίλυση διοικητικών ζητημάτων και την υποβολή αιτήσεων για σχετικές επιχορηγήσεις για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, των ευκαιριών απασχόλησης και άλλων αναγκών των νέων και των επαναπατρισθέντων.

Τέλος, τα επιμέρους και βραχυπρόθεσμα σχέδια και ενισχύσεις, είτε σε εθνικό είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εμποδίζουν τη δημιουργία συνεκτικών και ολοκληρωμένων λύσεων και ριζωμένων απαντήσεων αντί για προσωρινά και προσωρινά μέτρα.

3.3.3. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιταλία

Εν κατακλείδι, από την άποψη των κοινωνικών λειτουργιών και των λειτουργιών νεολαίας, τα μέτρα στήριξης που προτείνει το ιταλικό σύστημα είναι ήδη ικανοποιητικού αριθμού, αλλά αυτό που λείπει είναι πολλά που σχετίζονται με την ποιότητά τους όσον αφορά την ενημέρωση του περιεχομένου και τον αντίκτυπο στον σημερινό κοινωνικό και εργασιακό ιστό της κοινότητάς μας, καθώς και με τη διαφάνεια και την προβολή τους. Οι περισσότερες από τις ευκαιρίες για τους/τις νέους/ες δεν προβάλλονται ή δεν είναι πολύ γνωστές στους ίδιους τους νέους- επιπλέον, οι δεσμοί τους με την πραγματική και πρακτική πλευρά της ζωής, όπως η είσοδος στην αγορά εργασίας κ.λπ. Με αυτόν τον τρόπο, ο αντίκτυπος είναι χαμηλός.

Οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι φορείς του τομέα της νεολαίας για την υποστήριξη των επαναπατρισθέντων και την ένταξή τους στην ιταλική οικονομική και κοινωνική ζωή σχετίζονται κυρίως με την αναντιστοιχία των εμπειριών και των ικανοτήτων που αποκτήθηκαν και τη δυνατότητα ευθυγράμμισής τους με την τοπική ζήτηση. Άλλες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σχετίζονται με πρακτικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι νέες/οι όσον αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες και την υπερβολική γραφειοκρατία, καθώς και τη δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

Οι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν αυτά τα προβλήματα βοηθώντας τους/τις νέους/ες να βρουν τους πόρους που χρειάζονται για να προσαρμόσουν τις δεξιότητές τους στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Ή να τους ενθαρρύνουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να αναπτύξουν γύρω τους κοινότητες που τους επιτρέπουν να εκφράσουν τα ενδιαφέροντά τους και να δημιουργήσουν δίκτυα μέσα στην κοινότητα στην οποία ανήκουν.

3.3.4. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιρλανδία

Οι συμμετέχοντες αντιπροσώπευαν ένα ευρύ φάσμα του τομέα της εργασίας για τη νεολαία και των κοινωνικών υπηρεσιών σε όλη την Ευρώπη- μοιράστηκαν πολλές διαφορετικές προοπτικές και εμπειρίες. Αναλογιζόμενοι τη συμμετοχή στην ομάδα εστίασης, ορισμένοι από τους συμμετέχοντες αντιμετώπισαν τεχνικές δυσκολίες και παρέμειναν αμέτοχοι καθ' όλη τη διάρκεια- αυτό έκανε τη διαδικασία πιο αργή και λιγότερο γόνιμη από ό,τι αναμενόταν. Ωστόσο, τα αποτελέσματα των συμμετεχόντων που συμμετείχαν στην ομάδα εστίασης ήταν πολύ πολύτιμα και απεικόνισαν το πλαίσιο του θέματος.

Πολλές από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων υπογράμμισαν τα ζητήματα της μετανάστευσης των νέων, ιδίως εκείνων με ανώτερη εκπαίδευση και την απίθανη επιστροφή τους - "διαρροή εγκεφάλων". Τόνισαν επίσης την έλλειψη υποστήριξης από την κοινωνία των πολιτών

και τις πολυεθνικές εταιρείες, η οποία θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ χρήσιμη, καθώς πολλοί νέες/οι εμπιστεύονται αυτές τις οργανώσεις, ιδίως αν είναι διευρωπαϊκές. Τέλος, μια σημαντική διαπίστωση είναι ότι πολλοί από τους εργαζόμενους στους τομείς της νεολαίας και τους άλλους συμμετέχοντες αισθάνθηκαν ότι ακόμη και οι ίδιοι δεν έχουν πρόσβαση ή γνώση όλων των διαθέσιμων ευκαιριών και ότι οι πληροφορίες δεν είναι πάντα ενημερωμένες.

Επιπλέον, εντοπίστηκαν τα υφιστάμενα εμπόδια στην Ιρλανδία και, όπως έγινε κατανοητό από την ομάδα εστίασης, τα εμπόδια αυτά είναι η κύρια αιτία για την οποία οι άνθρωποι μεταβαίνουν στο εξωτερικό για να αναζητήσουν καλύτερες ευκαιρίες και τρόπους ζωής. Αυτή η ομάδα εστίασης ήταν επίσης σημαντική για να επιβεβαιώσει ότι τα προγράμματα Erasmus+ όπως το HEY είναι πράγματι ζωτικής σημασίας και σημαντικά για τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας και τους/τις νέους/ες με λιγότερες ευκαιρίες, καθώς τους παρέχουν εργαλεία, υλικά και πληροφορίες που δυσκολεύονται να βρουν στην καθημερινή τους ζωή.

3.3.5. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Πορτογαλία

Κυρίως, φαίνεται ότι στην Πορτογαλία δεν υπάρχουν προγράμματα που να αποσκοπούν στην υποστήριξη των νέων ώστε να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας και να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Η πόλη Cascais, όπου έλαβε χώρα αυτή η ομάδα εστίασης, φαίνεται να αποτελεί εξαίρεση στο εθνικό πανόραμα, καθώς ο Δήμος Cascais διαθέτει ένα πολύ ισχυρό τμήμα που επενδύει σημαντικά σε προγράμματα που απευθύνονται απευθείας στους/τις νέους/ες του - τόσο στη δημιουργία ευκαιριών εθελοντισμού, στις οποίες οι νέες/οι μπορούν να γίνουν ενεργά μέλη της κοινότητάς τους αποκτώντας παράλληλα εργασιακή εμπειρία- όσο και στη δημιουργία μιας πρωτοβουλίας που βοηθά τους/τις νέους/ες ενήλικες να βρουν την πρώτη τους δουλειά και να ξεκινήσουν την καριέρα τους. Ωστόσο, αυτό δεν φαίνεται να συμβαίνει στην υπόλοιπη χώρα, όπου οι νέες/οι δυσκολεύονται πολύ να ξεπεράσουν τις δυσκολίες της μετάβασης στην ενηλικίωση.

Υπήρξε γενική συναίνεση ότι μπορεί να είναι πολύ δύσκολο για τους οργανισμούς να επικοινωνούν αποτελεσματικά τα προγράμματα που προσφέρουν. Η επικοινωνία γίνεται συχνά μέσω δημοφιλών πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, στις οποίες είναι πολύ δύσκολο για τους μικρούς οργανισμούς να αποκτήσουν απήχηση και να εμπλακούν με το κοινό. Επιπλέον, επειδή κάθε οργανισμός προσπαθεί να επικοινωνήσει τις δικές του πρωτοβουλίες μέσω των δικών του καναλιών - δεν υπάρχει δίκτυο επικοινωνίας - υπάρχει πληθώρα διασκορπισμένων πληροφοριών. Ως εκ τούτου, η πραγματικότητα είναι ότι οι περισσότεροι νέες/οι δεν γνωρίζουν τις ευκαιρίες που τους παρέχονται, ιδίως όσοι ανήκουν σε πιο δύσκολες ή περιθωριοποιημένες κοινότητες. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη να δημιουργηθούν νέες δίοδοι επικοινωνίας που να προσεγγίζουν αποτελεσματικά τον νεανικό πληθυσμό. Μέρος αυτής της διαδικασίας θα μπορούσε να

περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός συστήματος ή μιας πλατφόρμας που θα συγκεντρώνει όλες τις διαθέσιμες ευκαιρίες, όπως συμβαίνει ήδη σε άλλες χώρες.

Η ένταξη των νέων από δύσκολες ή περιθωριοποιημένες κοινότητες στα τρέχοντα προγράμματα είναι επίσης μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Πρόκειται για τους ανθρώπους που, αναμφισβήτητα, θα αποκόμιζαν τα περισσότερα οφέλη από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα, αλλά είναι επίσης εκείνοι που αντιμετωπίζουν τα περισσότερα εμπόδια στην πρόσβαση σε αυτές τις ευκαιρίες. Όχι μόνο επειδή οι πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες σε αυτούς, αλλά και επειδή υπάρχουν αντιλήψεις ότι τα προγράμματα αυτά δεν απευθύνονται σε αυτούς ή ότι δεν θα μπορέσουν ποτέ να ανταγωνιστούν άλλους αιτούντες που προέρχονται από πιο προνομιούχα κοινωνικοοικονομικά στρώματα. Πρέπει να υπάρξει μια αλλαγή παραδείγματος που να διασφαλίζει ότι τα προγράμματα είναι πράγματι χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμα στην επικοινωνία, την υποβολή αιτήσεων και τις διαδικασίες επιλογής.

Η Πορτογαλία αντιμετωπίζει επίσης πρόβλημα συγκράτησης της νεολαίας, το οποίο έχει επίσης αντίκτυπο στην ένωση που εργάζεται με αυτή την ομάδα-στόχο. Ένα σημαντικό ποσοστό των νέων που εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που τους επιτρέπουν να εργαστούν, να προσφέρουν εθελοντική εργασία ή να σπουδάσουν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες επιλέγουν να μην επιστρέψουν στην Πορτογαλία. Ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, επιστρέφουν, αλλά μόνο για σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ αναζητούν την επόμενη ευκαιρία που θα τους οδηγήσει στο εξωτερικό. Και, ενώ οι οργανώσεις προσπαθούν να θέσουν σε εφαρμογή τους απαραίτητους πόρους για να υποστηρίξουν τους/τις νέους/ες να επιστρέψουν στην Πορτογαλία και να εγκατασταθούν εκ νέου, αντιμετωπίζουν προκλήσεις που είναι πολύ δύσκολο να ξεπεραστούν χωρίς αλλαγή των εθνικών πολιτικών. Ορισμένες από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέες/οι για την επανεγκατάστασή τους στην Πορτογαλία σχετίζονται με τις δυσκολίες εύρεσης οικονομικά προσιτής στέγης ή ευκαιριών εργασίας που προσφέρουν ελκυστικούς μισθούς και συνθήκες εργασίας. Χωρίς τους κατάλληλους πόρους και τις κυβερνητικές πολιτικές που στοχεύουν στη βοήθεια των νέων, οι οργανώσεις δεν είναι σε θέση να παράσχουν επαρκώς την υποστήριξη που χρειάζονται για να επανεγκατασταθούν στην Πορτογαλία και να δημιουργήσουν μια καριέρα και έναν τρόπο ζωής συγκρίσιμο με αυτόν που θα μπορούσαν να έχουν στο εξωτερικό.

3.3.6. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Κύπρο

Στην Κύπρο, υπάρχουν δημόσια και ιδιωτικά προγράμματα που παρέχουν στήριξη στους NEETs/Επαναπατρισθέντες για να επανενταχθούν στην κοινωνία και να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, αλλά πάντα υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω εξελίξεις. Οι εμπλεκόμενοι σε αυτά τα προγράμματα αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν για

να αυξηθεί ο θετικός αντίκτυπος στις ομάδες-στόχους. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν: έλλειψη χρηματοδότησης, ευκαιρίες δικτύωσης και άσκησης πίεσης, για τη δημιουργία συνεργειών και την ανάπτυξη προγραμμάτων υποστήριξης, νομοθετικές αλλαγές και άλλα.

Τα μέτρα που αναφέρθηκαν από τους συμμετέχοντες, τα οποία πρέπει να ληφθούν για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ευκαιρίες για τους/τις νέους/ες στην Κύπρο, θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τα εξής:

- Διάφορες ΜΚΟ, φορείς της κοινωνίας των πολιτών να συνεχίσουν να διοργανώνουν εκδηλώσεις, να ανταλλάσσουν καλές πρακτικές για την ευαισθητοποίηση και προσωπικές προσεγγίσεις με τους NEETs/ επαναπατρισθέντες.
- Διάδοση πληροφοριών και ανταλλαγή πληροφοριών μέσω διαφόρων μέσων, συμπεριλαμβανομένων των ιστότοπων, των λογαριασμών κοινωνικής δικτύωσης και άλλων. Οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς θα πρέπει να αναπτύξουν μια κοινή βάση δεδομένων με πληροφορίες σχετικά με το ποιοι είναι και τι προσφέρουν.
- Σημαντική η διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης, συμπεριλαμβανομένων εκδηλώσεων δικτύωσης, προσκαλώντας επίσης τους NEET/Επαναπατρισθέντες να ανταλλάξουν απόψεις, ιδέες, πληροφορίες και να αναπτύξουν νέες στρατηγικές, πολιτικές και δραστηριότητες. Υπάρχουν κυβερνητικοί φορείς, όπως το κέντρο πολλαπλών χρήσεων του Δήμου Λευκωσίας που προσφέρει δωρεάν χώρο για ομάδες εστίασης, συναντήσεις και άλλες εκδηλώσεις δικτύωσης.
- Θα πρέπει επίσης να σχεδιαστούν και να οργανωθούν ψηφιοποιημένες προσπάθειες ευαισθητοποίησης από διάφορους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.
- Θα πρέπει να αναπτυχθούν και να οργανωθούν περισσότερες συνέργειες μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών για τον σχεδιασμό πρακτικών δραστηριοτήτων για την υποστήριξη των NEET/Επαναπατρισθέντων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες.
- Ανάπτυξη κοινής βάσης δεδομένων για ευκαιρίες πρακτικής άσκησης, κατάρτισης, καθοδήγησης και άλλων.

3.4. Ομάδα εστίασης με δημόσιους/ιδιωτικούς φορείς, νέους OSC, ΜΚΟ, σχολεία και ινστιτούτα

3.4.1. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στη Γαλλία

Στο τέλος της συζήτησης της Ομάδας Εστίασης έγινε φανερό ότι στη Γαλλία το θέμα των "επαναπατρισθέντων" είναι ένα πρόσφατο ζήτημα, το οποίο αντιμετωπίζεται με πολύ περιορισμένο τρόπο, διότι συνήθως δεν θεωρείται πρόβλημα. Οι νέες/οι που επιστρέφουν μετά από σπουδές ή

εργασία στο εξωτερικό έχουν περισσότερες ευκαιρίες και αναπτύσσουν μεγαλύτερη αυτονομία και ευελιξία.

Επιπλέον, υπάρχουν θεσμοί όπως οι Τοπικές Αποστολές (La Mission Locale) που έχουν ως στόχο να συνοδεύουν και να ενσωματώνουν τους/τις νέους/ες στον εργασιακό χώρο, ανεξάρτητα από το κοινωνικό τους πλαίσιο. Όσον αφορά τα κυβερνητικά μέτρα, χρειάζεται περισσότερη βοήθεια για τις εταιρείες και τις επιχειρήσεις ώστε να διευκολυνθούν και να αυξηθούν οι χώροι εργασίας.

3.4.2. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ισπανία

Γενικά, υπάρχει έλλειψη πληροφόρησης και άμεσης υποστήριξης για τους/τις νέους/ες που θα ήθελαν να επιστρέψουν στην Ισπανία. Επίσης, δεν υπάρχει κάποιος ειδικός φορέας που να ειδικεύεται στους νέους. Αυτό έχει να κάνει αφενός με τις ιστορικές συνθήκες της μετανάστευσης προς την Ισπανία και την αποχώρηση των νέων από την κρίση του 2008, οι οποίοι δεν επέστρεψαν λόγω της αστάθειας των οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών. Και από την άλλη με τη δυσκολία ορισμού των "επαναπατρισθέντων" ως ομάδα, με μια παγιωμένη μεταναστευτική πορεία μεγαλύτερη των 2 ετών πριν από την επιστροφή, κάτι που τις περισσότερες φορές δεν συμβαίνει στην Ισπανία, όπου οι νέες/οι που επιστρέφουν τείνουν να είναι φοιτητές ή διεθνείς εθελοντές που δεν αποτελούν την ομάδα εστίασης των πολιτικών μετανάστευσης ή επιστροφής.

Παρόλο που σε εθνικό επίπεδο το Γραφείο Επιστροφής (Oficina de Retorno) αποτελεί το κύριο όργανο που αναπτύσσει πολιτικές για την επιστροφή, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, υπάρχουν λίγα εξειδικευμένα όργανα που ασχολούνται με το θέμα, εκτός από τα Γραφεία Επιστροφής που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του γενικού κοινού. Τις περισσότερες φορές τα γραφεία απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης προσπαθούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των Επιστρεφόντων, αν και όχι σε εξειδικευμένο επίπεδο.

Δεν υπάρχει εθνικός συντονισμός που να συνδέει αυτά τα περιφερειακά γραφεία, επίσης λόγω της πολιτικής και κυβερνητικής δομής της Ισπανίας που αποτελείται από αυτόνομες περιφέρειες. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες περιφέρειες, όπως η Γαλικία, οι οποίες διαθέτουν ειδικούς οργανισμούς που ασχολούνται με την επιστροφή και αναπτύσσουν ολοκληρωμένα προγράμματα επιστροφής λόγω των ιστορικών συνθηκών μετανάστευσης και της κρίσιμης μάζας μεταναστών. Επίσης, υπάρχουν ιδιωτικές πρωτοβουλίες και ΜΚΟ που εργάζονται με νέους επαναπατρισθέντες, αν και όχι αποκλειστικά. Αντίστοιχα, θα ήταν αξιοσημείωτο να δημιουργηθούν μηχανισμοί που θα βοηθήσουν αυτούς τους φορείς να μοιραστούν καλές πρακτικές και εμπειρίες που μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη πολιτικών επιστροφής.

Επίσης, αναφέρεται ότι υπάρχει έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με τη φύση του μεταναστευτικού πληθυσμού στο εξωτερικό, γεγονός που δυσχεραίνει την ανάπτυξη σχετικών πολιτικών. Τις περισσότερες φορές οι άνθρωποι δεν εγγράφονται στις πρεσβείες, καθώς προτιμούν να λαμβάνουν κοινωνική στήριξη και να μην χάνουν τα βασικά τους δικαιώματα στη χώρα τους, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η βοήθεια για την απασχόληση, παρά στο εξωτερικό λόγω γραφειοκρατικών και διοικητικών δυσκολιών, επισημαίνοντας τα συστημικά εμπόδια που ισχύουν στις περισσότερες χώρες της ΕΕ.

Επιπλέον, η επίλυση διοικητικών, γραφειοκρατικών και φορολογικών ζητημάτων και η λήψη βασικών πληροφοριών σχετικά με τα καθήκοντα και τα δικαιώματα αποτελεί καλή πρακτική για τους/τις επαναπατρισθέντες στο σύνολό τους, τόσο στη χώρα υποδοχής και προέλευσης όσο και όταν πρόκειται να επιστρέψουν. Η νομική υποστήριξη και η βοήθεια για την ένταξη στην αγορά εργασίας είναι επίσης δύο βασικά ζητήματα που πρέπει να βελτιωθούν. Όσον αφορά όλες αυτές τις διαδικασίες, οι συζητήσεις αποκαλύπτουν ότι η παροχή επιτόπιας βοήθειας στις χώρες υποδοχής μέσω οργανισμών όπως τα "Σπίτια των Λαών" ή παρόμοιων οργανισμών που λειτουργούν ως σημεία σύνδεσης με τη χώρα καταγωγής θα ήταν μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση και μια καινοτομία που θα διευκόλυνε την πληροφόρηση σχετικά με τις συνθήκες επιστροφής.

Μια άλλη σημαντική πτυχή που αναδεικνύεται είναι η ανάγκη για ψυχολογική και συναισθηματική βοήθεια, η οποία τις περισσότερες φορές παραγκωνίζεται από πολλές αρχές, ενώ αποτελεί πολύ σημαντικό στοιχείο των διαδικασιών και των ειδικών πολιτικών.

Η βοήθεια στη μεταναστευτική διαδικασία για τους συντρόφους και τις οικογένειες των επαναπατρισθέντων, η υποστήριξη για την επίλυση ζητημάτων σχολικής εκπαίδευσης και οι υπηρεσίες υγείας επισημαίνονται επίσης ως μειονεκτήματα κατά την επιστροφή.

Όσον αφορά την αγορά εργασίας, η ομολογιακή αναγνώριση των σπουδών σε χώρες του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων άλλων χωρών της ΕΕ, αποτελεί εμπόδιο που τις περισσότερες φορές περιορίζει την ταχεία ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας μόλις οι άνθρωποι επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους. Επίσης, η μη γνώση του κώδικα δεοντολογίας που διέπει τις εργασιακές σχέσεις στη χώρα καταγωγής είναι ένα άλλο πρόβλημα που επισημάνθηκε από τους συζητητές, παράλληλα με την έλλειψη επαγγελματικών και προσωπικών επαφών.

Για να ανταποκριθούν σε όλες αυτές τις ανάγκες, οι εθνικές και τοπικές αρχές ενθαρρύνονται να αναπτύξουν στενές σχέσεις με τους ήδη υπάρχοντες φορείς, όπως οι ιδιωτικές πρωτοβουλίες, οι ΜΚΟ και οι οργανώσεις επαναπατρισθέντων/μεταναστών τόσο στην Ισπανία όσο και στο εξωτερικό, πρώτα για την πραγματοποίηση μελετών που θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση των συνθηκών μετανάστευσης και στην ανάπτυξη πολιτικών που θα ικανοποιούν τις ανάγκες των συγκεκριμένων πληθυσμών.

Προτείνεται επίσης να εφαρμοστούν στρατηγικές όπως η πρωμοδότηση των εταιρειών και των επιχειρηματιών που διευκολύνουν την ενσωμάτωση των επαναπατρισθέντων στην αγορά εργασίας και την προσέλκυση ταλέντων.

Τέλος, οι συζητήσεις επισημαίνουν την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η επιστροφή σε σχέση με την εισερχόμενη μετανάστευση, ώστε να υπάρξει μια ολιστική προσέγγιση για την ανάπτυξη της εθνικής και περιφερειακής πολιτικής, καθώς και την αυξανόμενη σημασία της αγροτικής αναζωογόνησης όταν πρόκειται για την προσέλκυση ταλέντων και τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης σε περιοχές που χρειάζονται επενδύσεις και εργατικό δυναμικό.

3.4.3. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιταλία

Συνολικά, η ομάδα εστίασης αποκάλυψε τις διαρθρωτικές δυσκολίες που υπάρχουν σήμερα στην περιοχή. Αποδείχθηκε ότι ήταν μια ευκαιρία για όσους εργάζονται σε παρόμοιους τομείς, ή ακόμα καλύτερα, που εργάζονται για τον ίδιο στόχο, να συναντηθούν και να συζητήσουν ανοιχτά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν καθώς και τις εσωτερικές λύσεις που έχουν εφαρμόσει.

Αν και είναι αλήθεια ότι οι διαρθρωτικές δυσκολίες επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την παραγωγικότητα των διαφόρων περιφερειακών/δημοτικών υπηρεσιών, είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί και να αποδοθούν τα εύσημα στις προσπάθειες των υπαλλήλων, οι οποίοι εξασφαλίζουν ατομικά ότι ένα μέρος των υπηρεσιών φτάνει στους/στις νέους/ες και, κυρίως, τους ωθούν να βρουν τη δική τους πορεία, η οποία είναι πάνω απ' όλα ικανοποιητική.

Είναι ζωτικής σημασίας να υποστηριχθούν αυτές οι δομές, και παρόλο που η βοήθεια δεν έρχεται από τα πάνω, είναι συχνά το κοινό που οργανώνεται έτσι ώστε να επιτευχθεί ισορροπία. Πιστεύω ότι αυτή η επινοητικότητα θα πρέπει να αναγνωρίζεται και να υποστηρίζεται από "ανώτερα δίκτυα" που έχουν την ικανότητα όχι μόνο να τα υποστηρίζουν αλλά και να τα εμπλουτίζουν.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι νέες/οι πρέπει να βρεθούν στο επίκεντρο της συζήτησης, μιας συζήτησης που πρέπει να αναδεικνύεται συχνότερα και να αντιμετωπίζεται πιο διεξοδικά και από περισσότερες οπτικές γωνίες.

3.4.4. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Ιρλανδία

Η συζήτηση της ομάδας εστίασης έδωσε την ευκαιρία να μάθουμε περισσότερα για την πραγματική κατάσταση που επικρατεί στην Ιρλανδία όσον αφορά τους/τις νέους/ες επαναπατρισθέντες, πρόσφυγες και μετανάστες. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν αποκάλυψαν ότι υπάρχει μια πολύ κρίσιμη κρίση και ότι δεν γίνεται τίποτα από την κυβέρνηση για την επίλυση των ζητημάτων. Ευτυχώς, υπάρχουν πολλές ομάδες και δίκτυα υποστήριξης και είναι διαθέσιμα για να υποστηρίξουν την ένταξη και την απασχολησιμότητα των νέων Επανερχομένων.

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το HEY! θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο για την ευαισθητοποίηση, τη διάδοση του υλικού, την αύξηση της επικοινωνίας και την επαφή με τους ενδιαφερόμενους φορείς ώστε να αλλάξουν τα πράγματα σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.4.5. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Πορτογαλία

Το γενικό συμπέρασμα των ομάδων εστίασης ήταν ότι υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος να διανυθεί για την παροχή επαρκούς υποστήριξης στους/στις νέους/ες που επιστρέφουν από διεθνείς εθελοντικές εμπειρίες και θέλουν να επανεγκατασταθούν στη χώρα τους και να ενταχθούν στο εργατικό δυναμικό. Οι συμμετέχοντες πίστεψαν ότι δεν είναι εύκολο να βρουν τις πληροφορίες και τους πόρους που απαιτούνται για να πλοηγηθούν στη διαδικασία εξεύρεσης ευκαιριών απασχόλησης.

Υπάρχουν κάποια προγράμματα που είναι διαθέσιμα για να καθοδηγήσουν τους/τις νέους/ες σε αυτή τη διαδικασία, αλλά δεν φαίνεται να είναι ευρέως γνωστά και δεν επαρκούν σχεδόν καθόλου για να καλύψουν τη ζήτηση, σε ένα τόσο ανταγωνιστικό περιβάλλον για το εργατικό δυναμικό. Οι νέες/οι επαναπατρισθέντες θα έπρεπε να μπορούν να βασίζονται στον οργανισμό που προώθησε τη διεθνή τους εμπειρία για να τους καθοδηγήσει κατά την επιστροφή και να αξιοποιήσει τη νεοαποκτηθείσα τεχνογνωσία τους σε πλεονέκτημα κατά τη διαδικασία αναζήτησης εργασίας - κάτι που δεν συμβαίνει στις μέρες μας. Σε μια κοινωνία που διαρκώς γερνάει, είναι πιο σημαντικό από ποτέ οι νέες/οι να ενταχθούν στην αγορά εργασίας το συντομότερο δυνατό για να μπορέσουν να συνεισφέρουν στην κοινωνία και, ως εκ τούτου, είναι σημαντικό κάθε φορέας - κυβέρνηση, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εργοδότες, ενδιαφερόμενοι φορείς και η κοινωνία στο σύνολό της - να συνεργαστεί για τη δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου που θα υποστηρίζει τους/τις νέους/ες στο ταξίδι τους για την εξεύρεση μιας ικανοποιητικής και πολύτιμης σταδιοδρομίας.

3.4.6. Συζήτηση σε ομάδες εστίασης στην Κύπρο

Τα συμπεράσματα από τη συζήτηση στην ομάδα εστίασης περιλάμβαναν ότι γενικά υπάρχουν διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς που παρέχουν εθνικά προγράμματα πρακτικής

άσκησης, ευκαιρίες εργασίας, κατευθυντήριες γραμμές για τη σταδιοδρομία και επικύρωση ικανοτήτων στην Κύπρο, για τους NEETs και τους/τις νέους/ες επαναπατρισθέντες. Οι πιο σημαντικοί ενδιαφερόμενοι φορείς είναι οι ακόλουθοι:

- Υπουργείο Εργασίας για ευκαιρίες εργασίας, οδηγίες σταδιοδρομίας, προγράμματα υποστήριξης και άλλα
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Κύπρου (ANAD) - προγράμματα στήριξης της απασχόλησης
- Συμβούλιο Νεολαίας της Κύπρου - διάφορα προγράμματα χρηματοδότησης για στήριξη
- Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας - Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
- Υπουργείο Παιδείας - Επικύρωση του ακαδημαϊκού υπόβαθρου και των τίτλων σπουδών.

Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας - Υποστήριξη για τη λήψη οικονομικών κρατικών παροχών ως άνεργοι NEET/Επαναπατρισθέντες

Υπάρχουν κυβερνητικά προγράμματα που υποστηρίζουν τους NEETs/Returnees και γενικά τους/τις νέους/ες για να απασχοληθούν και να γίνουν ενεργοί πολίτες, μέσω διαφόρων προγραμμάτων α) για να βρουν εργασία, β) για να ξεκινήσουν και να λειτουργήσουν τη δική τους επιχείρηση, γ) για να βελτιώσουν ή να αποκτήσουν δεξιότητες και γνώσεις και δ) για να δικτυωθούν και να δημιουργήσουν συνέργειες για συνεργασία σε θέματα επιχειρηματικότητας.

Η κυβέρνηση θα μπορούσε να συνεργαστεί σε συνέργεια με τους εργοδότες και τους ενδιαφερόμενους φορείς για να υποστηρίξει τους NEET/ επαναπατρισθέντες στην απασχόληση μέσω

- Στενή συνεργασία
- Διάδοση πληροφοριών σχετικά με διάφορες ευκαιρίες.
- Προγράμματα απασχόλησης
- Αξιοποίηση διεθνών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

3.5. Γενικά συμπεράσματα

Οι τρεις ομάδες εστίασης που διεξήχθησαν με τις διάφορες ομάδες-στόχους σε όλη την Ευρώπη, έδωσαν την ευκαιρία να κατανοηθεί καλύτερα το πλαίσιο των νέων με λιγότερες ευκαιρίες και το επίπεδο πρόσβασής τους στις ευκαιρίες. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι ομάδες εταίρων μπόρεσαν να εντοπίσουν ποια ζητήματα αντιμετωπίζουν οι νέες/οι και να κάνουν τη σύνδεση με τις αιτίες που ανέφεραν οι εργαζόμενοι στους τομείς της νεολαίας και τα άτομα που εργάζονται σε ιδρύματα.

Ξεκινώντας με τις θετικές πτυχές της μετάβασης στο εξωτερικό, όλοι οι νέες/οι στις χώρες εταίρους δήλωσαν ότι αυτού του είδους οι ευκαιρίες τους επέτρεψαν να διευρύνουν τις

προοπτικές και τις γνώσεις τους, να βελτιώσουν όλο το φάσμα των δεξιοτήτων τους και να ανοίξουν το μυαλό τους.

Δυστυχώς, όμως, υπάρχουν πολλές προκλήσεις και εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην πορεία, όπως το πολιτισμικό σοκ, οι διακρίσεις, οι δυσκολίες κοινωνικής ένταξης και η έλλειψη οικονομικής, διοικητικής και συναισθηματικής υποστήριξης κατά την επιστροφή τους στις χώρες καταγωγής τους. Αντιλαμβάνονται ότι δεν εκτιμώνται και δεν εκτιμώνται αρκετά στην αγορά εργασίας και πιστεύουν ότι έχουν ίσες ευκαιρίες όσον αφορά την εργασία τους και το επίπεδο εκπαίδευσής τους. Αυτό οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η μετάβαση στο εξωτερικό για να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία δεν παρέχει απαραίτητα περισσότερα πλεονεκτήματα για την εξεύρεση καλύτερης εργασίας, όταν επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Εξάλλου, πολλοί από τους/τις νέους/ες που ζουν στο νότιο τμήμα της Ευρώπης (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) μεταβαίνουν γενικά στο εξωτερικό για να αναζητήσουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, καθώς διαφεύγουν από προβλήματα όπως η επισφάλεια, το υψηλό ποσοστό ανεργίας, τα χαμηλά εισοδήματα, ο πληθωρισμός και η κοινωνικοοικονομική κρίση. Ως αποτέλεσμα, οι άνθρωποι που βρίσκουν καλύτερες ευκαιρίες σε άλλες χώρες δεν επιστρέφουν στις χώρες τους. Φαίνεται ότι η πλειοψηφία των νέων που επιστρέφουν στις χώρες τους βλέπουν τους εαυτούς τους ως νέους με λιγότερες ευκαιρίες. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχουν την υποστήριξη που χρειάζονται για να ευδοκιμήσουν επαγγελματικά.

Οι λειτουργοί νεολαίας και τα άτομα που εργάζονται σε ιδρύματα και ΜΚΟ επιβεβαιώνουν τις δηλώσεις των νέων που ερωτήθηκαν. Σε όλες τις χώρες-εταίρους, το πρώτο κύριο ζήτημα που προκαλεί ανησυχία είναι ότι δεν υπάρχει σωστός/σαφής ορισμός του τι είναι ο επαναπατρισθέντας. Έτσι, οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι υπάρχει τεράστια έλλειψη πολιτικών και μέτρων για την κάλυψη των αναγκών και των απαιτήσεων των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Επιπλέον, δήλωσαν ότι υπάρχει ελάχιστη ή ανύπαρκτη υποστήριξη και καθοδήγηση για τους Επανερχόμενους και τους NEET. Πράγματι, στην περίπτωση που υπάρχουν και είναι διαθέσιμα μέτρα, αυτά είτε δεν ενημερώνονται για την τρέχουσα κατάσταση της ομάδας στόχου είτε δεν προωθούνται ή προωθούνται ανεπαρκώς στο κοινό. Υπάρχει ένα μεγάλο ζήτημα όσον αφορά την επικοινωνία που δεν είναι επαρκής, δεν είναι ορατή και διασκορπισμένη. Σύμφωνα με τους ίδιους, η κυβέρνηση, τα ιδρύματα και οι οργανισμοί στερούνται συντονισμού και χρειάζονται ένα κοινό δίκτυο όπου όλες οι πληροφορίες και η υποστήριξη που χρειάζονται μπορούν να διαδοθούν σε μεγάλη κλίμακα, με αποτελεσματικό και σαφή τρόπο.

4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΜΕ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΘΕΝΤΕΣ ΚΑΙ NEETS

4.1. Συνεντεύξεις στη Γαλλία

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων έδειξε μια ενεργή προσέγγιση για τη βελτίωση της ζωής τους και την εξεύρεση της καλύτερης επιλογής για τον εαυτό τους, φεύγοντας για περιορισμένο ή μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι συνεντεύξεις αποκάλυψαν διαφορετικές προοπτικές, ενίοτε και αντίθετες προς αυτές.

Για παράδειγμα, "μερικές φορές δεν είναι εύκολο να εγκαταλείψεις τη χώρα σου"- όπως ανέφεραν ορισμένοι ερωτηθέντες, ή να σε θεωρούν "ξένο όταν επιστρέφεις στην πατρίδα σου". Από την άλλη πλευρά, είναι πιο δύσκολο να επιστρέψεις, κυρίως όταν οι φίλοι ή οι οικογένειες, ακόμη και αν χαίρονται που συναντούν τον γιο/κόρη ή τον φίλο τους, δεν καταλαβαίνουν ή δεν αποδέχονται τις αποφάσεις για τις οποίες οι νέες/οι φεύγουν. Ωστόσο, αυτή η πτυχή είναι απαραίτητη για να καταδειχθεί ότι η εμπειρία ζωής σε μια άλλη χώρα ανοίγει το μυαλό και προκαλεί τις πολιτισμικές συνήθειες, τη ζωή και την ταυτότητα του ατόμου. Δεν μπορούν όλοι να κατανοήσουν τη σημασία της, αν δεν την έχουν βιώσει.

- το πρώτο άτομο ανέφερε ότι θέλει να παραμείνει στη χώρα του και στην πόλη του, με τις δικές του σχέσεις και την οικογένειά του,
- το δεύτερο πρόσωπο αποκάλυψε την επιθυμία να ταξιδέψει ξανά, να συνεχίσει την ανακάλυψη του εαυτού του και να επιδιώξει τους δικούς του στόχους σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο.

Αυτές οι δύο διαφορετικές προοπτικές αποκαλύπτουν επίσης διαφορετικές φάσεις ζωής, αλλά και διαφορετικές προσδοκίες για τον εαυτό τους.

Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι η επικοινωνία μεταξύ των νέων και των ιδρυμάτων. Η πλειονότητα εξήγησε ότι όταν επέστρεψαν στην πατρίδα τους, δεν ζήτησαν βοήθεια για να βρουν άλλη δουλειά ή να προσανατολιστούν. Αυτό αντιπροσωπεύει μια σημαντική έλλειψη στην κοινωνία. Μόνο ένα μικρό μέρος των νέων που ερωτήθηκαν εξήγησαν πώς να προσεγγίσουν τα ιδρύματα, αλλά ταυτόχρονα χρησιμοποίησαν πιο ανεπίσημες διαδικτυακές πλατφόρμες ή μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Πράγματι, οι ερωτηθέντες θα ήθελαν να λάβουν έναν πιο ενεργό οργανισμό καθοδήγησης για να επανενταχθούν στις κοινότητές τους, αλλά και όταν φεύγουν σε άλλη χώρα, για παράδειγμα, οικονομικές και νομικές διαδικασίες, εύρεση διαμερίσματος κ.λπ....

Εν κατακλείδι, όλοι οι ερωτηθέντες κατανόησαν τη σημασία της διαμονής στο εξωτερικό, έστω και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, και όλοι συμβούλευσαν να αφιερώσουν χρόνο για να αναλύσουν τις δικές τους επιλογές ζωής. Κατανοούν όμως επίσης ότι μερικές φορές το να βρεις τον κόσμο έξω από τη χώρα σου, σημαίνει να τον ξαναβρείς στη χώρα σου.

4.2. Συνεντεύξεις στην Ισπανία

Η μεταναστευτική εμπειρία είναι πολύ προσωπική και μεταβλητή, όπως και τα αρχικά κίνητρα αναχώρησης και επιστροφής, καθώς και οι προσδοκίες από αυτήν.

Σε γενικές γραμμές, οι νέες/οι φεύγουν αναζητώντας περισσότερες γνώσεις σχετικά με διαφορετικά μέρη, για να κάνουν διαφορετικές διασυνδέσεις, να μάθουν νέες γλώσσες και να αποκτήσουν νέες προσωπικές και επαγγελματικές δεξιότητες. Και η οικονομική και προσωπική αυτονομία και ανάπτυξη που φέρνει η εμπειρία της μετανάστευσης θεωρείται πλεονέκτημα και σημαντική πτυχή της μετάβασης στην ενηλικίωση, παρά τις αρνητικές εμπειρίες και τις δυσκολίες που μπορεί να περάσουν οι νέες/οι στο εξωτερικό ή σε άλλο μέρος μακριά από τον τόπο καταγωγής τους

Επίσης, οι εκτεταμένες διεθνείς διασυνδέσεις θεωρούνται θετικές πτυχές της μετακόμισης σε άλλη χώρα/χώρο. Όταν οι στόχοι της μετανάστευσης επιτυγχάνονται, οι νέες/οι συνήθως προτιμούν να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους, όπου έχουν ένα κοινωνικό δίκτυο υποστήριξης και ο πολιτισμός είναι πιο οικείος, παρά τα διοικητικά και οικονομικά εμπόδια της μη πρόσβασης σε πόρους.

Εκτός αυτού, η απογοήτευση που προκαλεί η μη εύκολη ενσωμάτωση στη χώρα υποδοχής, λόγω γλωσσικών εμποδίων, η μη εύρεση εργασίας ή η αναγκαστική εργασία σε επισφαλείς συνθήκες σε αντίθεση με αυτό που περίμεναν, είναι επίσης ένας άλλος λόγος απογοήτευσης και επιστροφής.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβασή τους στην κοινωνία ως ανεξάρτητων και αυτόνομων ατόμων, οι νέες/οι χρειάζονται πρώτα απ' όλα οικονομική και διοικητική υποστήριξη, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες (απασχόληση, επιχειρηματικά εγχειρήματα, κοινωνική συμμετοχή... κ.λπ.) και τα κοινωνικά βοηθήματα.

4.3. Συνεντεύξεις στην Ιταλία

Είναι ασφαλές να συμπεράνουμε ότι οι περισσότεροι από τους/τις νέους/ες επαναπατρισθέντες στους οποίους δόθηκε συνέντευξη, αισθάνθηκαν μια αρχική εσωτερική ανάγκη να φύγουν στο εξωτερικό, η οποία υπαγορεύτηκε από επαγγελματικούς, προσωπικούς και μερικές φορές ακαδημαϊκούς λόγους. Συνολικά, όλοι αισθάνθηκαν εμπλουτισμένοι από τις εμπειρίες τους, από τους αγώνες αλλά και τις νίκες τους. Ενώ ορισμένοι επέστρεψαν για λόγους COVID-19, η πλειονότητα επέστρεψε επειδή είτε είχαν οικογενειακές υποχρεώσεις να εκπληρώσουν είτε επειδή η περίοδος σπουδών τους είχε λήξει και επομένως μπορούσαν να

επιστρέψουν στην πατρίδα τους και άλλοι επειδή ήταν επωφελές γι' αυτούς, από φορολογική άποψη.

Παρά τον ενθουσιασμό που απορρέει από αυτές τις εμπειρίες, οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες αισθάνθηκαν μια μικρή δυσπιστία σχετικά με το πόσο λίγο θεωρούνταν αυτός ο πλούτος γνώσεων από τους άλλους/εργοδότες. Υπό αυτή την έννοια, ήταν σε δυσπιστία καθώς ένιωθαν ότι είχαν αποκτήσει πολύ περισσότερα από όσα η κοινωνία ήταν πρόθυμη να παραδεχτεί ή να εκτιμήσει.

Αυτό που ήρθε στην επιφάνεια ήταν η ανάγκη για βοήθεια κατά την επιστροφή τους (περισσότερο άτυπη βοήθεια παρά επίσημη) για να βοηθηθούν με όλες τις γραφειοκρατικές/διοικητικές αλλαγές που συνήθως συμβαίνουν με την αλλαγή κατοικίας και επαγγέλματος. Εάν αυτές οι επιστροφές εξυπηρετούνταν καλύτερα, τα άτομα θα είχαν περισσότερα κίνητρα να επιστρέψουν.

4.4. Συνεντεύξεις στην Ιρλανδία

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων ήταν πολύ ανοιχτοί και μοιράζονταν ακόμη και επιπλέον προσωπικές πληροφορίες. Σε γενικές γραμμές, δεν έμοιαζε καθόλου με συνεντεύξεις, αλλά μάλλον με συζητήσεις. Η διαδικασία ήταν επιτυχής, καθώς όλες οι συνεντεύξεις κύλησαν ομαλά. Όλες είχαν πολύ ευχάριστες συζητήσεις και ήταν πολύ ενδιαφέρον να μάθουμε για το ιστορικό και τις εμπειρίες τους. Επιπλέον, ήταν μια ευκαιρία να μάθουμε για τον τρόπο ζωής πολύ διαφορετικών χωρών (Αγγλία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Καναδάς, Μαυρίκιος, Αίγυπτος και Ηνωμένες Πολιτείες). Επιπλέον, ήταν πολύ ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι, ακόμη και αν οι εμπειρίες τους ήταν πολύ διαφορετικές, είχαν λίγο πολύ παρόμοιες αντιδράσεις και συναισθήματα.

Αυτή η έρευνα και οι συνεντεύξεις έδωσαν την ευκαιρία να υποστηριχθεί ότι οι επαναπατρισθέντες χρειάζονται περισσότερη συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη μετά την επιστροφή τους στην πατρίδα. Αποδείχθηκε ότι το να είσαι Επιστρέφοντας δεν είναι υποτιμητική ιδιότητα. Πράγματι, όλοι είχαν θετικές εμπειρίες και ανέπτυξαν πολλές σκληρές και ήπιες δεξιότητες, νέες ικανότητες, συμπεριφορές και γνώσεις. Όλοι τους μοιράστηκαν εξαιρετικές συμβουλές και συμβουλές για άτομα που φοβούνται να ταξιδέψουν. Επιπλέον, όλοι τους ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με την πολιτιστική ταυτότητα, την κοινωνική ένταξη, την πολυπολιτισμικότητα και την ανεκτικότητα. Διαφωτίστηκαν σπουδαίες αξίες και απόψεις και αυτό σίγουρα θα βοηθήσει άλλους ανθρώπους που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση.

4.5. Συνεντεύξεις στην Πορτογαλία

Η διεξαγωγή 10 συνεντεύξεων έδωσε την ευκαιρία να καταλήξουμε σε διαφορετικά συμπεράσματα. Παρόλο που κάθε εμπειρία είναι πολύ διαφορετική και πολύπλοκη από μόνη της, υπάρχουν κάποια κοινά σημεία και κοινές απόψεις σχετικά με τη ζωή στο εξωτερικό και τη διαδικασία επιστροφής στην πατρίδα.

Πρώτον, ο καθένας αλλάζει και μεταμορφώνεται βαθιά από την εμπειρία του στο εξωτερικό και την περίοδο προσαρμογής του όταν επιστρέφει, καθώς πρόκειται για δύο πολύ διαφορετικές διαδικασίες.

Οι επαναπατρισθέντες ανέφεραν μεγαλύτερη αλλαγή σε προσωπικό επίπεδο, καθώς για τους περισσότερους από αυτούς ήταν η πρώτη μακροχρόνια εμπειρία στο εξωτερικό, οπότε έμαθαν πολλά για τον εαυτό τους έξω από τη χώρα καταγωγής τους και τη ζώνη άνεσής τους. Οι αλλαγές που ένωσαν όσο έλειπαν επέστρεψαν στην πατρίδα τους και είναι παρούσες μέχρι σήμερα στις πράξεις και τις επιλογές τους, μερικές φορές χωρίς καν να το καταλαβαίνουν. Η εμπειρία τους στο εξωτερικό έκανε τους συμμετέχοντες πολύ πιο ανεξάρτητους και καλύτερους στη διαχείριση συγκρούσεων, σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο. Επίσης, σε επαγγελματικό επίπεδο, ήταν μια σημαντική στιγμή για τους/τις νέους/ες ώστε να καταλάβουν τι ήθελαν να κάνουν στη συνέχεια, να αποκτήσουν περισσότερες δεξιότητες και να δικτυωθούν. Ανέφεραν επίσης ότι η επαφή με μια διαφορετική κουλτούρα και πραγματικότητα διέυρνε την οπτική τους σε διάφορα θέματα και τους έκανε να κατανοήσουν καλύτερα.

Όλοι οι επαναπατρισθέντες ανέφεραν ότι ήταν εκούσια επιλογή να μετακομίσουν στο εξωτερικό και να επιστρέψουν στη χώρα τους:

1. *Σχετικά με τη μετάβαση στο εξωτερικό:* Κάθε συμμετέχων είχε ένα θεσμό που καθοδηγούσε την εμπειρία του στο εξωτερικό - ως ένα βαθμό - και ένιωθε υποστήριξη από την κοινότητα και τον στενό του κύκλο στην επιλογή αυτή.
2. *Κατά την επιστροφή:* οι συμμετέχοντες επέστρεψαν στη χώρα τους κυρίως λόγω του γεγονότος ότι το πρόγραμμά τους είχε λήξει. Ορισμένοι από αυτούς σκέφτηκαν να συνεχίσουν να ζουν στη χώρα στην οποία βρίσκονταν, αλλά δεν μπόρεσαν να βρουν τρόπο να το κάνουν εκείνη τη στιγμή, οπότε επέστρεψαν. Ένας συμμετέχων ανέφερε ότι θα έμενε στο εξωτερικό αν δεν υπήρχε η ειδικότητα που ήθελε να ακολουθήσει στην Πορτογαλία. Ένας άλλος συμμετέχων ανέφερε επίσης ότι έπρεπε να επιστρέψει για να μην κινδυνεύσει να χάσει την κοινωνική κατοικία στην οποία ζει (το συμβόλαιο γι' αυτήν δεν επιτρέπει στον κάτοικο να βρίσκεται εκτός Πορτογαλίας για διάστημα μεγαλύτερο από x μήνες). Οι συμμετέχοντες αισθάνθηκαν μεγάλη ανάγκη να βρουν τα επόμενα βήματά τους, αλλά στη χώρα τους, πιο κοντά στην οικογένεια/φίλους τους και στη ζώνη άνεσής τους.

Κατά την άφιξή τους, κάθε συμμετέχων αισθάνθηκε ότι ήταν πολύ διαφορετικός απ' ό,τι στην αρχή της εμπειρίας του στο εξωτερικό. Η πλειοψηφία ανέφερε ένα μεγάλο αίσθημα "παραξενιάς" και αποσύνδεσης με την προηγούμενη ζωή, τις σχέσεις και τους στόχους τους. Δύο συμμετέχοντες ανέφεραν μια πολύ δύσκολη προσαρμογή στην Πορτογαλία, όπου αισθάνθηκαν την ανάγκη να ζητήσουν επαγγελματική ψυχική βοήθεια, προκειμένου να επεξεργαστούν την εμπειρία και να βρουν τι να κάνουν στη συνέχεια. Όλοι ανέφεραν ότι χρειάστηκαν κάποιο χρόνο για να συνηθίσουν τη νέα τους ρουτίνα, αφού βρέθηκαν στο εξωτερικό και βίωσαν τόσα πολλά διαφορετικά πράγματα, για ένα μεγάλο και συνεχές χρονικό διάστημα.

Παρόλο που η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δυσκολεύτηκε να προσαρμοστεί στη χώρα προέλευσής τους, ένιωσαν ότι τους υποστήριξαν και ότι τους καλωσόρισαν πίσω. Οι περισσότερες από τις στενές κοινότητες των επαναπατρισθέντων περίμεναν να επιστρέψουν όταν τελείωσε το πρόγραμμα στο οποίο συμμετείχαν. Μια συμμετέχουσα ανέφερε ότι δεν αισθάνθηκε καθόλου υποστήριξη κατά την επιστροφή της, γεγονός που συνέβαλε αρνητικά στην επανένταξή της στην Πορτογαλία.

Οι περισσότεροι από τους/τις επαναπατρισθέντες ανέφεραν ότι δεν απευθύνθηκαν σε κανένα δημόσιο ή ιδιωτικό ίδρυμα όταν επέστρεψαν, επειδή 1) δεν ήξεραν σε ποιον να απευθυνθούν- 2) δεν ήξεραν τι είδους βοήθεια χρειαζόνταν εκείνη τη στιγμή, καθώς επεξεργάζονταν τα όσα μόλις είχαν βιώσει. 2 συμμετέχοντες απευθύνθηκαν σε επαγγελματική βοήθεια σχετική με την ψυχική υγεία. 1 συμμετέχων απευθύνθηκε σε διάφορες ενώσεις νέων για να μιλήσει για την εμπειρία του στο εξωτερικό και να εμπνεύσει την κοινότητα να κάνει το ίδιο - αυτό ήταν πολύ χρήσιμο και ωφέλιμο για να "κλείσει το κεφάλαιο".

Η συμμετέχουσα που έκανε το πρόγραμμα AFS, στις Ηνωμένες Πολιτείες, μας εξήγησε τη μέθοδο εργασίας τους: είχαν ένα Σαββατοκύριακο προσανατολισμού μετά την εμπειρία, το οποίο θεωρεί ότι ήταν πολύ ωφέλιμο. Κατά τη διάρκεια αυτού του Σαββατοκύριακου προσανατολισμού, η ίδια και άλλοι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα, μπορούσαν να μοιραστούν τις εμπειρίες, τα συναισθήματα, τους φόβους και τους στόχους τους, ενώ παράλληλα έκαναν παιχνίδια αναστοχασμού και είχαν κατευθυντήριες γραμμές προσανατολισμού για τα επόμενα βήματα. Αυτό είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα καλής πρακτικής μετά την εμπειρία και ελπίζουμε ότι θα γενικευτεί περισσότερο.

Αυτό που οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι θα τους βοηθούσε και θα τους υποστήριζε περισσότερο μετά το τέλος της εμπειρίας τους ήταν ότι τα ιδρύματα που τους είχαν στείλει στο εξωτερικό τους βοήθησαν στα επόμενα βήματά τους: δημιουργία ενός καταλόγου εθνικών και διεθνών ευκαιριών (πρακτική άσκηση, πού να αναζητήσουν εργασία, εθελοντικά προγράμματα,

κοινωνικά προγράμματα), για παράδειγμα. Αισθάνθηκαν ότι χρειαζόνταν λίγη καθοδήγηση αφού έμειναν στο εξωτερικό για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα και δεν γνώριζαν πολλά για τον τεράστιο κόσμο των ευκαιριών που υπάρχουν στην Πορτογαλία αλλά και εκτός Πορτογαλίας. Οι περισσότεροι από αυτούς ανέφεραν ότι θα ήταν πολύ χρήσιμο να υπήρχε μια εκδήλωση ή δραστηριότητα όπου άνθρωποι που έζησαν την ίδια εμπειρία με αυτούς θα μοιράζονταν τις μαρτυρίες τους. Αυτό θα τους έκανε να νιώσουν ότι ακούγονται και ότι τους υποστηρίζουν με έναν τρόπο που ίσως άλλοι φίλοι δεν μπορούν να βοηθήσουν αφού δεν έζησαν την ίδια εμπειρία.

Οι ερωτηθέντες επαναπατρισθέντες δεν έχουν ακόμη κάποιο συγκεκριμένο σχέδιο για να μετακομίσουν ξανά στο εξωτερικό, αλλά η μεγάλη πλειονότητα σχεδιάζει να το κάνει - ειδικά αφού το έχει ξανακάνει στο παρελθόν.

Τέλος, η σημαντικότερη συμβουλή που ανέφεραν οι νέες/οι αυτοί κατά τη λήψη της απόφασης για το αν θα μείνουν στο εξωτερικό ή θα επιστρέψουν στην αρχική τους χώρα ήταν να ζυγίσουν τα υπέρ και τα κατά του κάθε σεναρίου και να αποφασίσουν ποιο από τα δύο ταιριάζει καλύτερα στο άτομο εκείνη τη στιγμή.

4.6. Συνεντεύξεις στην Κύπρο

Σε γενικές γραμμές, οι περισσότεροι από τους/τις επαναπατρισθέντες δήλωσαν ότι κέρδισαν πολλά τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική τους ζωή, όσο ζούσαν στο εξωτερικό. Σε προσωπικό επίπεδο, η εμπειρία αυτή τους βοήθησε να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν ως άνθρωποι, να διευρύνουν τους ορίζοντές τους και την άποψή τους για τον κόσμο, καθώς και να γνωρίσουν και να κατανοήσουν άλλους πολιτισμούς, έθιμα και παραδόσεις. Έμαθαν πώς να ζουν ανεξάρτητα, να αντιμετωπίζουν διαφορετικές καταστάσεις και να στέκονται μόνοι τους στην κοινωνία. Επαγγελματικά, υπάρχει τεράστια διαφορά να εργάζεσαι στην Κύπρο και να εργάζεσαι στο εξωτερικό. Η εργασία στο εξωτερικό παρείχε περισσότερες ευκαιρίες για την απόκτηση υψηλού επιπέδου επαγγελματικής εμπειρίας στους τομείς τους, ενίσχυσε τις γνώσεις τους στον τομέα τους, στην ομαδική εργασία, στη δημιουργία συνεργασιών με επαγγελματίες από όλο τον κόσμο.

Όλοι οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι ήταν δική τους επιλογή να μετακινηθούν στο εξωτερικό, είτε για σπουδές, είτε για να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία σε άλλη χώρα, είτε για να γνωρίσουν άλλους πολιτισμούς και έθιμα, να διευρύνουν το μυαλό τους και γενικά να αποκτήσουν εμπειρίες και να χτίσουν αναμνήσεις.

Όσον αφορά το αν ήταν δική τους απόφαση να επιστρέψουν στην Κύπρο, κάποιοι από τους 6 ανέφεραν ότι ήταν δική τους απόφαση, 3 είπαν ότι δεν ήταν λόγω του COVID και 1 απλά ανέφερε

όχι. Αναφορικά με τους λόγους, 3 ανέφεραν το COVID, 6 λόγω της οικογένειάς τους και ο τελευταίος λόγω οικονομικών αναγκών.

Όλοι οι επαναπατρισθέντες ανέφεραν ότι είναι δύσκολο να επιστρέψεις στη χώρα σου μετά από τόσα χρόνια στο εξωτερικό. Ορισμένοι από αυτούς ανέφεραν ότι ήταν εξαιρετικά δύσκολο και αγωνίστηκαν. Με την πάροδο του χρόνου, ωστόσο, γίνεται ευκολότερο και πιο προσαρμόσιμο. Οι περισσότεροι ανέφεραν ότι έχουν ανάμεικτα συναισθήματα, από τη μία πλευρά αισθάνονται ωραία, αλλά από την άλλη είναι παράξενο.

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες ανέφεραν ότι η οικογένειά τους και οι πολύ στενοί τους φίλοι ήταν χαρούμενοι και ενθουσιασμένοι που επέστρεψαν. Όσον αφορά τις φίλιες, αν και κάποιοι ανέφεραν ότι κάποιοι φίλοι ήταν ευτυχισμένοι, κάποιοι άλλοι ανέφεραν ότι με τον καιρό η επικοινωνία άλλαξε και δημιουργήθηκε μια απόσταση με αυτούς τους φίλους.

Κανείς δεν απευθύνθηκε σε κανέναν οργανισμό ή ίδρυμα για υποστήριξη. Στην ερώτηση, ωστόσο, τι είδους υποστήριξη θα ήθελαν να λάβουν, οι επαναπατρισθέντες ανέφεραν ότι θα ήθελαν να λάβουν επαγγελματική υποστήριξη στον τομέα τους, ιδίως στην εξεύρεση εργασίας, στη συνέχεια ψυχολογική υποστήριξη και στη συνέχεια υποστήριξη για την επανένταξη στην κοινωνία.

Όσον αφορά τη μόνιμη εγκατάσταση στην Κύπρο, παρόλο που όλοι ανέφεραν ότι έχουν εγκατασταθεί, οι περισσότεροι ανέφεραν ότι κρατούν την πόρτα ανοιχτή καθώς θα ήθελαν να ξαναφύγουν στο εξωτερικό.

Όλοι/ες οι επαναπατρισθέντες παρείχαν σημαντικές συμβουλές σε όσους σκέφτονται να επιστρέψουν στην Κύπρο.

- a) Δώστε χρόνο για προσαρμογή, κατά την επιστροφή τους στην Κύπρο, παραμείνετε θετικοί, χαλαροί και προχωρήστε στην επανένταξη αποδεχόμενοι τις κοινωνικές αλλαγές, ξαναδημιουργώντας ή/και προσαρμόζοντας τους φίλους.
- b) Δώστε χρόνο να αξιολογήσουν τις επιλογές, να κάνουν νέα σχέδια και να ξαναβρούν τον εαυτό τους μέσα σε αυτό το νέο ξεκίνημα.
- c) Σκέφτεστε να επιστρέψετε στην Κύπρο, μόνο αν υπάρχει ένας σημαντικός σκοπός.
- d) Πάρτε το ρίσκο να επιστρέψετε στην πατρίδα σας για να ζήσετε εμπειρίες, για να συνειδητοποιήσετε αν αυτό είναι που τους κάνει ευτυχισμένους. Ταυτόχρονα δεν πρέπει να σταματήσουν να αναζητούν ευκαιρίες.
- e) Να κάνουν την προσπάθεια, να δώσουν μια ευκαιρία όσο βρίσκονται στην Κύπρο, να είναι με τους αγαπημένους τους, οι οποίοι θα τους στηρίξουν ακόμα και σε δύσκολες στιγμές.
- f) Αξιολογήστε τα πάντα πριν επιστρέψετε στην Κύπρο, μετρήστε τα πάντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασίας, της οικογένειας κ.λπ. και μετά πάρτε την απόφαση.
- g) Η επιστροφή στην Κύπρο είναι υποκειμενική, καθώς κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός. Οι άνθρωποι πρέπει να είναι προετοιμασμένοι, να ζυγίζουν τα υπέρ και τα κατά και στη συνέχεια να παίρνουν την απόφασή τους. Η αλλαγή είναι πάντα δύσκολη στην αρχή.

4.7. Γενικά συμπεράσματα

Οι συνεντεύξεις που διεξήχθησαν σε όλες τις χώρες εταίρους ήταν επιτυχείς και επέτρεψαν στην ομάδα να γνωρίσει περισσότερα για τα κίνητρα και τα σχόλια των επαναπατρισθέντων και των NEETs στην Ευρώπη. Οι συνεντεύξεις αυτές αποτέλεσαν την ευκαιρία για τους/τις νέους/ες να έχουν ένα ασφαλές περιβάλλον όπου μπορούν να μοιραστούν εμπειρίες και να συναντήσουν άλλους ανθρώπους με παρόμοιες ιστορίες. Όλοι τους πήγαν στο εξωτερικό για διαφορετικούς προσωπικούς και επαγγελματικούς λόγους, κυρίως για να βελτιώσουν τη ζωή τους. Στην πραγματικότητα, δεν είναι εύκολο να φύγει κανείς στο εξωτερικό και ακόμη πιο δύσκολο να επιστρέψει στη χώρα του, επειδή το άτομο έχασε συνήθειες και πρέπει να προσαρμοστεί ξανά στην κοινωνία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι Επιστρέφοντες πρέπει να έχουν περισσότερη καθοδήγηση και να έρχονται σε επαφή με ομάδες υποστήριξης. Παρ' όλα αυτά, για τους περισσότερους από αυτούς, οι δηλώσεις ήταν πολύ θετικές. Χωρίς καν να γνωρίζονται μεταξύ τους και προερχόμενοι από διαφορετικές χώρες της Ευρώπης, εξακολουθούσαν να μοιράζονται τα ίδια συναισθήματα. Όλοι τους επέστρεψαν εντελώς αλλαγμένοι, πιο αυτόνομοι, ανεξάρτητοι και ώριμοι.

Οι εμπειρίες τους στο εξωτερικό τους επέτρεψαν να έχουν πιο ανοιχτό μυαλό και να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και γνώσεις που μπορούν να εκτιμήσουν σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο. Πάνω απ' όλα, ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με την κοινωνική ένταξη, την πολυπολιτισμικότητα και τη διαφορετικότητα και όλοι απέκτησαν κοινές ισχυρές αξίες, όπως η ανεκτικότητα και ο σεβασμός.

5. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Συστάσεις σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση της ένταξης των νέων με λιγότερες ευκαιρίες στην κοινωνία.

Η πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νεολαία έχει ως στόχο να επιτρέψει σε όλους τους/τις νέους/ες να συμμετέχουν πλήρως, χωρίς προκαταλήψεις και επί ίσοις όροις σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής. Εξάλλου, το Συμβούλιο της Ευρώπης αναγνωρίζει πλήρως τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει η εργασία για τη νεολαία και η μη τυπική εκπαίδευση στην υποστήριξη της ένταξης των νέων με λιγότερες ευκαιρίες και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και τη δημοκρατική συμμετοχή.

Όσον αφορά το Συμβούλιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, συστήνει διάφορα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προκειμένου να διασφαλιστεί η υποστήριξη, η κοινωνική ένταξη και η ενσωμάτωση των νέων με λιγότερες ευκαιρίες στην κοινωνία.

- **Βεβαιωθείτε ότι οι νέες/οι από όλα τα υπόβαθρα και προφίλ αποκτούν και αναπτύσσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους:**
 - βελτίωση της πρόσβασης σε ψηφιακά εργαλεία, τεχνολογίες και υποδομές που θα υποστηρίξουν τη μάθηση και θα ενισχύσουν την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες και στην αγορά εργασίας,
 - να αντιμετωπίσουν τυχόν εμπόδια, διακρίσεις ή στερεότυπα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, ώστε να μπορούν να επωφεληθούν από τις ίδιες ευκαιρίες και προσδοκίες,
 - να θέσουν σε εφαρμογή προληπτικά μέτρα, προωθώντας την προσβασιμότητα στη δεύτερη ευκαιρία και την εναλλακτική εκπαίδευση για να βοηθήσουν τους πρόωρα εγκαταλείποντες να επανέλθουν στην εκπαίδευση ή την κατάρτιση,
 - να παρέχει στους εκπαιδευτικούς και τους λειτουργούς νεολαίας τους απαραίτητους πόρους για να παρέχουν στους/τις νέους/ες υψηλής ποιότητας τυπική, μη τυπική και άτυπη μάθηση,
 - να παρέχουν επαγγελματικό προσανατολισμό και βοήθεια στους εκπαιδευόμενους μέσω της αλληλεπίδρασης με τις επιχειρήσεις με επισκέψεις σε χώρους εργασίας, συζητήσεις για τη σταδιοδρομία, καθώς και με τη διάδοση γνώσεων σχετικά με τις δεξιότητες που ζητούνται στον εργασιακό χώρο και τη σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και απασχόλησης.

- **Υποστήριξη της ένταξης των νέων, ιδίως των νέων με λιγότερες ευκαιρίες ή/και με μειονεκτικό υπόβαθρο στην αγορά εργασίας:**
 - να αντιμετωπίσει τις διακρίσεις και να προωθήσει την πολυμορφία και την ενσωμάτωση, διευκολύνοντας την παροχή ευκαιριών απασχόλησης σε νέους με σοβαρά εμπόδια στην αγορά εργασίας, όπως οι NEETs και οι επαναπατρισθέντες, με την αντιμετώπιση των εμποδίων στην είσοδο στην αγορά εργασίας και στις μεταβάσεις,
 - να εισαγάγετε τις ανησυχίες για την ψυχική υγεία και την ευημερία στις πολιτικές του χώρου εργασίας,
 - να παρέχουν βοήθεια και να προβαίνουν σε προσαρμογές και διευκολύνσεις στο χώρο εργασίας, μεταξύ άλλων για νέους με αναπηρία και ιατρικές παθήσεις,
 - διευκόλυνση προγραμμάτων καθοδήγησης, στοχευμένη καθοδήγηση για νέους σε δύσκολες καταστάσεις, ιδίως για εκείνους που δεν διαθέτουν τοπικά δίκτυα, ώστε να τους βοηθήσει να εισέλθουν στο εργατικό δυναμικό.

- **Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης, της ενσωμάτωσης και της ευημερίας των νέων, ιδίως των νέων με λιγότερες ευκαιρίες ή/και με μειονεκτικό υπόβαθρο:**

- αξιοποίηση των δυνατοτήτων της εργασίας για τους νέους, με βάση ολιστικές στρατηγικές που υποστηρίζουν την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των νέων, καθώς και τις διαπολιτισμικές τους δεξιότητες,
 - να στηρίζουν τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας και τις οργανώσεις που εργάζονται με άτομα με λιγότερες ευκαιρίες, ώστε να έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της μάθησης από ομοτίμους και της ανταλλαγής πρακτικών,
 - να προωθήσει και να καταστήσει προσιτές τις πληροφορίες σχετικά με το ρόλο της εργασίας των νέων και της μη τυπικής εκπαίδευσης μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και οργανώσεων,
 - να ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, των οργανώσεων νεολαίας, των φορέων παροχής υπηρεσιών για τη νεολαία, των τοπικών αρχών και άλλων φορέων που ασχολούνται με τους/τις νέους/ες και τη μη τυπική εκπαίδευση/μάθηση,
 - προώθηση του αθλητισμού, της σωματικής άσκησης και του πολιτισμού μέσω τοπικών δράσεων σε σχολεία, κέντρα νεολαίας, αθλητικές οργανώσεις και πολιτιστικά ιδρύματα, επενδύοντας παράλληλα σε προσβάσιμες υποδομές και αίροντας τα εμπόδια στην πρόσβαση σε ανοιχτούς και δημόσιους χώρους.
- **Ενίσχυση της εμπιστοσύνης μεταξύ των νέων με λιγότερες ευκαιρίες και της κυβέρνησης και της σχέσης τους με τους δημόσιους φορείς:**
 - να διασφαλίσουμε ότι οι νέες/οι με λιγότερες ευκαιρίες είναι ενήμεροι και εξοπλισμένοι ώστε να ασκούν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα και να συμμετέχουν στη δημόσια και πολιτική ζωή,
 - υποστήριξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση του ηλικιακού ρατσισμού και των στερεοτύπων κατά των νέων στη δημόσια και πολιτική ζωή, τα οποία μπορεί να λειτουργούν ως εμπόδιο στη συμμετοχή και την εκπροσώπηση των νέων,
 - να καταπολεμήσουν διάφορους τύπους παραπληροφόρησης, μισαλλοδοξίας και βίας, καθώς και τον κίνδυνο πόλωσης από τους πολιτικούς και δημοκρατικούς θεσμούς, να προστατεύσουν τον χώρο των πολιτών και τη συμμετοχή των νέων από μειονεκτούσες ομάδες.
 - προώθηση της ουσιαστικής συμμετοχής των νέων στη λήψη δημόσιων αποφάσεων και σε χώρους διαγενεακού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα, με στοχευμένα μέτρα για τη συμμετοχή μη προνομιούχων ομάδων για πιο ευέλικτα, χωρίς αποκλεισμούς και υπεύθυνα πολιτικά αποτελέσματα, παρέχοντας στοχευμένες δημόσιες επικοινωνίες που είναι σχετικές, σαφείς και προσιτές στους νέους.
-

6. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ "HEY! Heightening the Engagement of Youth", η ευρωπαϊκή σύμπραξη διεξήγαγε εθνική έρευνα με βάση τα έγγραφα, καθώς και ομάδες εστίασης και συνεντεύξεις για να κατανοήσει καλύτερα την πραγματική και τρέχουσα κατάσταση της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ένταξης των νέων με δύσκολο ή προκλητικό υπόβαθρο, ιδίως των NEETs και των επαναπατρισθέντων.

Η έρευνα γραφείου έδωσε μια επισκόπηση κάθε εθνικού πλαισίου στις χώρες εταίρους. Τα κράτη μέλη και οι κυβερνήσεις εφάρμοσαν ένα ευρύ φάσμα δομών, προγραμμάτων, πολιτικών και πρωτοβουλιών για να υποστηρίξουν την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη των νέων, να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της ανεργίας, να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση και να βοηθήσουν κατάλληλα την επιστροφή τους στις χώρες καταγωγής τους. Δυστυχώς, διαπιστώθηκε επίσης με βάση τα αποτελέσματα ερευνών ότι υπάρχει μεγάλη διαρροή εγκεφάλων στην Ευρώπη. Οι περισσότεροι νέες/οι εγκαταλείπουν τις χώρες τους αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας και δεν επιστρέφουν. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη ευκαιριών και πολιτικών που υπάρχουν για την υποστήριξή τους, γεγονός που μπορεί να φαίνεται παράδοξο, καθώς οι κυβερνήσεις κάνουν ό,τι μπορούν για να θεσπίσουν νόμους για να βοηθήσουν τους/τις νέους/ες με λιγότερες ευκαιρίες. Κατά συνέπεια, έγινε κατανοητό ότι είναι πραγματικά σημαντικό να υπάρξει περισσότερος συντονισμός και πολιτικές για να ενθαρρυνθεί περισσότερο και με πιο αποτελεσματικό τρόπο αυτή η συγκεκριμένη ομάδα-στόχος. Υπάρχουν πολλά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, όπως η ανεργία, η επικύρωση των δεξιοτήτων, οι δύσκολες διοικητικές διαδικασίες κ.λπ. προκειμένου οι επαναπατρισθέντες να μην γίνουν NEETs και προκειμένου οι NEETs να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση και την απασχόληση.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η κοινοπραξία διεξήγαγε ομάδες εστίασης και συνεντεύξεις σε όλη την Ευρώπη με τους ενδιαφερόμενους νέους, προκειμένου να εντοπίσει τις ανάγκες και τα κίνητρά τους και να κατανοήσει την πραγματική κατάσταση που αντιμετωπίζουν. Ήταν πολύ ενδιαφέρον να διαπιστωθεί ότι, σε αντίθεση με την έρευνα γραφείου, υπάρχει τεράστια έλλειψη πολιτικών και μέτρων που υπάρχουν για να καλύψουν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Αυτό δεν επιβεβαιώθηκε μόνο από τους/τις νέους/ες αλλά και από τους εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας και τα μέλη των τοπικών φορέων και ΜΚΟ. Το ζήτημα είναι ότι υπάρχει ελάχιστη ή ανύπαρκτη υποστήριξη και καθοδήγηση για τους/τις επαναπατρισθέντες και τους NEETs ή είτε δεν είναι ενημερωμένες για την τρέχουσα κατάσταση είτε προβάλλονται ανεπαρκώς στο κοινό. Υπάρχει επίσης τεράστια έλλειψη συντονισμού και επικοινωνίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο συνιστάται από διάφορα ευρωπαϊκά συμβούλια να αναπτυχθεί και να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, των οργανώσεων νεολαίας, των παρόχων εργασίας για τη νεολαία, των τοπικών αρχών και άλλων φορέων που ασχολούνται με νέους με λιγότερες ευκαιρίες. Επιπλέον, για την επίλυση του ζητήματος της επικοινωνίας, είναι επίσης

ζωτικής σημασίας να προωθηθεί και να καταστεί προσιτή η πληροφόρηση σχετικά με το ρόλο της εργασίας για τη νεολαία και της μάθησης της μη τυπικής εκπαίδευσης μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και οργανώσεων. Εκτός αυτού, είναι επίσης απαραίτητο να υποστηριχθούν οι εργαζόμενοι στους/στις νέους/ες και οι οργανώσεις που εργάζονται με άτομα με λιγότερες ευκαιρίες για να έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης.

Ως εκ τούτου, υποστηρίζεται ότι οι συστάσεις πολιτικής συμφωνούν με τις ανάγκες που απαρίθμησαν και μοιράστηκαν οι συμμετέχουσες/οντες κατά τη διάρκεια των ομάδων εστίασης και των συνεντεύξεων. Οι NEETs και οι νέες/οι επαναπατρισθέντες έχουν μεγάλο κίνητρο να διευρύνουν τις προοπτικές και τις γνώσεις τους, να βελτιώσουν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και να ανοίξουν το μυαλό τους. Η αντιμετώπιση τυχόν εμποδίων που μπορεί να αντιμετωπίζουν, όπως η επισφάλεια, οι διακρίσεις λόγω κοινωνικού αποκλεισμού και τα στερεότυπα στον επαγγελματικό και κοινωνικό τομέα, είναι επομένως ζωτικής σημασίας, καθώς πρέπει να τους δοθεί πρόσβαση στις ίδιες ευκαιρίες με όλους τους άλλους νέους επί ίσοις όροις.

Εν ολίγοις, ο Οδηγός αυτός επέτρεψε τον εντοπισμό και την κατανόηση της πραγματικής κατάστασης των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, των NEET και των επαναπατρισθέντων και τον τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν καθημερινά σε όλους τους τομείς. Πάνω απ' όλα, ευαισθητοποιήθηκε σχετικά με την κοινωνική ένταξη, την ανεκτικότητα, την πολυπολιτισμικότητα και τη διαφορετικότητα.

7. ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- **Εθνικό πλαίσιο - Γαλλία:**

- [Σύμβαση δέσμευσης νέων](#): κυβερνητικό μέτρο που αποσκοπεί στη στήριξη των NEET κάτω των 26 ετών, δίνοντάς τους ένα μηνιαίο επίδομα και αναθέτοντάς τους έναν ειδικό σύμβουλο για την εξεύρεση εργασίας.
- [Πρόσκληση υποβολής σχεδίων χρηματοδοτεί καινοτόμα](#): σχέδια που απευθύνονται σε άτομα που βρίσκονται μακριά από την απασχόληση, σε άτομα που αναζητούν εργασία με λίγα ή καθόλου προσόντα ή σε νέους που έχουν εγκαταλείψει το σχολικό σύστημα χωρίς προσόντα.
- [Επιστροφή στη Γαλλία](#)
- [NEETS](#)
- [Βασικά στοιχεία για τη νεολαία](#)
- [Στοιχεία για τη νεολαία](#)
- [Προφίλ επαναπατρισθέντων](#)
- [72% των νέων Γάλλων θέλουν να φύγουν στο εξωτερικό](#)
- [Υψηλό ποσοστό γαλλικής μετανάστευσης](#)

- [Κυβερνητικό μέτρο για τους νέους](#)
- [Αποδημία](#)
- **Εθνικό πλαίσιο - Ισπανία:**
 - Pérez, M. T., Simón, P., Clavería, S., García-Albacete, G., López, A., & Torre, M. (2020). Informe Juventud en España 2020. *Μαδρίτη, Instituto de la Juventud, INJUVE*.
 - Έκθεση INJUVE, 2020
 - Navarrete Moreno, L., Cuenca García, C., Díaz Catalán, C., Díaz Chorne, L., Fernández Araiz, V., Flores Vidal, P. A., & Lorenzo Rodríguez, J. (2018). Balance y futuro de la migración de los jóvenes españoles: Martín, B. G., & Fernández, P. P. (2021). De vuelta a casa: el retorno de los jóvenes españoles desde Europa. *RES. Revista Española de Sociología, 30(4), 1*.
 - Lulle, A., Janta, H., & Emilsson, H. (2021). Εισαγωγή στο ειδικό τεύχος: European youth migration: human capital outcomes, skills and competences. *Journal of Ethnic and Migration Studies, 47(8), 1725-1739*. ; Martín, and Fernández, (2021).
 - Staniscia, B., L. Deravignone, B. González-Martin και P. Pumares. 2021. "Η κινητικότητα των νέων και η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου: Υπάρχει ένα νοτιοευρωπαϊκό μοντέλο;" *Journal of Ethnic and Migration Studies 47 (8): 1866–1882*. doi:10.1080/1369183X.2019.1679417.
 - Samuk, S., Nienaber, B., Bissinger, J., & Vysotskaya, V. (2018). *Mapping mobility-pathways, institutions and structural effects of youth mobility (Χαρτογράφηση της κινητικότητας-διαδρομών, θεσμών και διαρθρωτικών επιπτώσεων της κινητικότητας των νέων)*, Τελική έκθεση δημόσιου έργου. Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
 - Navarrete et al. (2018), Navarrete Moreno, L., Cuenca, C., Díaz-Catalán, C., Díaz-Chorne, L., Flores-Vidal, P. A., Lorenzo, J., Gentile, A., & Zúñiga, R. (2014). La emigración de los jóvenes españoles en el contexto de la crisis. Análisis y datos de un fenómeno difícil de cuantificar. *Revista Metamorfosis: Revista del Centro Reina Sofía sobre Adolescencia y Juventud, (1), 101-105*.
 - OECD (2021), *Education at a Glance Database - Transition from education to work*, http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=EAG_TRANS (πρόσβαση στις 8 Ιουνίου 2022).
- **Εθνικό πλαίσιο - Ιταλία:**
 - *Migrazioni internazionali e interne in forte calo nel 2020, lieve recupero delle iscrizioni dall'estero nel 2021*. ISTAT.
 - *Le giovani generazioni in Italia dopo la pandemia*. [ebook] Uffi cio Studi Confcommercio. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.confcommercio.it/-/giovani-italiani-dopo-pandemia>

- *La condizione dei giovani in Italia e il potenziale contributo del Piano Nazionale di Ripresa e Resilienza per migliorarla..* [online] Διαθέσιμο σε:
https://www.rgs.mef.gov.it/_Documenti/VERSIONE-I/Comunicazione/Workshop-e-convegni/PNRR_per_ridurre_divari_intergenerazionali_promuovere_giovani/La-condizione-dei-giovani-in-Italia-e-il-potenziale-contributo-del-Piano-Nazionale-di-Ripresa-e-Resilienza-per-migliorarla.pdf
 - *La condizione dei giovani in Italia e il potenziale contributo del Piano Nazionale di Ripresa e Resilienza per migliorarla, 2022)*
 - *ISCRIZIONI E CANCELLAZIONI ANAGRAFICHE DELLA POPOLAZIONE RESIDENTE | ANNO, 2019.*
 - Invitalia.it. 2022. *Invitalia: Agenzia nazionale per lo sviluppo d'impresa.* [online] Διαθέσιμο σε: <https://www.invitalia.it/cosa-facciamo/creiamo-nuove-aziende/resto-al-sud/cose>
 - Invitalia.it.. *Cos'è Smart&Start Italia - Invitalia.* [online] Διαθέσιμο σε:
<https://www.invitalia.it/cosa-facciamo/creiamo-nuove-aziende/smartstart-italia/cose>
 - *Incentivi per il rientro dei lavoratori dall'estero - E-Book Fisco e Tasse*
 - Testo della legge di Bilancio 2022
 - <https://www.ticonsiglio.com/wp-content/uploads/2021/12/bilancio-2022-definitivo-camera.pdf>
 - *Cos'è Smart&Start Italia - Invitalia, 2022*
 - *Invitalia: Agenzia nazionale per lo sviluppo d'impresa, 2022*

 - **Εθνικό πλαίσιο - Ιρλανδία:**
 - <https://www.youth.ie/wp-content/uploads/2019/04/20151008NatYouthStrat2015to2020.pdf>
 - <https://safehomeireland.com>
 - <https://www.gov.ie/en/press-release/44c78-minister-brophy-launches-back-for-business-support-programme-for-returning-emigrants-to-ireland/>
 - <https://ruralaction.co/what-we-do/personal-youth-development-programme-pydp/>
 - <https://www.cso.ie/en/>
 - <https://www.irishtimes.com/life-and-style/abroad/is-ireland-still-no-country-for-young-people-1.3738604>
 - <https://www.irishtimes.com/business/economy/number-of-irish-returning-home-at-highest-level-since-2007-1.4334849>
 - <https://www.youth.ie/programmes/youth-arts/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/child-protection/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/development-education/global-youth-work-and-development-education/#WHAT-IS-GLOBAL-YOUTH-WORK>
-

- <https://www.youth.ie/programmes/equality-intercultural/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/youth-health/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/international/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/steam-engagement-programme/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/projects-initiatives/nsets/>
 - <https://www.youth.ie/climate-justice/>
 - <https://www.youth.ie/programmes/north-south-practice-development-hub/>
- **Εθνικό πλαίσιο - Πορτογαλία:**
 - [ΟΗΕ: "Πορτογαλία: μετανάστευση των νέων"](#)
 - [Εξέλιξη της πορτογαλικής μετανάστευσης](#)
 - [Πορτογαλική κυβέρνηση - πρόγραμμα "Επιστροφή" και Ινστιτούτο Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης: "Υποστήριξη για την επιστροφή των μεταναστών στην Πορτογαλία"](#)
 - [Πορτογαλικό Ινστιτούτο Αθλητισμού και Νεολαίας: Εθνικό Σχέδιο για τη Νεολαία](#)
 - [Τμήμα Νεολαίας του Cascais: Νεολαία: Εθνικό Σχέδιο για τη Νεολαία](#)
 - ["Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 5,9% το πρώτο τρίμηνο" και BPSTAT: Ποσοστό ανεργίας των νέων](#)
 - [Πορτογαλία: Η απογραφή του 2021 επιβεβαιώνει την αύξηση του μεταναστευτικού πληθυσμού](#)
 - [Πορτογαλική μετανάστευση σήμερα](#)
 - [Οι Πορτογάλοι μετανάστες θέλουν να επιστρέψουν](#)
 - [Πώς οι επαναπατρισθέντες αναζωογονούν τις αγροτικές περιοχές της Πορτογαλίας](#)
 - [MigRural](#)
 - ["Είμαι παντού και πουθενά ταυτόχρονα"](#)